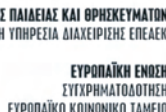

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

πολιτισμός - τέχνες -
διαχείριση ελεύθερου χρόνου

Μουσεία

ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Επιστημονική Ευθύνη	Άσπα Τσαούση, Δρ. Κοινωνιολογίας, Επίκ. Καθηγήτρια ALBA
Συγγραφή	Δαλακούρα Νάγια

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό παράχθηκε στο πλαίσιο του Έργου «**Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων II**», το οποίο εντάσσεται στο **Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II** του **ΥΠ.Ε.Π.Θ.**, Μέτρο 1.1. Ενέργεια 1.1.2.Β. και συγχρηματοδοτείται από την **Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ.)**.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Μουσεία είναι για τους ανθρώπους...

Στόχος του βιβλίου αυτού είναι η **εισαγωγή του εκπαιδευόμενου στον κόσμο των Μουσείων**. Οι περισσότεροι άνθρωποι θεωρούν τα Μουσεία ως μη προσιτούς χώρους, οι οποίοι απευθύνονται σε ένα συγκεκριμένο και εκλεκτό κοινό. Όταν ολοκληρωθεί το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα, ο ενδιαφερόμενος θα ανακαλύψει ότι τα Μουσεία καλούν όλους τους πολίτες να τα επισκεφθούν και είναι κάθε άλλο παρά αποκλειστικά.

Η πρώτη ενότητα εισάγει τον εκπαιδευόμενο στην έννοια του Μουσείου. Ποιός είναι ο λόγος ύπαρξης των Μουσείων, πού απευθύνονται, τι προσφέρουν, ποια είναι η μορφή των σύγχρονων Μουσείων, ποιοι είναι αυτοί που εργάζονται για τα Μουσεία και τι είναι η μουσειολογία είναι κάποια από τα θέματα με τα οποία ασχολείται η πρώτη ενότητα.

Στη συνέχεια, το κεφάλαιο με τίτλο «ενδεικτικοί τρόποι περιήγησης» παρουσιάζει μία ενδεικτική επίσκεψη σε ένα Μουσείο. Ο υποψήφιος επισκέπτης εφοδιάζεται με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται να γνωρίζει πριν και κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης.

Ακολουθεί ένα κεφάλαιο που αναφέρεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχει ο πολίτης που επισκέπτεται έναν μουσειακό χώρο, ώστε ο μελλοντικός επισκέπτης να γνωρίζει ενδεχόμενους περιορισμούς, αλλά και τα δικαιώματά του. Οι Συλλογές ενός Μουσείου είναι η πολιτισμική κληρονομιά ενός επισκέπτη και το άτομο έχει δικαίωμα να την απολαύσει σεβόμενο πάντα τη σημασία της.

Το τέταρτο κεφάλαιο έχει ως στόχο να επισημάνει τη σημασία που έχει η μουσειακή αγωγή και η εξοικείωση με το χώρο των Μουσείων από την παιδική ακόμα ηλικία.

Το επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζει σύγχρονες μορφές Μουσείων, που προτείνουν εναλλακτικούς τρόπους έκθεσης αντικειμένων και διαπαιδαγώγησης του ενδιαφερόμενου.

Τα τελευταία κεφάλαια είναι αφιερωμένα στα Μουσεία του κόσμου, τα σημαντικότερα εκ των οποίων παρουσιάζονται εν συντομία.

Στο τέλος αυτού του σεμιναρίου ο εκπαιδευόμενος θα έχει έρθει σε επαφή με τις βασικές ιδιότητες ενός Μουσείου και θα έχει αποκτήσει εφόδια ώστε μια επικείμενη επίσκεψη να καταστεί μια πολύπλευρη ψυχαγωγική και διδακτική εμπειρία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

«...ενώ κάθε Μουσείο έχει κάτι να προσφέρει σε ορισμένους ανθρώπους, αυτό που προσφέρει δεν είναι ούτε το ίδιο ούτε έχει το ίδιο ενδιαφέρον ή την ίδια αξία για όλους.»

Bruno Bettelheim, 'Curiosity – Its Applications in a Museum Setting'

Το Μουσείο

Το Μουσείο, ως κατεξοχήν μέσο διαφύλαξης και προβολής της παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς, είναι ο χώρος όπου ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να μελετήσει το παρελθόν και το παρόν, να ψυχαγωγηθεί, να εμπλουτίσει τις γνώσεις του και να προβληματιστεί.

Η ίδια η λέξη Μουσείο δηλώνει την προέλευσή της από τις Μούσες, αρχαίες ελληνικές θεότητες, προστάτιδες των Τεχνών και των Γραμμάτων, κόρες του Δία και της Μνημοσύνης. Η αρχαία έννοια της λέξης παραπέμπει στο ναό που είναι αφιερωμένος στις Μούσες. Από το τέμενος των Μουσών η εξέλιξη του Μουσείου είναι διαρκής και συναντάται σε όλες τις περιόδους της ιστορίας.

Σήμερα, ο επίσημος ορισμός που έχει δοθεί στο Μουσείο από το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων (ICOM - International Council of Museums) έχει ως εξής: το Μουσείο είναι **«ο μόνιμος θεσμός, χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της, ανοιχτός στο κοινό, ο οποίος αποκτά, συντηρεί, μελετά, κοινοποιεί και εκθέτει υλικές μαρτυρίες του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του με σκοπό τη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία»**.

Η ιστορία της εξέλιξης του Μουσείου

Το πρώτο Μουσείο στην παγκόσμια ιστορία συστάθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου τον 3^ο π.Χ. αιώνα από τον Πτολεμαίο Σωτήρα. Περιελάμβανε γλυπτά, εκμαγεία, χειρουργικά εργαλεία, αστρονομικά όργανα, καθώς και βοτανικό και ζωολογικό κήπο. Η λειτουργία του πρώτου Μουσείου διέφερε από αυτή των σύγχρονων, καθώς ήταν κυρίως ένας χώρος μελέτης και συγκέντρωσης των επιστημών, έχοντας περισσότερο τη μορφή ακαδημίας. Το Μουσείο της Αλεξάνδρειας καταστράφηκε τον 3^ο μ.Χ. αιώνα.

Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο το Μουσείο εξελίσσεται. Παίρνει τη λατινική ονομασία «museum» και λειτουργεί όχι ως χώρος έκθεσης, αλλά ως τόπος συνάντησης «ανήσυχων προσωπικοτήτων» που

συζητούν για θέματα φιλοσοφίας και επιστήμης. Κατά την ίδια περίοδο πολλές είναι οι ιδιωτικές συλλογές που φιλοξενούν στις επαύλεις τους οι πλούσιοι ρωμαίοι και οι στρατηγοί.

Στο Μεσαίωνα η έκθεση συγκεντρωμένων αντικειμένων σε δημόσιους χώρους επικεντρώνεται σε θρησκευτικά αντικείμενα, όπως εικόνες και βιβλία, που προέρχονταν από εκκλησίες και μοναστήρια. Την ίδια περίοδο, οι Σταυροφόροι κατά την επιστροφή τους έφεραν πολύτιμα αντικείμενα από χώρες που λεπλάτψαν και τα δώρισαν στους ευγενείς της εποχής.

Στην Αναγέννηση, ο όρος Μουσείο άρχισε να χρησιμοποιείται για να δηλώσει το σύνολο των θησαυρών που είχαν στην ιδιοκτησία τους οι πλούσιοι άρχοντες. Είναι η πρώτη φορά που ο όρος Μουσείο πλησιάζει στη σημερινή έννοια της λέξης.

Οι συγκροτημένες ιδιωτικές συλλογές έργων τέχνης που υπήρχαν ήδη από τον 15^ο αιώνα, όπως αυτή του Λαυρέντιου των Μεδίκων στη Φλωρεντία, αποτέλεσαν στο πέρασμα του χρόνου τον πυρήνα των Συλλογών πολλών ευρωπαϊκών Μουσείων. Τον 18^ο αιώνα η συλλογή πινάκων του Λουδοβίκου XIV που το 1715 απαριθμούσε 2.500 έργα ενσωματώθηκε στη συλλογή του Λούβρου.

Τον 16^ο και 17^ο αιώνα η «συνάντηση» με ένα αρχαίο αντικείμενο φάνταζε εξωτική και για πολλά χρόνια η επίσκεψη σε ένα εκθεσιακό χώρο υπήρξε προνόμιο μόνο της αριστοκρατικής τάξης. Ο «*θάλαμος των περιέργων*», όπως αποκαλούσαν τους χώρους αυτούς, και τα «*πολύτιμα συρτάρια*» με αντικείμενα από μακρινές ηπείρους αποτελούσαν κύριο θέμα συζήτησης της αφρόκρεμας της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Καθώς πολλά από αυτά τα αντικείμενα ανήκαν σε ευγενείς και μονάρχες και ήταν εκτεθειμένα σε ιδιωτικούς χώρους, εκλεκτό ήταν και το κοινό που είχε τη δυνατότητα να τα θαυμάσει.

Οι περισσότερες συλλογές των ευρωπαϊκών Μουσείων συγκροτήθηκαν από ιστοριοδίφες, πλούσιους συλλέκτες σπάνιων αντικειμένων, τυχοδιώκτες, εξερευνητές ή περιηγητές, οι οποίοι, συνεπαρμένοι από την συνάντησή τους με θαυμαστούς πολιτισμούς ή με παράξενα όντα, θέλησαν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους με άτομα του περιβάλλοντός τους κατά το γυρισμό στην πατρίδα. Συχνά οι συλλογές των αντικειμένων αυτών υπήρξαν μέσον επίδειξης πλούτου και εντυπωσιασμού, κυρίως των ταξιδιωτών και των ηγεμόνων άλλων χωρών.

Αρχικά, όπως προαναφέρθηκε, οι συλλογές είχαν αυστηρά ιδιωτικό χαρακτήρα και απευθύνονταν σε συγκεκριμένο κοινό. Τον 18^ο και 19^ο αιώνα, όμως, οι περισσότερες εκτέθηκαν σε κοινή θέα, καθώς οι κάτοχοι των συλλογών συχνά δεν είχαν ικανοποιητικό εισόδημα ή υπέκυπταν στις εγκλίσεις των τοπικών αρχών. Πολλές συλλογές μεταφέρθηκαν σε δημόσια κτίρια και πωλήθηκαν στο δημόσιο. Τα έργα τέχνης ενσωματώθηκαν σε Μουσεία Τέχνης, ενώ οι βοτανικές συλλογές και τα ταρριχευμένα ζώα μεταφέρθηκαν σε Μουσεία Φυσικής Ιστορίας (ΕΙΚ. 1)

Η ανάπτυξη του Διαφωτισμού και η εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης συνέβαλαν στην μελέτη και την οργάνωση των συλλογών. Πολλά από τα ευρωπαϊκά Μουσεία ιδρύθηκαν με τη βοήθεια των Πανεπιστημίων (όπως το Μουσείο Ασμόλιαν του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης που είναι και το πρώτο πανεπιστημιακό Μουσείο που ιδρύθηκε το 1683). Οι συλλογές αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης και γνωριμίας των πολιτισμών από όπου προέχονταν. Οι πρώτοι επιμελητές των Μουσείων, οι οποίοι ήταν ακαδημαϊκοί, εργάστηκαν για την ταξινόμηση και την ερμηνεία τους.

Το πρώτο εθνικό και δημόσιο Μουσείο της Ευρώπης είναι το Βρετανικό Μουσείο του Λονδίνου. Ήδη από το 1753 έφερε την ονομασία του Μουσείου, ακολουθούσε τις αρχές του Ντιντερό και των εγκυκλοπαιδιστών του 18^{ου} αιώνα, ανήκε στο έθνος και ήταν ανοικτό σε όλους τους «*φιλομαθείς και περίεργους ανθρώπους*». (ΕΙΚ. 2)

Εικ. 1: Φωτογραφία του 1873 – πλήθος επισκεπτών θαυμάζει την πρώτη έκθεση Φυσικής Ιστορίας στο Λονδίνο (από το βιβλίο Caygill, Marjorie, 1981, *The story of the British Museum*, British Museum: Publications, London, σελ. 40)

Εικ. 2: Σκίτσο του 1822 με τίτλο «ο Τομ και ο Μπομπ σε αναζήτηση του αρχαίου κόσμου»– η πρώτη επαφή των Άγγλων με τις αρχαιότητες, όπως τα γλυπτά του Παρθενώνα, επηρέασε ιδιαίτερα το γούστο τους (από το βιβλίο Caygill, Marjorie, 1981, *The story of the British Museum*, British Museum: Publications, London, σελ. 24)

Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, με την ίδρυση των εθνικών κρατών, τα ευρωπαϊκά Μουσεία πληθαίνουν, προς ενίσχυση της εθνικής – πολιτιστικής ταυτότητας των νεοϊδρυθέντων κρατών.

Με το πέρασμα στον 20^ο αιώνα η ιδέα της έκθεσης των αντικειμένων προς θαυμασμό εμπλουτίστηκε και με έναν ακόμη ρόλο: αυτόν της προστασίας του αντικειμένου και της επιμόρφωσης των ανθρώπων. Οι χώροι έκθεσης από «αξιοπερίεργους θαλάμους» μετατράπηκαν σε μουσειακούς χώρους, όπου αναγνωρίστηκε ο πρωταρχικός ρόλος τόσο της πολιτισμικής αξίας των συλλογών, όσο και της χρήσης του ως υλικού για τη μελέτη των επιστημών.

Ο χαρακτήρας των σύγχρονων Μουσείων

Τον τελευταίο μισό αιώνα οι εξελίξεις στον τομέα των Μουσείων είναι σημαντικές και σε πολλές χώρες εντυπωσιακές. Οι εξελίξεις στα Μουσεία αφορούν στους τομείς της εκπαίδευσης, της προσβασιμότητας, της συντήρησης, της έκθεσης, της κτιριακής εγκατάστασης, του εξειδικευμένου προσωπικού και κυρίως των επισκεπτών.

Το δικαίωμα στη μόρφωση είναι παγκόσμιο και τα Μουσεία κάθε είδους έχουν κατοχυρώσει τον **παιδευτικό τους ρόλο**. Η **προσβασιμότητα** όλων των ανθρώπων στα Μουσεία θεωρείται πια βασική αρχή και πρωταρχική ανάγκη ενός Μουσείου που στοχεύει στην **εξυπηρέτηση του κοινού** του. Θεωρείται, πλέον, πρόκληση για τους ειδικούς των Μουσείων να κατορθώσουν να περιλάβουν όλες τις κοινωνικές ομάδες στον εκθεσιακό χώρο και να τους εξασφαλίσουν μία **ψυχαγωγική εμπειρία**, καθώς αυτό αποτελεί στόχο των σύγχρονων Μουσείων. Παράλληλα τα Μουσεία αποκτούν και έναν νέο ρόλο, αυτόν της **συμβολής στην ανάπτυξη της κοινωνίας**.

Τα Μουσεία πληθαίνουν διαρκώς, **αποτελούν το συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν και προετοιμάζουν για το μέλλον**. Η πρόοδος στον τομέα των Μουσείων είναι αξιοσημείωτη κυρίως στον ευρωπαϊκό χώρο, όπου υπολογίζεται ότι σε κάθε Μουσείο που υπήρχε το 1950 στην Ευρώπη σήμερα αντιστοιχούν τέσσερα νέα Μουσεία. Πιο συγκεκριμένα, στην Ευρώπη υπάρχουν πάνω από 13.500 Μουσεία (εκ των οποίων το ένα τρίτο είναι βρετανικά) ενώ περίπου 13.000 υπάρχουν στον υπόλοιπο κόσμο.

Χαρακτηριστικό των σύγχρονων Μουσείων είναι η **ποικιλία** που αφορά τις επιλογές που προσφέρουν. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να **επιλέξει** και να επισκεφθεί τα Μουσεία που τον ενδιαφέρουν. Τα περισσότερα από αυτά, εκτός από τις συλλογές τους, προσφέρουν πλούσιο εποπτικό και διαδραστικό υλικό στους επισκέπτες τους για επιπλέον πληροφορίες, αίθουσες ξεκούρασης, αίθουσες προβολής ταινιών, οπτικοακουστικά μέσα, κήπους, γραφεία πληροφοριών, εστιατόρια, βιβλιοθήκες και πωλητήρια αναμνηστικών αντικειμένων και βιβλίων κ.ά.

Πιο συγκεκριμένα, **η επίσκεψη σε ένα μουσειακό χώρο μπορεί να αποτελέσει μία πολυδιάστατη εμπειρία**. Ο επισκέπτης, πλέον, έχει τη δυνατότητα να συνδυάσει μέσω της επίσκεψής του σε ένα σύγχρονο Μουσείο ποικίλες δραστηριότητες που στο παρελθόν, τις περισσότερες φορές, δεν συμπεριλαμβάνονταν σε μία επίσκεψη στο Μουσείο. Χαρακτηριστικά, στην αίθουσα προβολής ενός Μουσείου μπορεί κανείς να απολαύσει μια ταινία μικρού μήκους σχετική με τα εκθέματα ή τη θεματική ενότητα της έκθεσης να μελετήσει σπάνια χειρόγραφα και βιβλία στη βιβλιοθήκη ή να περιηγηθεί με συντροφιά έναν ακουστικό οδηγό (audio guide). Ακόμα, εάν διαθέτει χρόνο, μπορεί να περιπλανηθεί στους χώρους αναψυχής του Μουσείου πίνοντας ένα ρόφημα ή τρώγοντας ένα «μουσειακό» γεύμα...τα περισσότερα Μουσεία διαθέτουν ιδιαίτερα συμπαθητικά αναψυκτήρια!

Συχνά, στα Μουσεία προσφέρονται εκπαιδευτικά προγράμματα, και για οικογένειες, όπου οι παρευρισκόμενοι καλούνται να συμμετάσχουν σε μία ομαδική δραστηριότητα και να γνωρίσουν μαζί με άλλους τα εκθέματα μέσω παιχνιδιών ή ερωτήσεων. Ξεχωριστές εκδηλώσεις με ποικίλα θέματα, όπως δραματοποιήσεις, αφηγήσεις παραμυθιών, παρουσιάσεις νέων εκθεμάτων, καλλιτεχνικές δραστηριότητες, βραδιές με μουσική και ποίηση κ.ά. πραγματοποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε πάρα πολλά Μουσεία.

Ο επισκέπτης, έτσι, έχει τη δυνατότητα να συνδυάσει τη μόρφωσή του με ξεκούραση και, εν τέλει, η επίσκεψη σε ένα Μουσείο μπορεί να αποτελέσει μία ευχάριστη και ξεχωριστή εκδρομή!

Η επιστήμη της οποίας το αντικείμενο συνδυάζεται με την οργάνωση των μουσειακών σπουδών ή χώρων που έχουν σχέση με τη διαφύλαξη και προβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς ονομάζεται Μουσειολογία.

Ο όρος «Μουσειολογία»

Πρόκειται για μία επιστήμη πολύ νέα ακόμα στην Ελλάδα, το ενδιαφέρον, όμως, γι' αυτήν είναι έντονο και η πρόοδος της ραγδαία. Ο όρος της, αν και δημοφιλής στη χώρα μας, είναι αρκετά παρεξηγημένος και συχνά ταυτίζεται με τον παιδαγωγικό και μόνο χαρακτήρα ενός Μουσείου. Η έννοιά του, όμως είναι πολύ πιο διευρημένη και ο χαρακτήρας της μουσειολογίας διεπιστημονικός.

Οι **μουσειολόγοι** ασχολούνται με τη διοίκηση και την οργάνωση των επισκέψιμων χώρων είτε πρόκειται για Μουσεία, εκθεσιακούς χώρους, χώρους πολιτισμού, ενυδρεία ή ζωολογικούς κήπους κ.λ.π. Μελετούν την ιστορία και το ρόλο του Μουσείου στην κοινωνία και ασχολούνται με τους επιμέρους τομείς του, θεωρητικούς και πρακτικούς. Οι ειδικοί των Μουσείων προσπαθούν με έρευνες **να γνωρίσουν το κοινό τους** και, ανάλογα με τις ανάγκες του, να προσαρμόσουν τον τρόπο έκθεσης. Ακόμη, γνωρίζοντας τα ενδιαφέροντα των ατόμων που δεν επισκέπτονται χώρους πολιτισμού, αποσκοπούν να τους προσελκύσουν σε αυτούς. Παράλληλα, φροντίζουν για την οργάνωση των Συλλογών, τη διαφύλαξη και την σωστή τους ερμηνεία.

Η μουσειολογία ασχολείται με όλες τις πτυχές της ύπαρξης του Μουσείου. Οι έρευνες για τα Μουσεία είναι παγκόσμιες και στρέφονται στις νέες ιδιότητες των Μουσείων. Τα τελευταία χρόνια η μουσειολογία μετατοπίζει το ενδιαφέρον της προς τα μικρότερα, τοπικά και περιφερειακά Μουσεία και προσπαθεί να καταδείξει τη **σχέση του πληθυσμού μιας κοινότητας με το Μουσείο της περιοχής**. Ασχολείται με την αναγνώριση της συμβολής του Μουσείου εκτός των χωρικών του συνόρων του και επιδιώκει να το καταστήσει κομμάτι της καθημερινής ζωής. **Ενσωματώνει, δηλαδή το Μουσείο στη ζωή μιας κοινωνίας και υπερτονίζει την ιδιότητα του Μουσείου να ενισχύει την ιδιαίτερη ταυτότητα των ανθρώπων.**

Οι υπάλληλοι ενός Μουσείου

Πίσω από τις προθήκες με τα αντικείμενα υπάρχει ένας ολόκληρος κόσμος. Είναι ο **κόσμος των υπαλλήλων ενός Μουσείου**, οι οποίοι εργάζονται για να διαφυλάξουν τα αντικείμενα και να διασφαλίσουν στον επισκέπτη την άνετη περιήγησή του.

Επί κεφαλής ενός Μουσείου είναι ο **Διευθυντής ή Διευθύντρια**, που φέρει την ευθύνη για όλο το προσωπικό. Είναι το άτομο που εγκρίνει όλες τις διαδικασίες και είναι πολύ καλός γνώστης των Συλλογών και των αναγκών του χώρου που διοικεί. Οι **επιμελητές** των Συλλογών είναι αυτοί που έχουν γνώση της ιδιαιτερότητας του κάθε εκθέματος, φέρουν την ευθύνη του και φροντίζουν για τη γνωριμία του με το ευρύ κοινό. Οι **συντηρητές** είναι γνώστες της φύσης των αντικειμένων και είναι αυτοί που τα συντηρούν (**εικ. 3**). Ο ρόλος του συντηρητή σε ένα Μουσείο είναι από τους πιο σημαντικούς, καθώς από αυτόν εξαρτάται - στο μεγαλύτερο μέρος - η προστασία του αντικειμένου. Η συνεργασία επιμελητή – συντηρητή είναι άμεση και αποτελεί το βασικό κρίκο της μουσειακής αλυσίδας. Ο **μουσειολόγος** ασχολείται με θέματα εφ' όλης της ύλης, όπως την οργάνωση εκθέσεων, τις έρευνες του κοινού, τη διοίκηση των συλλογών, την προβολή του Μουσείου, τις δημόσιες σχέσεις, την εκπαίδευση κ.ά. Ο ρόλος του είναι

Εικ. 3: Φωτογραφία συντηρητή επί τω έργω (φωτογραφικό αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου)

συμπληρωματικός σε όλες τις ειδικότητες ενός Μουσείου και σε πολλά θέματα επιτελικός. Ο **αρχιπέκτονας** και ο **σχεδιαστής** του Μουσείου ασχολούνται με την οργάνωση του χώρου και φροντίζουν για το σχεδιασμό μιας άνετης διαδρομής για τους επισκέπτες. Το **προσωπικό φύλαξης** μεριμνά για την προστασία των εκτεθειμένων αντικειμένων από βανδαλισμούς και διατίθεται για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Ο **μουσειοπαιδαγωγός** είναι υπεύθυνος για τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την εξοικείωση των παιδιών με το μουσειακό χώρο. Οι **διοικητικοί υπάλληλοι**, οι **σχεδιαστές – ζωγράφοι**, οι **φωτογράφοι** και οι **τεχνικοί** εκτελούν καθήκοντα που είναι απολύτως απαραίτητα για την ομαλή λειτουργία του ιδρύματος.

Ο κόσμος των Μουσείων

Τα Μουσεία είναι για τους ανθρώπους και καλούν όλους να τα επισκεφθούν. Τα εκθέματα είναι η βασική προσφορά τους και αγωνίζονται για την προστασία τους.

Η επίσκεψη σε ένα Μουσείο προσφέρει πολλές εμπειρίες, οι οποίες διαφέρουν από Μουσείο σε Μουσείο και αξιοποιούνται από κάθε άτομο με διαφορετικό τρόπο. Τα Μουσεία κρύβουν έναν ολόκληρο κόσμο γνώσεων, σχέσεων, νοημάτων και ψυχαγωγίας. Αποτελούν σημαντικά ιδρύματα της κοινωνίας και συνεισφέρουν στην επιμόρφωση και την εξέλιξή της.

Άποψη αίθουσας με έργα τέχνης - Μουσείο Λούβρου (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Είστε τακτικοί επισκέπτες των Μουσείων;
2. Πόσο εξοικειωμένοι είστε με το χώρο των Μουσείων;
3. Ποιες είναι οι απαιτήσεις σας από έναν μουσειακό χώρο;
4. Πώς θα διαμορφώνατε τον ορισμό του Μουσείου βάσει των εμπειριών σας;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βουδούρη, Δάφνη, 2003, *Κράτος και Μουσεία*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ. 2, 90
- Οικονόμου, Μαρία, 2003, *Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός;*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 16, 24, 26, 31, 32, 33
- Ambrose, Timothy and Paine, Crispin, 1993, *Museum Basics*, Routledge, London, σελ. 2, 3
- Caygill, Marjorie, 1981, *The story of the British Museum*, British Museum Publications, London, σελ. 4
- Pearce, Susan, 2002, *Μουσεία, Αντικείμενα και Συλλογές*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη, σελ. 15

ΕΝΔΕΔΕΙΓΜΕΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗΣ ΣΕ ΕΝΑ ΜΟΥΣΕΙΟ

Πότε είναι η κατάλληλη ευκαιρία να επισκεφτούμε ένα Μουσείο;

Πριν αποφασίσει κανείς να επισκεφθεί ένα μουσειακό χώρο σημαντικό είναι να διαλέξει μία μέρα που θα έχει **ευχάριστη διάθεση και ελεύθερο χρόνο** ώστε η εμπειρία του να είναι ψυχαγωγική. Κάθε επίσκεψη σε ένα Μουσείο είναι διαφορετική από τις άλλες, καθώς οι μουσειακοί χώροι έχουν πάντα κάτι καινούριο να προσφέρουν στον θεατή. Είναι, όμως, απαραίτητο να υπάρχει η διάθεση από τον υποψήφιο επισκέπτη να απολαύσει την εμπειρία του.

Ποιο Μουσείο ενδείκνυται να επισκεφτούμε;

Όταν έχει αποφασίσει κανείς να αφιερώσει μία επίσκεψη σε ένα Μουσείο, το πρώτο βήμα είναι να αποφασίσει ποιο Μουσείο θα είναι αυτό. Τα κριτήρια διαφέρουν, καθώς κάθε άτομο έχει διαφορετικά ενδιαφέροντα και προτεραιότητες. **Μπορεί κανείς να επιλέξει με βάση τα ενδιαφέροντά του, τη φήμη του Μουσείου και των εκθεμάτων του ή την τοποθεσία του, δηλαδή την γεωγραφική απόσταση από την κατοικία του, ακόμα και ανάλογα με το μέγεθός του Μουσείου.** Όσον αφορά το μέγεθος, αναφέρουμε χαρακτηριστικά το παράδειγμα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου στην Αθήνα. Πρόκειται για το μεγαλύτερο μουσείο στην Ελλάδα, του οποίου οι εκθεσιακοί χώροι καλύπτουν εμβαδόν 8.000τ.μ. και τα εκθέματά του αγγίζουν τις 16.000! Αντιλαμβάνεται, λοιπόν, κανείς ότι η επίσκεψη στο χώρο αυτό θα είναι χρονοβόρα και πιθανότατα θα χρειαστούν περισσότερες από μία επισκέψεις για να το εξερευνήσει ο επισκέπτης.

Συμβαίνει συχνά να επισκεφθεί κανείς περισσότερες από μία φορές το ίδιο Μουσείο είτε γιατί δεν κατόρθωσε να ολοκληρώσει την περιήγησή του με μία μόνο επίσκεψη είτε γιατί επιθυμεί να μελετήσει τα εκθέματα αναλυτικότερα. Πολλά Μουσεία οργανώνουν περιοδικές εκθέσεις με ποικίλα θέματα, ενώ άλλα είναι ακόμα πιο ευέλικτα και ανανεώνουν αρκετά συχνά και τις μόνιμες Συλλογές τους, ώστε να προσφέρουν στους τακτικούς επισκέπτες τους διαφορετικές εμπειρίες.

Σε περίπτωση που κάποιος είναι αναποφάσιτος ή δε γνωρίζει ποιοι μουσειακοί χώροι είναι επισκέψιμοι, έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί σχετικά με όλες τις επιλογές που προσφέρονται σε έναν υποψήφιο επισκέπτη.

Πώς πληροφορείται κανείς για τα Μουσεία;

Το **Διαδίκτυο** αποτελεί συγκεντρωμένη πηγή για όλες τις περιοδικές εκθέσεις και τα Μουσεία παγκοσμίως. Ο περιοδικός **Τύπος** περιλαμβάνει καταλόγους με επισκέψιμους χώρους, καθώς και πληροφορίες που αφορούν μουσειακές εκδηλώσεις. Επιπλέον, γραφεία που παρέχουν πληροφορίες στο ευρύ κοινό, όπως τα **Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη** ή **Περίπτερα Πληροφοριών** που υπάρχουν σε συγκεκριμένα σημεία σε κάθε πόλη, είναι ενημερωμένα σχετικά με τα Μουσεία. Επίσης, πολλά Μουσεία διαφημίζονται στα **τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά Δίκτυα** σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ακόμα, στα περισσότερα **βιβλιοπωλεία** πωλούνται ειδικοί οδηγοί με καταλόγους και πληροφορίες για τα Μουσεία σε κάθε πόλη / χώρα. Τέλος, μία καλή πηγή πληροφοριών είναι η **προσωπική γνώμη** κάποιου ατόμου που έχει ήδη επισκεφθεί έναν από τους εκθεσιακούς χώρους που σας ενδιαφέρουν. Εξάλλου, οι προσωπικές πληροφορίες συχνά αποδεικνύονται ιδιαίτερα περιγραφικές και κατατοπιστικές.

Τι πρέπει να γνωρίζει κανείς πριν από μία επίσκεψη σε ένα Μουσείο;

Εφόσον κάποιος έχει αποφασίσει ποιο Μουσείο θα επισκεφθεί, οφείλει να πληροφορηθεί τις **ώρες λειτουργίας** και την **διεύθυνση** του εκθεσιακού χώρου. Τα περισσότερα Μουσεία λειτουργούν καθημερινά, μέχρι το μεσημέρι. Τις Δευτέρες συνήθως παραμένουν κλειστά, ενώ τα σαββατοκύριακα πολλά Μουσεία έχουν διευρυμένο ωράριο. Σε αρκετά Μουσεία (κυρίως σε αυτά που βρίσκονται στα προάστια) διατίθεται χώρος πάρκινγκ, ενώ πολλά μεγάλα Μουσεία έχουν προβλέψει να υπάρχει στάση της αστικής συγκοινωνίας στην είσοδό τους.

Για να νιώσει κανείς μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση κατά την επίσκεψή του, είναι σημαντικό να έχει εφοδιαστεί με τις **βασικές πληροφορίες σχετικά με το Μουσείο και τις Συλλογές** που πρόκειται να θαυμάσει. Για παράδειγμα, εάν επιθυμεί κάποιος να επισκεφτεί μία περιοδική έκθεση που έχει ως θέμα το ζωγραφικό έργο ενός καλλιτέχνη της Αναγέννησης, θα του είναι χρήσιμο εάν διαβάσει σχετικά με την τέχνη της Αναγέννησης ή αν γνωρίζει βιογραφικά στοιχεία του ζωγράφου. **Η εκ των προτέρων γνώση του αντικειμένου που πρόκειται να δει κάποιος στο Μουσείο βοηθάει στην καλύτερη κατανόησή του.**

Πώς οργανώνει κανείς μία επίσκεψη στο Μουσείο;

Μία επίσκεψη μπορεί να είναι ατομική ή συντροφική. Μπορούμε να περιηγηθούμε στους εκθεσιακούς χώρους ατομικά, παραμένοντας σε συγκεκριμένα αντικείμενα όσο χρόνο επιθυμούμε και απολαμβάνοντας με ησυχία την περιήγησή μας, ή να επιλέξουμε να επισκεφτούμε με παρέα, ανταλλάσσοντας απόψεις με άλλους. Είναι βασικό, εάν απολαμβάνουμε περισσότερο τις συντροφικές επισκέψεις σε Μουσεία, να γνωρίζουμε ότι οι φίλοι μας έχουν την ίδια διάθεση για μουσειακή ψυχαγωγία με εμάς. Εξίσου σημαντικό είναι να επενδύσουμε περισσότερο χρόνο στην οργάνωση της επίσκεψής μας όταν θέλουμε να συνοδεύσουμε στο Μουσείο τρίτα άτομα.

Όταν επιλέγουμε να επισκεφθούμε ένα Μουσείο θέτουμε **στόχους και προσδοκίες** από την επίσκεψη. Οι περισσότεροι άνθρωποι επισκέπτονται για διαφορετικούς λόγους ένα Μουσείο. Κάποιοι θεωρούν την επίσκεψη μέσο για να αποκτήσουν πρόσθετες γνώσεις και άλλοι θεωρούν το Μουσείο τόπο γνωριμίας

με ανθρώπους που μοιράζονται τα ίδια ενδιαφέροντα. Πολλοί είναι αυτοί που επισκέπτονται το Μουσείο μόνο για να αγοράσουν αντίγραφα και βιβλία από το πωλητήριο ή απλά για να πάρουν τον καφέ τους σ' ένα ξεχωριστό περιβάλλον. **Όταν έχει αποφασίσει κανείς για ποιο λόγο επιλέγει να επισκεφθεί ένα Μουσείο εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό και την ικανοποιητική του εμπειρία.** Για παράδειγμα, εάν κάποιος είναι πληροφορημένος και αποφασισμένος σχετικά με αυτό που πρόκειται να βιώσει και έχει οργανώσει εκ των προτέρων την επίσκεψή του σε ένα Μουσείο, έχει περισσότερες πιθανότητες να ευχαριστηθεί και να αποχωρήσει εμπλουτισμένος με νέες εμπειρίες, σε σχέση με κάποιον ο οποίος έχει περιηγηθεί στο χώρο χωρίς προεργασία.

Κανόνες συμπεριφοράς σε ένα Μουσείο

Στην είσοδο ενός Μουσείου υποδεικνύονται οι ενδεχόμενες απαγορεύσεις ή οι **περιορισμοί**, οι οποίοι ορίζονται για την προστασία των αντικειμένων και των επισκεπτών από ατυχήματα. Το **προσωπικό φύλαξης** ενός Μουσείου φροντίζει για την τήρηση της τάξης και είναι στη διάθεσή σας για όποιες διευκρινίσεις.

Οι πιο συνηθισμένοι περιορισμοί που συναντά κανείς σε έναν εκθεσιακό χώρο είναι η απαγόρευση εισόδου κατοικίδιων ζώων, η πόση υγρών, η κατανάλωση τροφής και η χρήση αιχμηρών αντικειμένων. Στα περισσότερα Μουσεία, επίσης, απαγορεύεται η χρήση του φλας στην φωτογραφική μηχανή, η άσεμνη ενδυμασία, όπως και η μεταφορά μεγάλων σε μέγεθος αποσκευών (στα Μουσεία υπάρχουν ειδικοί χώροι φύλαξης των προσωπικών αντικειμένων).

Είναι σημαντικό ο υποψήφιος επισκέπτης να γνωρίζει ότι μέσα στον εκθεσιακό χώρο οφείλει κανείς να ομιλεί χαμηλόφωνα, ώστε να μην ενοχλεί τους υπόλοιπους επισκέπτες. Επίσης, **το άγγιγμα των αντικειμένων που εκτίθενται χωρίς την προστασία προθήκης απαγορεύεται σε όλα τα Μουσεία.**

Ο τρόπος περιήγησης σε ένα Μουσείο

Η άφιξη στο Μουσείο

Αφού έχει αποφασίσει κανείς την ημέρα και τις συνθήκες της επίσκεψης στο Μουσείο, είναι απαραίτητο να σχεδιάσει και την περιήγησή του μέσα στην έκθεση.

Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να αποφασίσει εάν επιθυμεί να απολαύσει μία **οργανωμένη ξενάγηση** επί πληρωμής από έναν ειδικό ξεναγό ή **να ανακαλύψει το χώρο μόνος του**. Στην πρώτη περίπτωση, ο ξεναγός συνοδεύει τον επισκέπτη, τον οδηγεί στο χώρο και τον ξεναγεί στις Συλλογές. Τις περισσότερες φορές η ξενάγηση από ξεναγό του Μουσείου απαιτεί ραντεβού εκ των προτέρων. Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι πολύ συχνά υπάρχει χρόνος αναμονής στην είσοδο των Μουσείων (κυρίως στα δημοφιλή), η οποία τις περισσότερες φορές οφείλεται στον αυξημένο αριθμό των επισκεπτών μέσα στον χώρο έκθεσης. Στις περιπτώσεις αυτές συνιστάται υπομονή, καθώς τα Μουσεία φροντίζουν για την άνετη περιήγηση όλων.

Εικ. 1: Φωτογραφία από την είσοδο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου στην Αθήνα με την κάτοψη του χώρου (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Στην περίπτωση που το άτομο προτιμά να γνωρίσει το Μουσείο χωρίς τη συνοδεία ξεναγού, το Μουσείο φροντίζει να του παρέχει τις σημαντικότερες πληροφορίες, ώστε να του εξασφαλίσει μία άνετη διαδρομή (εικ 1). Στις πληροφορίες, στην είσοδο κάθε Μουσείου, παρέχεται, συνήθως δωρεάν, **ενημερωτικό φυλλάδιο** σχετικά με την ιστορία του Μουσείου και τις Συλλογές που παρουσιάζει. Το έντυπο αυτό έχει – τις περισσότερες φορές – την κάτοψη του χώρου, ώστε να διευκολύνει τον επισκέπτη ως προς τον προσανατολισμό του στο χώρο. Εάν το Μουσείο δεν προμηθεύει τον επισκέπτη με το ειδικό αυτό έντυπο, οι **υπάλληλοι στις Πληροφορίες** είναι αυτοί που αναλαμβάνουν να κατατοπίσουν και να κατευθύνουν τον επισκέπτη στον εκθεσιακό χώρο. Πολλοί είναι, επίσης, οι επισκέπτες οι οποίοι επιλέγουν να αγοράσουν έναν **αναλυτικό οδηγό** του Μουσείου, τον οποίο είτε έχουν μελετήσει πριν την επίσκεψη είτε τον συμβουλευούνται κατά τη διάρκειά της. Οι οδηγοί περιλαμβάνουν πληροφορίες για το Μουσείο και παρουσιάζουν αναλυτικά όλα τα εκθέματά του. Τα Μουσεία συνήθως πωλούν τους οδηγούς αυτούς στα Πωλητήριά τους, αλλά πολλοί οδηγοί, κυρίως αυτοί των μεγάλων Μουσείων, πωλούνται και στα βιβλιοπωλεία. Για τους επισκέπτες που δεν επιθυμούν να αγοράσουν έναν οδηγό, τα Μουσεία προσφέρουν και ακουστικό, δανειστικό υλικό. Πρόκειται για ακουστικά, τα οποία προμηθεύεται κανείς στην είσοδο του Μουσείου, έναντι ενός χρηματικού ποσού το οποίο είναι διαφορετικό σε κάθε Μουσείο, και τα επιστρέφει στο τέλος της επίσκεψής του. Ο **ακουστικός οδηγός (audio guide)** προορίζεται για ατομική χρήση, παρέχει μετάφραση σε πολλές γλώσσες και είναι ιδιαίτερα εύχρηστος. Ο εξοπλισμός είναι ελαφρύς, καθοδηγεί τον επισκέπτη στην έκθεση και του παρέχει πληροφορίες για τα σημαντικότερα εκθέματα (εικ. 2).

Εικ. 2: Άτομο που κάνει χρήση ακουστικού υλικού στο σπήλαιο – Μουσείο στο Nottingham της Αγγλίας (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Η είσοδος στον εκθεσιακό χώρο

Τις πιο πολλές φορές η περιήγηση σε ένα Μουσείο ξεκινά από μία αίθουσα καλωσορίσματος και πληροφόρησης σχετικά με τα εκθέματα. Ο σκοπός ύπαρξης του Μουσείου, η προέλευση του συνόλου των Συλλογών και ο τρόπος έκθεσής τους (π.χ. χρονολογικά ή κατά θεματικές ενότητες) δηλώνεται από την αρχή. Έτσι, ο επισκέπτης παίρνει μία πρώτη ιδέα για τον χώρο. Αφού πληροφορηθεί σχετικά με τις αίθουσες και τα εκθέματα του Μουσείου, καλείται να επιλέξει εάν θα ακολουθήσει την ενδεδειγμένη από την κάτοψη του Μουσείου διαδρομή ή αν θα ακολουθήσει τη δική του **πορεία**. Στην επιλογή του τρόπου περιήγησης συντελούν παράγοντες, όπως ο χρόνος που διαθέτει ο κάθε επισκέπτης, η εξοικείωση με τον μουσειακό χώρο γενικότερα, το μέγεθος του Μουσείου και το ενδιαφέρον του για τα εκθέματα.

Εάν η επίσκεψη σε ένα Μουσείο πραγματοποιείται για πρώτη φορά, εάν ο χώρος φαίνεται δαιδαλώδης και χαοτικός και ο επισκέπτης προτιμά η περιήγησή του να είναι ανιχνευτική, το ιδανικότερο είναι να προμηθευτεί έναν έντυπο οδηγό ή ακουστικό υλικό. Στην περίπτωση που ο επισκέπτης αποφασίσει να περιηγηθεί χωρίς τη χρήση ενημερωτικού – βοηθητικού υλικού, η πορεία του κατευθύνεται από το εποπτικό υλικό του Μουσείου.

Το εποπτικό υλικό σε ένα Μουσείο

Στις αίθουσες ενός Μουσείου οι Συλλογές εμπλουτίζονται από το εποπτικό υλικό. Από υλικό, δηλαδή,

συνοδευτικό και πληροφοριακό, που απευθύνεται στους επισκέπτες και προβλέπει την ερμηνεία των εκθεμάτων. Στόχος του υλικού αυτού είναι να κεντρίσει το ενδιαφέρον του ατόμου στις περιπτώσεις που τα εκθέματα φαίνονται δυσνόητα.

Το πληροφοριακό υλικό μπορεί να έχει τη μορφή λεζάντας, επιτοίχιου κειμένου, χάρτη, αναπαράστασης κ.ά. Η **λεζάντα** είναι το πιο σημαντικό συνοδευτικό υλικό ενός εκθέματος σε ένα Μουσείο, καθώς δίνει τις βασικές πληροφορίες, όπως την ονομασία, το υλικό, τη χρονολογία, την προέλευση και τη χρήση του. Τα **επιτοίχια κείμενα**, λόγω του μεγέθους τους, δίνουν περαιτέρω πληροφορίες που αφορούν την εκθεσιακή ενότητα στην οποία βρίσκεται ο επισκέπτης. Είναι καθαρογραμμένα και παρέχουν πιο ειδική γνώση. Οι **χάρτες**, οι **φωτογραφίες**, οι **αναπαραστάσεις**, οι **χρονολογικοί πίνακες** και το υπόλοιπο συνοδευτικό υλικό (που διαφέρει ανάλογα με το είδος του Μουσείου) έχουν ως κύριο στόχο την παίδευση του επισκέπτη. Τα σύγχρονα Μουσεία έχουν πολλές φορές και οπτικοακουστικό υλικό, όπως **οθόνες** με προβολή ταινιών μικρού μήκους, οι οποίες είναι σχετικές με την έκθεση και παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον (**ΕΙΚ 3**).

Εικ. 3: Άποψη της αίθουσας της Θήρας του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου στην Αθήνα με οθόνη προβολής ταινίας μικρού μήκους και εποπτικό υλικό (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Συμβαίνει μερικές φορές το συνοδευτικό υλικό, όπως οι λεζάντες, να μην είναι ευανάγνωστο ή ο επισκέπτης να αντιμετωπίζει προβλήματα όρασης, συχνά και ύψους. Πολλά Μουσεία το έχουν προβλέψει και προμηθεύουν τον επισκέπτη με φωτοτυπίες των λεζαντών ή μεγεθυντικό φακό. Εάν αντιμετωπίζετε κι εσείς προβλήματα στην ανάγνωση, **μη διστάσετε να ζητήσετε από το φυλακτικό προσωπικό του Μουσείου να σας προμηθεύσει με επιβοηθητικό ατομικό υλικό.**

Από το χρόνο και τη διάθεση του επισκέπτη εξαρτάται εάν θα ενημερωθεί, μέσω της ανάγνωσης του εποπτικού υλικού, σχετικά με όλα τα αντικείμενα. Είναι σημαντικό να καταλάβουμε ότι σε ένα Μουσείο δεν είναι απαραίτητο να γνωρίσουμε μέσα από μία μόνο επίσκεψη όλα τα εκθέματα. Για το λόγο αυτό, είναι, συχνά, απαραίτητες περισσότερες από μία επισκέψεις.

Ένα «μουσειακό» διάλειμμα!

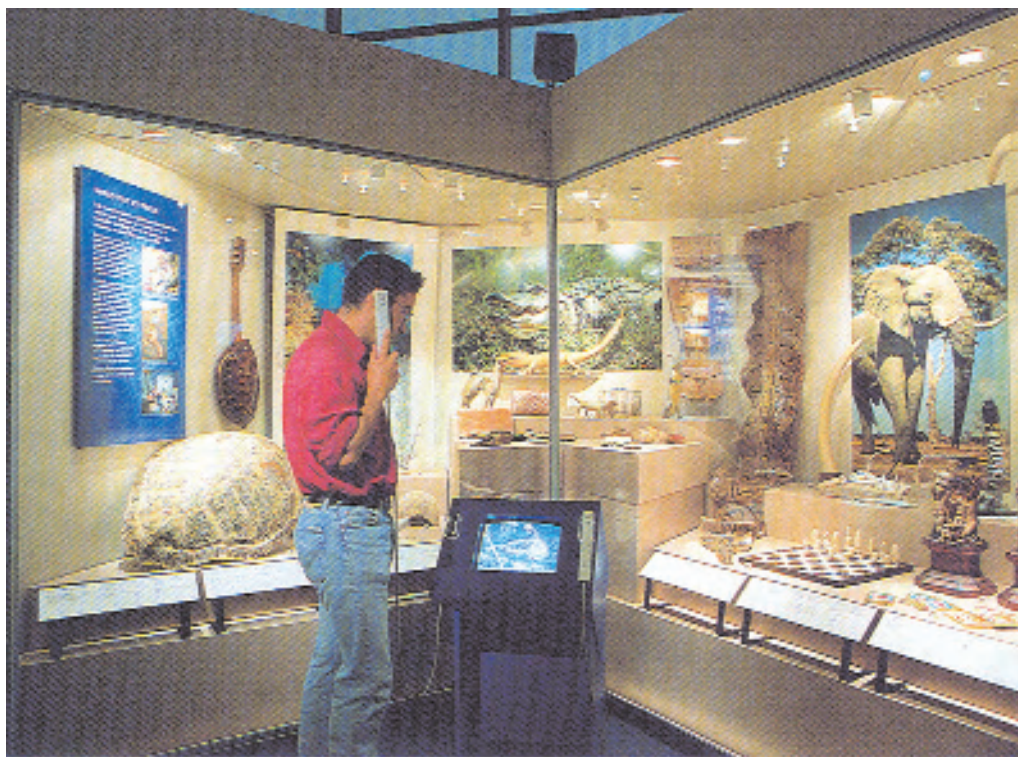
Καθώς εξελίσσεται η περιήγηση στον εκθεσιακό χώρο, ο επισκέπτης μπορεί να νιώσει την ανάγκη για ένα διάλειμμα. Τα Μουσεία έχουν προβλέψει χώρους ξεκούρασης του επισκέπτη, όπως αναψυκτήρια,

κήπους ή αίθριους χώρους. Οι χώροι αυτοί δίνουν τη δυνατότητα καλάρωσης και μελέτης του μουσειακού, πληροφοριακού υλικού και αποτελούν ενδεικτικούς χώρους γνωριμιών και ανταλλαγής απόψεων με άλλους επισκέπτες!

Συνεχίζοντας την περιήγηση...

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης έχει κανείς τη δυνατότητα να **φωτογραφίσει** τα εκθέματα που τον/την εντυπωσίασαν και να κρατήσει **σημειώσεις**, τις οποίες μπορεί κατόπιν να επεξεργαστεί. Μπορεί ακόμα να φέρει μαζί του ένα φύλλο χαρτί και ένα μολύβι και να **σχεδιάσει** κάποιο από τα εκθέματα (η παρουσία καλλιτεχνών στα Μουσεία είναι συνηθισμένη!). Στόχος του Μουσείου είναι η παροχή πληροφοριών και η μελέτη της καινούριας γνώσης μετά την επίσκεψη είναι το κλειδί για την εμπέδωσή της.

Σε πολλά Μουσεία η έκθεση συμπληρώνεται με **διαδραστικό υλικό**, όπως οθόνες αφής, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ομοιώματα αντικειμένων, παιχνίδια κ.ά. Το υλικό αυτό απευθύνεται στον επισκέπτη και

Εικ. 4: Φωτογραφία απόμου που κάνει χρήση του διαδραστικού υλικού στο ναυτικό μουσείο στο Liverpool της Αγγλίας (*Merseyside Maritime Museum*, Jarrold Publishing, σελ. 5)

τον καλεί να το επεξεργαστεί προκειμένου να κατανοήσει βαθύτερα τις Συλλογές του Μουσείου. Για παράδειγμα, οι Η/Υ μπορεί να είναι συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο και να συνδέουν τον ενδιαφερόμενο με σχεικές ιστοσελίδες. Ακόμα, σε πολλά Μουσεία οθόνες αφής παρουσιάζουν τα εκθέματα αναλυτικά ή προτείνουν «παιχνίδια» γνώσεων στον επισκέπτη, τα οποία περιέχουν ερωτήσεις ανάλογες με τις Συλλογές τους. Σε άλλα Μουσεία ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να νιώσει ο ίδιος τις ιδιότητες και τη χρήση του αντικειμένου. Εάν το Μουσείο που έχετε επιλέξει να επισκεφθείτε προσφέρει διαδραστικό υλικό ενδείκνυται να το δοκιμάσετε....η εμπειρία είναι διασκεδαστική, ξεχωριστή και απευθύνεται σε όλους! (Εικ. 4)

Όταν η περιήγηση στον εκθεσιακό χώρο έχει τελειώσει

Εάν έχετε φθάσει στο τέλος της περιήγησής σας και επιθυμείτε να αγοράσετε ένα αναμνηστικό της επίσκεψής σας, επισκεφθείτε το **Πωλητήριο** του Μουσείου. Εκεί θα βρείτε αυθεντικά αντίγραφα των σημαντικότερων αντικειμένων, ποικιλία βιβλίων, μικροαντικείμενα με το λογότυπο του Μουσείου (όπως μολύβια, γόμες, τετράδια, μαγνήτες, προσωπικά αξεσουάρ και πολλά άλλα), πρωτότυπα διακοσμητικά αντικείμενα, παιχνίδια κ.ά. Δεν είναι λίγοι αυτοί που δηλώνουν θαυμαστές των αντικειμένων αυτών και έχουν επιλέξει να διακοσμήσουν τον προσωπικό τους χώρο με μουσειακά αντικείμενα!

Για αυτούς που δηλώνουν έντονο ενδιαφέρον για τις Συλλογές ενός Μουσείου και επιζητούν περαιτέρω επιμόρφωση, στα περισσότερα Μουσεία λειτουργεί **βιβλιοθήκη**. Οι βιβλιοθήκες είναι δανειστικές ή χώροι μελέτης και ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί από τους υπεύθυνους για τον τρόπο λειτουργίας τους.

Μετά το πέρας της επίσκεψής του, ο επισκέπτης μπορεί στο τέλος να πληροφορηθεί για τις τακτές εκδηλώσεις ενός Μουσείου ή για επικείμενες εκθέσεις. Τα περισσότερα Μουσεία διαθέτουν **Σωματεία Φίλων του Μουσείου**, που είναι ανοιχτά για όσους επιθυμούν να γίνουν μέλη. Τα Σωματεία αυτά έχουν συγκροτηθεί από άτομα που θαυμάζουν τον συγκεκριμένο χώρο, βοηθούν στην ανάπτυξή του και οργανώνουν τακτές συναντήσεις και εκδηλώσεις. Η εγγραφή σε έναν τέτοιο σύλλογο είναι ένας ιδανικός τρόπος να έρθει κανείς σε επαφή με άτομα που μοιράζονται τα ίδια ενδιαφέροντα και να συμβάλει στην βελτίωση της προσφοράς ενός Μουσείου.

Όταν η επίσκεψη έχει φτάσει στο τέλος της οι επισκέπτες καλούνται από το Μουσείο να αφιερώσουν λίγο ακόμα από τον χρόνο τους γράφοντας τα προσωπικά τους σχόλια στο **βιβλίο εντυπώσεων** του Μουσείου. Η συγγραφή δεν είναι υποχρεωτική και η επωνυμία ή ανωνυμία είναι επιλογή του επισκέπτη. Στο βιβλίο μπορεί κανείς να αναφέρει τη γνώμη του για τον τρόπο έκθεσης, για την οργάνωση του χώρου, να προτείνει κάτι διαφορετικό ή να καταγράψει οτιδήποτε άλλο επιθυμεί να δηλώσει. Τα προσωπικά σχόλια των επισκεπτών, θετικά και αρνητικά, αποτελούν πηγή έμπνευσης για το Μουσείο και το βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση των αναγκών των επισκεπτών του.

Τί εισηπράτουμε από μια επίσκεψη στο Μουσείο;

Η αποχώρηση από τον μουσειακό χώρο συνεπάγεται τον **εμπλουτισμό μας σε εμπειρίες**. Άλλες φορές οι εμπειρίες αυτές είναι πρωτόγνωρες και άλλες φορές είναι οικείες. Τις **γνώσεις** μας πάνω στα θέματα για τα οποία μας πληροφόρησε το Μουσείο μπορούμε να τις διευρύνουμε κάνοντας οι ίδιοι περαιτέρω έρευνα. Ακόμα μπορούμε να μοιραστούμε τις γνώσεις μας με συγγενείς, φίλους ή συναδέλφους μας συντελώντας έτσι στη διάδοση της πολιτιστικής αυτής εμπειρίας.

Στην περίπτωση που ο επισκέπτης περίμενε κάτι διαφορετικό από την επίσκεψή του δεν υπάρχει λόγος απογοήτευσης. Πάντα θα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης και **τα Μουσεία καταβάλλουν συνεχείς προσπάθειες για να ικανοποιήσουν το κοινό τους**. Μία δεύτερη επίσκεψη είναι η ευκαιρία να κατανοήσει κανείς καλύτερα τα εκθέματα. Δεν έχει σημασία εάν το έκθεμα είναι μοναδικό ή εάν πρόκειται για κάτι συνηθισμένο. **Το κάθε αντικείμενο είναι ιδιαίτερο και κρύβει τη δική του ιστορία**. Το Μουσείο σας καλεί να το εξερευνήσετε και να γνωρίσετε τον χώρο του.

Τα Μουσεία απευθύνονται στους ανθρώπους και χωρίς την παρουσία τους δεν δύνανται να

υπηρετήσουν το σκοπό τους, ο οποίος – σε σχέση με το κοινό - είναι πρωτίστως επιμορφωτικός. Ωστόσο, τα σύγχρονα Μουσεία προσφέρουν στους πολίτες πολλές ευκαιρίες να περάσουν ευχάριστα το χρόνο τους. Δοκιμάστε λοιπόν κι εσείς να τα ανακαλύψετε. Μπορεί ο κόσμος τους να αποδειχθεί οικείος και να αποτελέσει το νέο σας χώρο αναψυχής!

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ –ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Με ποιό τρόπο επιλέγετε συνήθως να περιηγηθείτε κατά τη διάρκεια μιας μουσειακής επίσκεψης; Εάν δεν έχει τύχει ποτέ να επισκεφθείτε ένα μουσείο, ποιον τρόπο θα επιλέγατε;
2. Η αναμονή στη σειρά κατά την είσοδο σε ένα Μουσείο αποτελεί λόγο αναβολής της επίσκεψής σας;
3. Σας βοηθάει η παρουσία εποπτικού υλικού στα Μουσεία;
4. Είστε μέλος κάποιου μουσειακού Συλλόγου; Εάν ναι, ποιές είναι οι δραστηριότητές του; Καταγράψτε τους βασικούς λόγους που σας κινητοποίησαν να γίνετε μέλος και συζητήστε τους μέσα στην τάξη.
5. Έχετε βιώσει ποτέ έντονη συγκίνηση αντικρίζοντας κάποιο μουσειακό έκθεμα; Εάν ναι, ποιο ήταν το έκθεμα αυτό;

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Επιλέξτε ένα Μουσείο που θέλετε να επισκεφθείτε με τους συμμαθητές σας. Χωριστείτε σε ομάδες και επιλέξτε τρεις διαφορετικούς τρόπους περιήγησης (π.χ. με ξεναγό, με ακουστικό οδηγό και ατομικά). Καταγράψτε με συντομία τις εμπειρίες σας ανά ομάδα και στο επόμενο μάθημα μοιραστείτε τις με τα μέλη των άλλων ομάδων, αναφέροντας τα θετικά και αρνητικά στοιχεία του κάθε τρόπου περιήγησης.
2. Προσπαθήστε να οργανώσετε ένα μικρό Μουσείο στην αίθουσα διδασκαλίας του μαθήματος. Επιλέξτε το είδος του Μουσείου που θέλετε να δημιουργήσετε και συλλέξτε (π.χ. από το σπίτι) τα αντικείμενά σας. Έπειτα, κρεμάστε τα εκθέματα αυτά στους τοίχους ή τακτοποιήστε τα σε ράφια. Προσπαθήστε να τα συνοδεύσετε από λεζάντες και επιτοίχια κείμενα. Μπορεί να είστε οι πρώτοι που θα ιδρύσετε το Μουσείο των Κ.Ε.Ε.!

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΩΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΕΝΟΣ ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ο επισκέπτης ενός μουσειακού χώρου πρέπει να γνωρίζει τους **κανόνες συμπεριφοράς** στον χώρο αυτό, τις **υποχρεώσεις** σε ότι αφορά τα πολιτιστικά αγαθά, αλλά και τα **δικαιώματα** που απορρέουν από αυτά. Τα μουσεία, από την άλλη, έχουν την εξής βασική υποχρέωση απέναντι στο κοινό τους: οφείλουν να **προωθούν την εύκολη πρόσβαση όλων και να παρουσιάζουν τα εκθέματά τους με τέτοιο τρόπο, ώστε η ερμηνεία τους να γίνεται άμεσα αντιληπτή και κατανοητή.**

Τα πιο συχνά προβλήματα των επισκεπτών σ' ένα μουσειακό χώρο

Δεν είναι λίγες οι φορές που άτομα με ιδιαιτερότητες νιώθουν αποκλεισμένα από τους μουσειακούς χώρους, κυρίως λόγω των ελλειπών μέσων πρόσβασης σε αυτούς. Πολύ συχνά στα μουσεία οι λεζάντες είναι δυσανάγνωστες, επειδή είναι τοποθετημένες σε δυσπρόσιτο σημείο, ο φωτισμός των προθηκών είναι ανεπαρκής και δυσκολεύει στην ανάγνωση τα άτομα με προβλήματα όρασης, ενώ ακόμα συχνότερα οι επισκέπτες αντιμετωπίζουν προβλήματα προσανατολισμού στον εκθεσιακό χώρο. Συχνές είναι και οι διαμαρτυρίες επισκεπτών για ρατσιστικές συμπεριφορές, δείγματα αγένειας και έλλειψη ενημέρωσης. Επίσης, πολλοί είναι οι άνθρωποι οι οποίοι διστάζουν να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις των μουσείων, καθώς πιστεύουν ότι είναι χώροι που απευθύνονται *στους λίγους και εκλεκτούς.*

Τα παραπάνω είναι μερικά μόνο από τα συχνότερα προβλήματα, τα οποία έχουν αναφερθεί από τους επισκέπτες των μουσείων σε όλο τον κόσμο. Τα μουσεία οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις παρατηρήσεις του κοινού τους και βάσει αυτών να βελτιώνουν τις εκθέσεις τους. **Ο επικοινωνιακός και κοινωνικός ρόλος των μουσείων στην κοινωνία εξαρτάται, κατά ένα μεγάλο βαθμό, από τη σχέση τους με τους επισκέπτες.**

Ο υποψήφιος επισκέπτης οφείλει να γνωρίζει τα δικαιώματά του πριν από την επίσκεψη σε ένα μουσείο, καθώς και τις υποχρεώσεις του απέναντι στους χώρους πολιτισμού. Η κατανόηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων αυτών συμβάλλει και στην καλύτερη σχέση του με τα μουσεία.

Οι υποχρεώσεις του Μουσείου απέναντι στο κοινό του

Τα Μουσεία απευθύνονται σε όλους και το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά είναι **ανθρώπινο δικαίωμα**, καθώς το **δικαίωμα στον πολιτισμό** είναι αναγνωρισμένο παγκοσμίως. Το δικαίωμα αυτό εξασφαλίζει την **ισότητα όλων, τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της διαφορετικότητας και τη συμμετοχή**

όλων στην πολιτιστική ζωή. Έτσι, τα Μουσεία οφείλουν να δέχονται όλους τους επισκέπτες, ανεξάρτητα από την ηλικία, την ιδιότητα, τη φυλή, το φύλο, το οικονομικό επίπεδο κ.λ.π. του κάθε επισκέπτη. **Ο κοινωνικός αποκλεισμός** κάποιου επισκέπτη προσβάλλει τα ανθρώπινα δικαιώματά του.

Επιπλέον, τα μουσεία είναι υποχρεωμένα να λαμβάνουν μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών σε αυτά. Έτσι, οφείλουν να προνοούν για τη θέσπιση **προληπτικών μέτρων**, όπως να μεριμνούν για την κινητική δυσκολία των αναπήρων, τη δυσκολία στην ανάγνωση των ανθρώπων με μειωμένη όραση, τη δυσκολία στη διάκριση συγκεκριμένων χρωμάτων των ατόμων με δαλτονισμό, την αδυναμία των κωφών να ακούσουν και να προειδοποιηθούν (π.χ. από συναγερμό πυρκαγιάς), το χαμηλό ύψος των μικρών παιδιών και για πολλά άλλα. Η αμέλεια λήψης μέτρων σε μία έκθεση για τις ομάδες των επισκεπτών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά **συνεπάγεται τον κοινωνικό αποκλεισμό** ορισμένων και επομένως και την καταπάτηση του δικαιώματος στον πολιτισμό.

Ως προς την **πρόσβαση του κοινού στα πολιτιστικά αγαθά**, τα μουσεία οφείλουν να προωθούν τη σχέση αυτή. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όμως, όπως στα στοιχεία της αρχαιολογικής κληρονομιάς, οι φορείς του πολιτισμού ενθαρρύνουν τη σχέση αυτή **μόνο σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους**. Σε χώρους, δηλαδή, όπου η επίσκεψη του κοινού δεν αποτελεί κίνδυνο για τη διατάραξη των αρχαιολογικών στοιχείων του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί είναι, κυρίως στην Ελλάδα, οι υπαίθριοι αρχαιολογικοί χώροι, όπου η προσέλευση επισκεπτών είναι συχνά εις βάρος της συντήρησης των μνημείων, εάν δεν έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης κατά των φθορών.

Τα μουσεία οφείλουν να είναι προσβάσιμα σε όλους. Είναι, όμως αναγκαίο, η ίση ευκαιρία που δίνουν στους πολίτες για μόρφωση, να μπορεί να υποστηριχθεί από ένα οργανωμένο περιβάλλον. Έτσι, **τα μουσεία έχουν ορίσει συγκεκριμένες τακτικές για τη διευκόλυνση των επισκεπτών και την καλύτερη κατανόηση των Συλλογών τους.** Συγκεκριμένα, οι πιο συνηθισμένες μέθοδοι που υιοθετούν τα μουσεία για την εξυπηρέτηση του κοινού είναι η παρουσία προσωπικού φύλαξης για την προστασία των αντικειμένων, αλλά και των πολιτών, η διανομή ενημερωτικού υλικού στους επισκέπτες, η οργάνωση ξεναγήσεων (είτε με τη χρήση ακουστικού οδηγού είτε από ξεναγό), το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και η χαμηλή τιμή του εισιτηρίου (σε κάποια μουσεία έχει καθιερωθεί και η ελεύθερη είσοδος).

Καταλήγοντας σχετικά με τις υποχρεώσεις του μουσείου απέναντι στο κοινό του, πρέπει να σημειωθεί ότι η πρόοδος των μουσείων στον τομέα της εξυπηρέτησης των επισκεπτών είναι ραγδαία. Στο αποτέλεσμα αυτό συνέβαλαν οι **έρευνες κοινού** που διεξάγουν τα μουσεία προκειμένου να γνωρίσουν τους επισκέπτες και τις προσδοκίες τους από την επίσκεψη. Τα σύγχρονα μουσεία στρέφονται προς το κοινό τους και συνειδητοποιούν ότι χωρίς τη συμμετοχή των ανθρώπων η έκθεση των αντικειμένων στα μουσεία δεν υπηρετεί το σκοπό της.

Η άρτια λειτουργία ενός μουσείου, παρολαυτά, δεν εξαντλείται μόνο στην καλή οργάνωση του χώρου. Η σχέση μουσείου – επισκέπτη είναι αμφίδρομη και απαιτείται σεβασμός και από τις δύο πλευρές. Το μουσείο προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και ο επισκέπτης οφείλει να επιδεικνύει ανάλογη συμπεριφορά μέσα στο μουσειακό χώρο.

Οι υποχρεώσεις του επισκέπτη σε ένα μουσείο

Τα μουσεία είναι χώροι πολιτισμού, όπου το άτομο έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει ανεξάρτητα από τα προσωπικά του χαρακτηριστικά. Δεν είναι απαραίτητο ο πολίτης να είναι τακτικός επισκέπτης ή να

έχει ιδιαίτερο ζήλο για τη μουσειακή εμπειρία που πρόκειται να βιώσει. Το Μουσείο έχει ως στόχο να τους προσελκύσει όλους και να τους μιλήσει στο χώρο του. Ιδιαίτερη προσπάθεια, μάλιστα, καταβάλλεται για να συμμετάσχουν στη μουσειακή εμπειρία αυτοί οι οποίοι φαίνονται διστακτικοί.

Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να κινηθεί στους χώρους του Μουσείου ανάλογα με τις προτιμήσεις του. Παρολαυτά, **οφείλει να γνωρίζει και να τηρεί συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς στο χώρο αυτό**. Στα περισσότερα Μουσεία οι κανόνες που ισχύουν είναι οι ίδιοι και αναφέρονται γραπτώς στην είσοδό τους. Εξαιρέσεις στους κανόνες συναντώνται συχνά σε χώρους Μουσείων και δεν είναι λίγες οι φορές που τα Μουσεία παραλείπουν να τους αναφέρουν. Στις περιπτώσεις αυτές, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ζητήσει σχετικές πληροφορίες (για παράδειγμα, εάν μπορεί να φωτογραφήσει λεπτομέρεια ενός αντικειμένου, κάτι που συχνά παραλείπουν τα Μουσεία να διευκρινίσουν, εάν επιτρέπεται η βιντεοσκόπηση κ.ά.).

Κανόνες συμπεριφοράς σε ένα Μουσείο

Οι βασικότεροι απαγορευτικοί κανόνες που επιβάλλουν τα περισσότερα Μουσεία παγκοσμίως και ο επισκέπτης έχει υποχρέωση να τους σεβαστεί είναι οι παρακάτω: η **πόση υγρών**, η **κατανάλωση τροφής**, η **είσοδος κατοικίδιων**, η **φωτογράφιση με σκοπό τη δημοσίευση των εκθεμάτων χωρίς άδεια** (εάν φωτογραφήσετε ένα έκθεμα παραβιάζοντας τον κανόνα μπορεί να σας ζητήσουν ενυπόγραφη δήλωση ότι δεν θα προβείτε σε δημοσίευση του αντικειμένου) και το **άγγιγμα των εκθεμάτων**. Σε πολλά Μουσεία, επίσης, απαγορεύονται μέσα στο μουσείο η **φωτογράφιση με τη χρήση φλας**, οι **μεγάλες τσάντες** και τα **αντικείμενα με αιχμηρά άκρα**, όπως σουγιάδες, ομπρέλες κ.λ.π. (εικ. 1). Οι παραπάνω περιορισμοί επιβάλλονται για την προστασία των αντικειμένων – εκθεμάτων του Μουσείου.

Εικ. 1: Φωτογραφία πίνακα με περιορισμούς στην είσοδο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου στην Αθήνα (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Ατυχήματα σε Μουσεία συμβαίνουν συχνά και η ζημιά στα εκθέματα από την επαφή με υγρά ή τον ανθρώπινο ιδρώτα μπορεί να αποβεί μοιραία, ιδίως στα αντικείμενα από μέταλλο. Η απαγόρευση του αγγίγματος ισχύει και στην περίπτωση που το έκθεμα προστατεύεται από προθήκη (μοναδική εξαίρεση αποτελούν οι τυφλοί, στους οποίους δίδεται άδεια αγγίγματος επιλεγμένων εκθεμάτων με τη χρήση γαντιών). Περιστατικά, όπως το ράγισμα ή το σπάσιμο του γυαλιού, συμβαίνουν τακτικά στα Μουσεία και στις περιπτώσεις αυτές ο κίνδυνος τραυματισμού του επισκέπτη και της καταστροφής του αντικειμένου είναι υψηλός. Αρμοδιότητα του προσωπικού φύλαξης του Μουσείου είναι να αποτρέψει τα ατυχήματα αυτά, για το λόγο αυτό και η παρουσία του στο χώρο είναι απαραίτητη.

Πολλοί είναι οι επισκέπτες που εκφράζουν τη δυσαρέσκειά τους για την ενοχλητική παρουσία φυλάκων που οπλοφορούν ή κάνουν συνεχείς παρατηρήσεις στο κοινό, στερώντας τους, όπως υποστηρίζουν, την ελευθερία κινήσεων. Η ύπαρξή τους, όμως, είναι αναγκαία, καθώς δεν είναι λίγα τα περιστατικά κλοπής και βανδαλισμού αντικειμένων που έχουν συμβεί κατά καιρούς σε Μουσεία (αναφέρουμε χαρακτηριστικά περιστατικά, όπως τον πυροβολισμό ενός πίνακα και την κλοπή ενός αντικειμένου χωρίς προθήκη και την αντικατάστασή του με αντίγραφο).

Στα Μουσεία ισχύουν και **άτυποι κανονισμοί**, οι οποίοι απευθύνονται στον επισκέπτη και αφορούν τη σχέση του με τους υπόλοιπους επισκέπτες του χώρου. Ένας άγραφος κανόνας ευγένειας κατά τη διάρκεια της επίσκεψης σε έναν εκθεσιακό χώρο είναι **να εκφράζεται κανείς με το μέσο τόνο της φωνής του**. Η ομιλία με δυνατή φωνή μπορεί να αποτελεί ενόχληση για τους υπόλοιπους, οι οποίοι πιθανόν να θέλουν να συγκεντρωθούν ή να μην μπορούν καν να παρακολουθήσουν την ξενάγησή τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι επισκέψεις παιδιών στα Μουσεία, τα οποία ενθαρρύνονται να νιώσουν άνετα μέσα στο χώρο του Μουσείου, αλλά συχνά αποτελούν ενόχληση για το υπόλοιπο κοινό. Για το λόγο αυτό, **είναι σημαντικό τα παιδιά να λαμβάνουν οδηγίες συμπεριφοράς από τους συνοδούς τους πριν την επίσκεψη, ώστε να την απολαύσουν, σεβόμενα, όμως, τους υπόλοιπους παρευρισκόμενους**. Επιπρόσθετα, σε ένα Μουσείο είναι σημαντικό να είναι κανείς **ευπρεπώς ενδεδυμένος**. Η άσεμνη ενδυμασία μπορεί να προσβάλει ή να προκαλέσει κάποιους από τους πολίτες που βρίσκονται στον ίδιο χώρο και για το λόγο αυτό προτείνεται στους επισκέπτες να είναι ευπρεπώς ενδεδυμένοι. Το φαινόμενο της άσεμνης περιβολής παρατηρείται συχνά (ιδιαίτερα στα ελληνικά μουσεία) σε τουρίστες-επισκέπτες κατά τους θερινούς μήνες, οι οποίοι συνηθίζουν να επισκέπτονται το χώρο ημίγυμνοι ή με το μαγικό τους. Στις περιπτώσεις αυτές, οι υπάλληλοι του μουσείου τους συμβουλεύουν να αλλάξουν εμφάνιση, παρόλο που ο κανόνας αυτός μπορεί να μην αναγράφεται πουθενά. Τέλος, **ο πολίτης οφείλει να σέβεται τους άλλους επισκέπτες**, δείχνοντας κατανόηση προς τα άτομα με αναπηρία, τα οποία πιθανόν να κινούνται αργά ή παρακωρώνοντας τη θέση ξεκούρασής του (π.χ. μια καρέκλα ή ένα παγκάκι μέσα την έκθεση) σε ηλικιωμένα άτομα, των οποίων η αντοχή στην ορθοστασία είναι μειωμένη.

Εξαιρέσεις στους κανόνες

Οι κανόνες συμπεριφοράς που επισημάνθηκαν ισχύουν στα περισσότερα μουσεία του κόσμου. Παρολαυτά, εξαιρέσεις στους κανόνες υπάρχουν πάντα και οι συνηθέστερες από αυτές αφορούν στη φωτογράφιση, την ένδυση και το άγγιγμα. Το μουσείο οφείλει να τους δηλώνει, ώστε οι επισκέπτες να είναι προετοιμασμένοι.

Συγκεκριμένα, σε κάποια μουσεία απαγορεύεται αυστηρά η φωτογράφιση των εκθεμάτων και του

χώρου, ενώ σε άλλα επιτρέπεται η φωτογράφιση και με τη χρήση φλας. Οι κανόνες επιβάλλονται από το μουσείο και ο επισκέπτης έχει το δικαίωμα να ζητήσει να μάθει, εάν το επιθυμεί, το λόγο της απαγόρευσης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ο πιο συνηθισμένος λόγος για την απαγόρευση της λήψης φωτογραφιών είναι οι αρνητικές επιπτώσεις στο αντικείμενο (συνήθως στις τοιχογραφίες ή στα αντικείμενα από οργανικά υλικά) ή η πιθανότητα δημοσίευσης των εκθεμάτων (κάποια εκ των οποίων ενδέχεται να είναι αδημοσίευτα). Ακόμη, στα περισσότερα μουσεία των μουσουλμανικών χωρών (ιδιαίτερα της αραβικής χερσονήσου) επιβάλλεται στις γυναίκες να μην αφήνουν ακάλυπτα σημεία του σώματός τους και στους άντρες να φορούν μακριά παντελόνια. Ο περιορισμός αυτός προκύπτει από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των κρατών αυτών και οι υπάλληλοι των μουσείων στις χώρες αυτές μπορεί να είναι ιδιαίτερα αυστηροί στην επιβολή των κανονισμών. Ο επισκέπτης οφείλει να σεβαστεί τους κανόνες αμφίεσης, αν και δεν είναι λίγοι οι άνθρωποι που αποφασίζουν για το λόγο αυτό να μην επισκεφθούν ένα μουσείο.

Τέλος, σε μερικά μουσεία επιτρέπεται το άγγιγμα επιλεγμένων εκθεμάτων. Τα εκθέματα αυτά είναι συνήθως αντικείμενα τα οποία δεν είναι σπάνια ή ευαίσθητα, και συνοδεύονται από λεζάντες με την ένδειξη «αγγίξτε μας!». Τα μουσεία που εφαρμόζουν την τακτική αυτή υποστηρίζουν την άποψη ότι ο επισκέπτης κατανοεί καλύτερα την ερμηνεία και τη χρήση του αντικειμένου όταν το επεξεργάζεται με τα χέρια του. Προσοχή, όμως: στις περιπτώσεις που ένα αντικείμενο είναι εκτεθειμένο χωρίς προθήκη...δε σημαίνει ότι ο επισκέπτης μπορεί να το ακουμπήσει, παραμόνο εάν έχει την ένδειξη του ελεύθερου αγγίγματος.

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Συνοψίζοντας τα παραπάνω καταλήγουμε στο εξής συμπέρασμα: το Μουσείο είναι ένας χώρος, όπου ο επισκέπτης έχει ίσα δικαιώματα με όλους και όπου οι κανόνες συμπεριφοράς ή οι ενδεχόμενοι περιορισμοί ισχύουν για όλους τους πολίτες. Ο επισκέπτης οφείλει να τους αποδεχθεί, καθώς ισχύουν για την προστασία του, όπως και για τη διαφύλαξη της πολιτισμικής αξίας των αντικειμένων, που είναι κληρονομιά ολόκληρης της ανθρωπότητας.

Οι κανόνες του μουσείου δεν θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και δεν προσβάλλουν τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Στην περίπτωση που ο επισκέπτης αισθανθεί για οποιοδήποτε λόγο προσβεβλημένος, οφείλει να το αναφέρει. Τα μουσεία στηρίζονται στη σχέση των επισκεπτών με τις συλλογές τους και επιζητούν τη γνώμη του κοινού για την επίτευξη των ιδανικότερων συνθηκών επικοινωνίας μεταξύ τους. Τέλος, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα πρέπει να είναι αποδεκτά και από τις δύο πλευρές, ώστε ο σεβασμός του επισκέπτη προς το μουσείο και του μουσείου προς το κοινό του να είναι αμοιβαίος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Έχετε έρθει ποτέ αντιμέτωποι με κάποιο δυσάρεστο περιστατικό κατά την επίσκεψή σας σ' ένα Μουσείο; Εάν ναι, περιγράψτε την εμπειρία σας στην τάξη.
2. Γνωρίζετε ότι η συμμετοχή στον πολιτισμό είναι κατοχυρωμένο παν-ανθρώπινο δικαίωμα, βάσει διεθνών Συνθηκών που έχουν γραφτεί από εκατοντάδες κράτη-μέλη της διεθνούς κοινότητας;
3. Έχετε αισθανθεί ποτέ κοινωνικά αποκλεισμένοι σε ένα μουσειακό χώρο; Εάν ναι, σε ποια περίπτωση;
4. Έχετε πληροφορηθεί για περιπτώσεις βανδαλισμού ή κλοπής αντικειμένων σε κάποιο μουσείο; Μοιραστείτε τη γνώση σας με τους συμμαθητές σας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βουδούρη, Δάφνη, 2003, *Κράτος και Μουσεία*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ. 155, 161, 164, 168, 169, 172, 173

Η ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ο εκπαιδευτικός ρόλος του Μουσείου

Μία από τις πολλές ιδιότητες του μουσείου είναι η **συμβολή του στην εκπαίδευση και στην πνευματική καλλιέργεια των ανθρώπων όλων των ηλικιών**. Τα μουσεία έχουν κατοχυρώσει τον παιδαγωγικό τους ρόλο και τον ενδυναμώνουν προσαρμόζοντας την παιδευτική τους προσφορά ανάλογα με τις ανάγκες της κοινωνίας. Τις τελευταίες δεκαετίες στα μουσεία πραγματοποιούνται **εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολεία και οικογένειες**, που έχουν ως στόχο την εξοικείωση με το μουσειακό χώρο και την επιμόρφωσή τους. Παράλληλα με τα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα που εγκαινιάζονται, τα μουσεία καταβάλλουν προσπάθειες, ώστε να εμπλουτίσουν με παιδευτικό υλικό τις εκθέσεις τους με στόχο να είναι πιο ελκυστικές και, προπάντων, πιο κατανοητές από το ευρύ κοινό.

Η οικογένεια στο Μουσείο

Ανάμεσα στο ευρύ κοινό που επισκέπτεται τα μουσεία είναι και οι οικογένειες. Τις περισσότερες φορές οι **οικογενειακές επισκέψεις** πραγματοποιούνται το σαββατοκύριακο, καθώς εκείνες τις ημέρες τα μέλη της οικογένειας είναι ελεύθερα από τις επαγγελματικές και σχολικές τους υποχρεώσεις. **Τα μουσεία προτείνουν την επίσκεψη των οικογενειών ως ημερήσια εκδρομή σε ένα χώρο που προσφέρει τη γνώση, την ψυχαγωγία, την έρευνα, τη χαλάρωση και την ευκαιρία στους γονείς ή τους κηδεμόνες να έρθουν πιο κοντά στα παιδιά τους.**

Έρευνες στην Αγγλία έχουν αποδείξει ότι στη Βρετανία το ένα τέταρτο των επισκεπτών των μουσείων είναι οικογένειες και συνηθίζουν να επισκέπτονται τα μουσεία τις Κυριακές. Στην Ελλάδα οι επισκέψεις των οικογενειών στα μουσεία παρουσιάζονται ακόμα συγκρατημένες, παρόλο που τα ελληνικά μουσεία προσφέρουν ποικίλες δραστηριότητες για παιδιά και συνοδούς εκτός του σχολικού ωραρίου. Αφήγηση παραμυθιού, κυνήγι θησαυρών, ξεναγήσεις, θεατρικό παιχνίδι, μαθήματα χειροτεχνίας και επιτόπια έρευνα είναι μερικά μόνο από τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα ελληνικά μουσεία με στόχο να προσελκύσουν τις οικογένειες το σαββατοκύριακο. Η εκδρομή στο μουσείο αποτελεί ιδανικό τρόπο οικογενειακής «επιμόρφωσης» εκτός σπιτιού, η οποία προσφέρεται σε μορφή άτυπης διδασκαλίας και έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντική στις οικογένειες που την έχουν βιώσει.

Το μουσείο δίνει στα παιδιά πολλά ερεθίσματα για να γνωρίσουν τον κόσμο, και στους γονείς πολλές ευκαιρίες να ενασχοληθούν συστηματικά και υπεύθυνα με την εκπαίδευση των παιδιών τους. Η μουσειακή εμπειρία μπορεί να γίνει το έναυσμα για ουσιαστικές συζητήσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας όχι μόνο κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους, αλλά και μετά την επιστροφή τους στο σπίτι.

Τα παιδιά στα Μουσεία

Τα παιδιά αποτελούν τους μελλοντικούς επισκέπτες των μουσείων. Έτσι, τα μουσεία οφείλουν να είναι προετοιμασμένα, ώστε να ικανοποιήσουν την περιέργειά τους και να τους εξασφαλίσουν μία διασκεδαστική εμπειρία. Ο όρος «διασκεδαστική εμπειρία» χρησιμοποιείται για την επίσκεψη των παιδιών στο μουσείο, καθώς είναι αποδεδειγμένο ότι τα παιδιά απορροφούν καλύτερα τις πληροφορίες που λαμβάνουν όταν τις συνδυάζουν με ευχάριστα συναισθήματα.

Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις που τα παιδιά επισκέπτονται ένα μουσείο χωρίς συνοδό. Επίσης, τα παιδιά συνηθίζουν να κατευθύνονται προς τις βιτρίνες που εκθέτουν παράξενα και εντυπωσιακά αντικείμενα, τα οποία διεγείρουν τη φαντασία τους (εικ.1). Επιπλέον, έρευνες με θέμα τη συμπεριφορά των παιδιών στους εκθεσιακούς χώρους έχουν αποδείξει ότι ελάχιστα είναι τα παιδιά που διαβάζουν τις λεζάντες των αντικειμένων ή το εποπτικό υλικό. Αντίθετα, τα παιδιά φαίνεται ότι είναι πιο εξοικειωμένα από τους ενήλικους επισκέπτες με τα διαδραστικά εκθέματα των μουσείων (π.χ. με υπολογιστές ή παιχνίδια), με τα οποία δεν διστάζουν να πειραματιστούν. Η νέα αυτή γενιά έχει καλύτερη πρόσβαση στην ηλεκτρονική γνώση και μεγαλύτερη άνεση στον χειρισμό της.

Εικ. 1: Παιδιά που διαβάζουν λεζάντες σε περιοδική έκθεση μουσείου (προσωπικό αρχείο κ. Δήμητρας Λαμπρέτσα)

Η **συμβολή των ενήλικων συνοδών των παιδιών είναι απαραίτητη** κατά τη διαδικασία της περιήγησης. Η βοήθεια που θα προσφέρει ο ενήλικας στην ερμηνεία του εκθέματος διαβάζοντας το συνοδευτικό υλικό ή θέτοντας ερωτήσεις ολοκληρώνει την εμπειρία του παιδιού. **Ο διάλογος με το παιδί** κατά τη διάρκεια της επίσκεψης ενισχύει την κριτική του ικανότητα και διεγείρει το ενδιαφέρον του. Ταυτόχρονα, δίνει στο παιδί την αίσθηση ότι ανήκει σε μια ευρύτερη «οικογένεια», καθώς μαθαίνει για τον πολιτισμό της χώρας του αλλά και ξένων χωρών. Με την επίσκεψή τους στα μουσεία, παιδιά και ενήλικες εντάσσονται ομαλά στην παγκόσμια κουλτούρα που αποτελεί πολύτιμη κληρονομιά όλων μας.

Το περιβάλλον του μουσείου είναι ένας χώρος όπου τα παιδιά έρχονται αντιμέτωπα με πλήθος ερεθισμάτων και καταστάσεις ασυνήθιστες για αυτά. **Εάν αισθανθούν οικεία και δείξουν ενδιαφέρον για τον θαυμαστό κόσμο των Μουσείων, τότε έχουν περισσότερες πιθανότητες να αγαπήσουν τον κόσμο αυτό και ως ενήλικοι.** Συμβαίνει, μάλιστα, τα άτομα που επισκέπτονται συχνότερα τα μουσεία να είναι τα άτομα που ήταν εξοικειωμένα με το χώρο από την παιδική τους ηλικία.

Η **επιβίωση των μουσείων στο μέλλον έγκειται στην επίσκεψη των παιδιών στα μουσεία.** Εάν θέλουν τα μουσεία να δέχονται και στο μέλλον ενήλικους επισκέπτες πρέπει **να ικανοποιήσουν τις προσδοκίες των ανήλικων επισκεπτών τους.** Η οικογένεια διαμορφώνει κατά ένα μεγάλο βαθμό τη συμπεριφορά των παιδιών και τα μουσεία οφείλουν να είναι προετοιμασμένα για να την υποδεχθούν. Για το λόγο αυτό οι εκθέσεις των μουσείων έχουν ανανεωθεί και έχει εκδοθεί ειδικό διανεμόμενο υλικό προς τις οικογένειες, με σκοπό η επίσκεψη να γίνει πιο δημιουργική και να αποκτήσει το χαρακτήρα παιχνιδιού γνώσεων. Επιπλέον, στα Πωλητήρια πολλών μουσείων διατίθενται οικογενειακά παιχνίδια με ειδική θεματολογία από τα μουσεία, ενώ αρκετά εστιατόρια σε μουσεία έχουν εντάξει στο μενού τους παιδικά γεύματα!

Εκπαιδευτικά προγράμματα στα μουσεία

Τα μουσεία προσφέρουν εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε σχολικές ομάδες, σε οικογένειες, αλλά και σε μεμονωμένους ανήλικους επισκέπτες. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να λειτουργούν ως ομαδική δραστηριότητα στο μουσείο, στο σχολείο ή και στο σπίτι.

Στα περισσότερα μουσεία της Ελλάδας λειτουργούν εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε μαθητές, κυρίως του δημοτικού. Τα προγράμματα αυτά διεξάγονται στους εκθεσιακούς χώρους ή στην αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του μουσείου και υλοποιούνται τις περισσότερες φορές από μουσειοπαιδαγωγούς ή ειδικούς ερμηνευτές, οι οποίοι διακρίνονται από τη μεταδοτικότητα που έχουν στα παιδιά. Παιχνίδια, δραματοποίηση, αφήγηση ιστορίας, πειράματα, σχέδιο-ζωγραφική-κατασκευές, ξενάγηση και διάλογος είναι οι συνηθέστερες μορφές εκπαιδευτικών προγραμμάτων που πραγματοποιούνται στα ελληνικά μουσεία και είναι ιδιαίτερα αγαπητά στα παιδιά. Δεν είναι τυχαίο, εξάλλου, ότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί ο αριθμός των σχολικών ομάδων που επιλέγουν να παρακολουθήσουν κάποιο ειδικό πρόγραμμα που τους προσφέρει το μουσείο (Εικ.2). Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλά από τα προγράμματα προσφέρονται δωρεάν στους μαθητές και απευθύνονται σε όλους. Σε πολλά μουσεία, μάλιστα, υπάρχουν ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα για κωφά παιδιά, για παιδιά προσφύγων, για παιδιά με αναπηρίες κ.ά.

Εικ. 2: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Εθνικό Αρχαιολογικό μουσείο (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Πολλά είναι τα μουσεία που προσφέρουν δανειστικό υλικό σε σχολεία ή σε ομάδες ανηλίκων που δεν έχουν τη δυνατότητα να τα επισκεφθούν. Το υλικό αυτό μπορεί να έχει τη μορφή «**μουσειοσκευής**». Η μουσειοσκευή αναφέρεται σε θέματα του μουσείου και μπορεί να περιλαμβάνει έντυπα, αντίγραφα αντικειμένων, φωτογραφίες, CD, παιχνίδια και άλλα αντικείμενα που βοηθούν τους ενδιαφερόμενους στην καλύτερη κατανόηση του επιλεγμένου θέματος. Το μουσείο προμηθεύει τους εκπαιδευτές με το υλικό αυτό ώστε η επεξεργασία του από τους μαθητές εκτός των συνόρων του μουσείου να προσεγγίζει τη μορφή της επίσκεψης ή να τους προετοιμάζει για μία μελλοντική επαφή με το μουσείο. Πολλά μουσεία παρέχουν το δανειστικό τους υλικό σε σωφρονιστικά ιδρύματα ανηλίκων, σε βιβλιοθήκες, σε κέντρα νεότητας και αλλού.

Άλλα εκπαιδευτικά προγράμματα μουσείων που υπάρχουν στην Ελλάδα είναι αυτά που έχουν τη μορφή εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, πολλά μουσεία οργανώνουν το σαββατοκύριακο δραστηριότητες για παιδιά, σε μία προσπάθεια να προσελκύσουν τις οικογένειες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι κηδεμόνες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν και οι ίδιοι το παιδικό πρόγραμμα του μουσείου ή να εμπιστευτούν τα παιδιά τους στους παιδαγωγούς και οι ίδιοι να περιηγηθούν μόνοι τους στις εκθέσεις. Είναι σημαντικό οι συνοδοί των παιδιών μετά το πέρας του προγράμματος να παραμείνουν στο μουσείο και να ανακαλύψουν από κοινού τους χώρους του.

Σε κάποια μουσεία παραχωρείται εκπαιδευτικό υλικό στους επισκέπτες που συνοδεύουν παιδιά. Συνήθως πρόκειται για έντυπα, που περιέχουν πληροφορίες για την έκθεση, προτεινόμενες διαδρομές, δραστηριότητες και ερωτήσεις, με σκοπό να βοηθήσουν τον ενήλικα στην προσπάθειά του να περιηγηθεί ευκολότερα και να κεντρίσει το ενδιαφέρον του παιδιού.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρουν τα μουσεία ανακοινώνονται στο διαδίκτυο και στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Ακόμα, στις Πληροφορίες του μουσείου οι υπάλληλοι μπορούν να ενημερώσουν σχετικά τους ενδιαφερόμενους.

Τέλος, κάποια μουσεία πρωτοπορούν στην οργάνωση ειδικών σεμιναρίων για ενήλικες, διδάσκοντας **μουσειακή αγωγή**. Τα σεμινάρια αυτά διοργανώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τους υπεύθυνους των μουσείων, απευθύνονται σε γονείς, εκπαιδευτικούς και στο ευρύ κοινό που ενδιαφέρεται για την μουσειακή εκπαίδευση και στοχεύουν στην ενημέρωση σχετικά με θέματα μουσειακής αγωγής.

Η σημασία της μουσειακής αγωγής

Τα μουσεία επενδύουν στις επισκέψεις των παιδιών. Οι μικροί επισκέπτες είναι οι πιο αυθόρμητοι κριτές και η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνονται τα εκθέματα είναι το κλειδί για μια επιτυχημένη έκθεση. Είναι βασικό λοιπόν το μουσείο να γνωρίζει τις αντιδράσεις των επισκεπτών, ώστε να βελτιώνει την προσφορά του.

Απαραίτητη, όμως, προϋπόθεση για μία ψυχαγωγική και παιδευτική εμπειρία είναι οι μικροί, υποψήφιοι επισκέπτες να έχουν ενημερωθεί για τις δυνατότητες που τους προσφέρει το μουσείο. Η έννοια του μουσείου, ο ρόλος του στην κοινωνία και η ατομική συμπεριφορά του επισκέπτη μέσα στο χώρο είναι τα βασικά στοιχεία που ένα παιδί οφείλει να γνωρίζει πριν την επίσκεψη. **Η οικογένεια και το σχολείο είναι οι βασικοί φορείς εκπαίδευσης των παιδιών και οφείλουν να τα ευαισθητοποιήσουν.**

Παιδιά σε διαδραστικές δραστηριότητες στο μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Λονδίνου.
(προσωπικό αρχείο Χαράς Μουρλά)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε μουσείο ως ανήλικοι ή ενήλικοι; Εάν ναι, περιγράψτε την εμπειρία σας στην τάξη.
2. Ποια είναι η γνώμη σας για την προσπάθεια των μουσείων να προσεγγίσουν τα παιδιά μέσα από εκπαιδευτικές δραστηριότητες;
3. Όσοι είστε πάνω από 55 ετών, μπορείτε να θυμηθείτε αν είχατε ποτέ επισκεφθεί μουσειακό χώρο με την οικογένειά σας ή με το σχολείο σας όταν είσαστε παιδί; Αν ναι, προσπαθήστε να αναβιώσετε την εμπειρία σας συζητώντας μέσα στην τάξη. Αν όχι, προσπαθήστε να εξηγήσετε γιατί (διαφορετικές συνθήκες στην κοινωνία, στην εκπαίδευση, κ.ο.κ.).

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Προσπαθήστε να δημιουργήσετε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για ένα μουσείο της επιλογής σας. Αποφασίστε ποια συλλογή του μουσείου που επιλέξατε θα αποτελέσει το θέμα σας, σε ποιες ηλικίες θα απευθύνεται, ποιος θα είναι ο τρόπος λειτουργίας του (π.χ. παιχνίδι, μουσειοσκευή, έντυπο κ.λ.π.) και ο στόχος του προγράμματος. Μετά την ολοκλήρωση της δημιουργίας του μπορείτε να το καταθέσετε στο εκπαιδευτικό τμήμα του μουσείου. Ίσως να αποτελέσει το νέο του εκπαιδευτικό πρόγραμμα!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Falk, John and Dierking, Lynn. *The Museum Experience*. (Washington: Whalesback Books, 1992) σελ. 42, 43

Hooper-Greenhill, Eilean, 'Education, Communications and Interpretation: Towards a Critical Pedagogy in Museums', στο *The Educational Role of the Museum*, ed. Eilean Hooper-Greenhill, 2nd ed. (London: Routledge, 1999) σελ. 9

Wood, Richard, 'Families' στο *Developing Museum Exhibitions for Lifelong Learning*, ed. Gail Durbin, (London: The Stationery Office, 2000) σελ. 77,

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Τα Μουσεία εξελίσσονται και πληθαίνουν διαρκώς. Στόχος των σύγχρονων Μουσείων είναι να προσεγγίσουν τους επισκέπτες τους και να τους προσφέρουν νέες, ξεχωριστές εμπειρίες. Εφόδιό τους είναι η γνώση που μεταδίδουν και οι πολλαπλές δυνατότητες που μπορούν να προσφέρουν στο κοινό. Κύριοι ανταγωνιστές τους είναι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης που προσφέρουν πληθώρα συσσωρευμένων πληροφοριών καθημερινά και οι χώροι συγκέντρωσης πλήθους κάθε είδους (π.χ. γυμναστήρια, πολυκαταστήματα, πάρκα, κέντρα αναψυχής κ.λ.π.).

Τα Μουσεία αγωνίζονται να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του «κορεσμένου πολίτη» της σύγχρονης εποχής και να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του. Παράλληλα, προσπαθούν να καταρρίψουν τους φραγμούς των συνόρων και των ατομικών ιδιαιτεροτήτων, ώστε να είναι προσιτά σε όλους. Είναι πλέον ανάγκη για τα Μουσεία να ανανεώνονται συνεχώς και να κατοχυρώσουν τον σημαντικό ρόλο τους στην σύγχρονη κοινωνία, ώστε να συνεχίσουν να υπηρετούν το σκοπό τους.

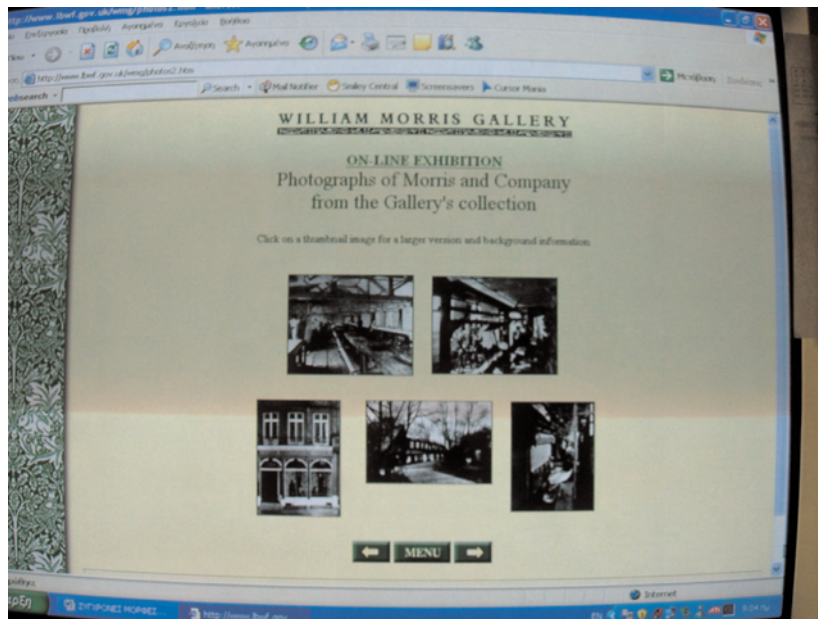
Ενδεικτικά παραδείγματα σύγχρονων μορφών Μουσείων παρουσιάζονται παρακάτω.

Μουσεία στο Διαδίκτυο

Η πιο σύγχρονη μορφή Μουσείων είναι τα Μουσεία που παρουσιάζονται στο διαδίκτυο. Πολλοί καλλιτέχνες οι οποίοι δεν έχουν την ευκαιρία να εκθέσουν τα έργα τους σε κάποιο εκθεσιακό χώρο, **εκθέτουν τα έργα τους ψηφιακά**, μέσα από τις ιστοσελίδες του διαδικτύου. Ψηφιακές εκθέσεις με διάφορα θέματα εγκαινιάζονται καθημερινά και οι «εικονικοί επισκέπτες» τους ολοένα και αυξάνονται.

Αρκετοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι η εικονική επίσκεψη είναι απρόσωπη και δεν συγκρίνεται με την εμπειρία της πραγματικής επίσκεψης και της θέασης των αντικειμένων από κοντά. Οι υπέρμαχοι των διαδικτυακών εκθέσεων αντικρούουν την άποψη αυτή υποστηρίζοντας την ευκολία αυτού του τρόπου έκθεσης με μοναδικό μειονέκτημα την έλλειψη της κοινωνικότητας - αμεσότητας. Στα προτερήματα που αναφέρουν συγκαταλέγονται η **απεριόριστη (και σε πολλά ελεύθερη) πρόσβαση σε πληροφοριακό υλικό, η ανταλλαγή και η διάδοση απόψεων, το κέρδος χρόνου, η προστασία των αντικειμένων από την εκτεταμένη έκθεσή τους, η εξοικείωση των ατόμων με το χώρο του διαδικτύου (καθώς η χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής γίνεται κομμάτι της καθημερινής μας ζωής), οι πολλαπλές επιλογές στον τρόπο έκθεσης, η κατάργηση των χωρικών συνόρων και ο απευθείας διάλογος των επιμελητών με το κοινό.**

Πολλά είναι και τα Μουσεία που μέσω των ιστοσελίδων τους δίνουν την ευκαιρία στον ενδιαφερό-

Φωτογραφία ιστοσελίδας με έκθεση στο διαδίκτυο (<http://www.lbwf.gov.uk/wmg/gallery.htm>)

μενο να πραγματοποιήσει μέσα από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή μία **εικονική περιήγηση** στους χώρους του Μουσείου. Η περιήγηση αυτή περιλαμβάνει την εικονική ξενάγηση στους εκθεσιακούς χώρους και την παρουσίαση των εκθεμάτων. Σε πολλές ιστοσελίδες παρέχεται απευθείας σύνδεση με τις ιστοσελίδες άλλων Μουσείων για τους επισκέπτες που επιθυμούν να γνωρίσουν και άλλα Μουσεία του ίδιου είδους. Τα προγράμματα τέτοιου είδους πληθαίνουν συνεχώς στους χώρους του διαδικτύου και τα Μουσεία έχουν κατορθώσει να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες και μεθόδους προσέγγισης του κοινού.

Δύο από τις πιο σύγχρονες ιστοσελίδες μουσείου στο διαδίκτυο που μπορείτε να επισκεφθείτε είναι οι ακόλουθες:

www.europeanvirtualmuseum.it

www.v-costumemuseum.gr

Μουσεία για τυφλούς

Πριν από μερικά χρόνια η επίσκεψη σε ένα Μουσείο αποτελούσε πλεονέκτημα μόνο για τους ανθρώπους με όραση. Καθώς τα Μουσεία επικεντρώνονταν όλο και περισσότερο στις ανάγκες των επισκεπτών τους και προσπαθούσαν να ικανοποιήσουν τις ιδιαιτερότητες όλων, εισήχθησαν νέες μέθοδοι έκθεσης των Συλλογών τους.

Τα Μουσεία Τυφλών είναι από τους χώρους με τους πλέον πρωτότυπες μεθόδους έκθεσης. Συνήθως εκθέτουν αντίγραφα γνωστών μουσειακών εκθεμάτων, τα οποία οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να τα γνωρίσουν μέσω της αφής. Οι λεζάντες είναι γραμμένες σε γλώσσα Braille και οι εκθεσιακοί χώροι είναι ευρύχωροι. Σημαντικό Μουσείο τέτοιου είδους και μοναδικό στην Ελλάδα είναι ο «Φάρος των Τυφλών» που στεγάζεται στην Καλλιθέα (Αθήνα). Πρόκειται για έναν χώρο, όπου εκτίθενται αντίγραφα σημαντικών εκθεμάτων (όπως αρχαία ελληνικά αγάλματα), τα οποία οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αγγίξουν και να περιεργαστούν. Το Μουσείο οργανώνει τακτικά ξεναγήσεις και για άτομα που βλέπουν, τα οποία έχουν την

ευκαιρία μέσα στο χώρο αυτό να έρθουν σε επαφή με τα αντικείμενα με τον ίδιο τρόπο που τα γνωρίζουν και αυτοί που δεν βλέπουν (με τα μάτια δεμένα). Είναι μία εμπειρία πρωτόγνωρη και δίνεται η δυνατότητα σε όλους να τη βιώσουν!

Προσπαθώντας να εξασφαλίσουν μία ικανοποιητική εμπειρία στο κοινό τους συμπεριλαμβάνοντας όλες τις κοινωνικές ομάδες, πολλά Μουσεία έχουν προβλέψει να δέχονται στις εκθέσεις τους τυφλούς προσφέροντάς τους την ευκαιρία να αγγίξουν τα αυθεντικά εκθέματα. Σε αρκετά ελληνικά Μουσεία (π.χ. στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο) δίνεται η δυνατότητα στους τυφλούς να επισκεφθούν συνοδευόμενοι τους εκθεσιακούς χώρους και να αγγίξουν επιλεγμένα εκθέματα φορώντας γάντια για την προστασία των αντικειμένων. Σε πολλά Μουσεία του εξωτερικού (π.χ. στο New Walk Museum στο Leicester της Αγγλίας) έχει προβλεφθεί ειδικός εκθεσιακός χώρος για τους τυφλούς, όπου εκτίθενται αντικείμενα που μπορεί να τα αγγίξει κανείς χωρίς γάντια και να διαβάσει τις σχετικές λεζάντες σε γλώσσα Braille. Σε άλλα Μουσεία έχουν προβλέψει να χρησιμοποιούν μεγάλη γραμματοσειρά και ειδικά χρώματα στα κείμενα του εποπτικού υλικού, ώστε να μπορούν να νιώθουν άνετα κατά την επίσκεψη και τα άτομα με προβλήματα όρασης.

Φωτογραφία τυφλού επισκέπτη σε μουσείο που αγγίζει τα εκθέματα φορώντας γάντια (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Παιδικά Μουσεία

Τα παιδικά Μουσεία είναι ιδιαίτερα αγαπητά στο εξωτερικό και πληθαίνουν διαρκώς και στην Ελλάδα. Τα Μουσεία αυτά αποσκοπούν στην εξοικείωση των παιδιών με το μουσειακό χώρο από την παιδική ακόμη ηλικία και τη διεύρυνση των οριζόντων τους. Τα εκθέματά τους μπορεί να μην είναι πάντα υψηλής αισθητικής και χρηματική αξίας ή οργανωμένα σε Συλλογές, αλλά ο ρόλος των παιδικών Μουσείων είναι διευρυμένος σε σχέση με την παραδοσιακή έννοια του Μουσείου. Υπηρετούν μεν το σκοπό ενός Μουσείου, χωρίς, όμως, τα εκθέματα να κατέχουν τον κεντρικό ρόλο. Η γνωριμία με το αντικείμενο ή με το θέμα της έκθεσης πραγματοποιείται μέσα από την παρακολούθηση και την επεξεργασία και στόχος είναι η παιδαγωγική προσέγγιση των θεμάτων.

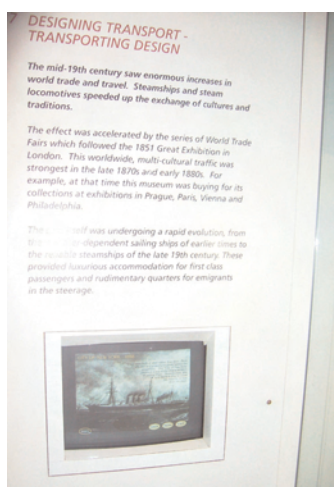
Πρόκειται για Μουσεία που εκθέτουν αντικείμενα όλων των ειδών (μοναδικά εκθέματα, αντικείμενα καθημερινής χρήσης, χειροτεχνίες παιδιών κ.ά.), με τρόπο παιδαγωγικό. Τα παιδικά μουσεία **δίνουν τη δυνατότητα στους μικρούς επισκέπτες να παρακολουθήσουν, να παίξουν, να φανταστούν, να περιεργαστούν, να αγγίξουν, να δημιουργήσουν, να συμμετάσχουν και να μάθουν νέα πράγματα διασκεδάζοντας ομαδικά ή ατομικά.**

Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο της Αθήνας είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα στην Ελλάδα και αποτελεί κέντρο γνωριμίας των παιδιών με τον πολιτισμό μας. Στεγάζεται στην οδό Κυδαθηναίων 14 στη Πλάκα και προσφέρει πλήθος πρωτότυπων δραστηριοτήτων. Μπορείτε να ενημερωθείτε για την προσφορά του στο διαδίκτυο: www.hcm.gr

Μουσεία με εκθέματα που καλούν...να τα αγγίξουν!

«Αγγίξτε μας» λένε οι πινακίδες σε πολλά σύγχρονα Μουσεία. Πρόκειται για μία πρωτότυπη μέθοδο έκθεσης αντικειμένων, η οποία εφαρμόζεται κυρίως σε Μουσεία του εξωτερικού και σε ελάχιστα ελληνικά (π.χ. Παιδικό Μουσείο Αθήνας). Πρόκειται για εκθεσιακούς χώρους, όπου εκτίθενται αυθεντικά αντικείμενα τα οποία επιτρέπεται οι επισκέπτες να τα αγγίξουν. Η μέθοδος αυτή έχει ως στόχο να φέρει τους επισκέπτες πιο κοντά στο αντικείμενο, καθώς η επεξεργασία του βοηθάει στην καλύτερη κατανόησή του.

Μουσεία με διαδραστικά εκθέματα

Φωτογραφία οθόνης αφής στο Εθνικό Μουσείο της Σκωτίας (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Στα περισσότερα Μουσεία τα εκθέματα συνοδεύονται από πλούσιο εποπτικό υλικό. Στα πιο σύγχρονα το υλικό αυτό έχει διαδραστικό χαρακτήρα. Ουσιαστικά, μέσω της χρήσης του υλικού αυτού (π.χ. πολυμέσα) ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα πειραματιζόμενος να κατανοήσει βαθύτερα τα εκθέματα και την ιδιότητά τους, η οποία πολλές φορές δεν είναι έκδηλη μόνο από την παράθεσή τους στις προθήκες.

Τα σύγχρονα Μουσεία έχουν αναγνωρίσει το βοηθητικό και συμπληρωματικό ρόλο των διαδραστικών μέσων και τα αξιοποιούν παράλληλα με τις εκθέσεις τους.

Στην Ελλάδα το μοναδικό πολιτιστικό κέντρο με διαδραστικά εκθέματα είναι ο «Ελληνικός Κόσμος» του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού στην Αθήνα. Στους χώρους του υπάρχουν θέατρα εικονικής πραγματικότητας και θόλος, των οποίων τα θέματα ανανεώνονται αρκετά συχνά. Πληροφορίες: <http://www.ime.gr>, <http://www.hellenic-cosmos.gr>

Φωτογραφία με εποπτικό και διαδραστικό υλικό στο Εθνικό Μουσείο της Σκωτίας (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Πιστεύετε ότι η χρήση βοηθητικών πολυμέσων στα Μουσεία βοηθάει τον επισκέπτη ή προτιμάτε την απλή παράθεση των αντικειμένων στο μουσειακό χώρο;
2. Έχετε επισκεφθεί κάποια έκθεση στο διαδίκτυο; Ποια ήταν τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα που εντοπίσατε;
3. Πώς κρίνετε την προσπάθεια των Μουσείων να συμπεριλάβουν όλες τις κοινωνικές ομάδες στο χώρο τους;
4. Υποστηρίζετε την άποψη ότι το άγγιγμα του εκθέματος βοηθάει στην κατανόηση της χρήσης του;
5. Πιστεύετε ότι τα Μουσεία, των οποίων τα εκθέματα δεν είναι σπάνια έργα τέχνης, αλλά απευθύνονται στο κοινό τους με στόχο την καλλιέργεια και τη μάθηση μέσω της επεξεργασίας, υστερούν σε αξία σε σχέση με τα μεγάλα Μουσεία που εκθέτουν μοναδικά αντικείμενα τέχνης;

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Οργανώστε μία ομαδική επίσκεψη στο Φάρο των Τυφλών στην Καλλιθέα. Ζητήστε να σας δέσουν τα μάτια και να ξεναγηθείτε χωρίς την όρασή σας. Προσπαθείστε να εντοπίσετε τα εκθέματα μόνο με την αίσθηση της αφής. Συζητήστε την εμπειρία σας μετά την επίσκεψη. Εάν δεν έχετε τη δυνατότητα της επίσκεψης, δοκιμάστε να πραγματοποιήσετε το αντίστοιχο στην τάξη, αντικαθιστώντας τα μουσειακά εκθέματα με καθημερινά αντικείμενα.
2. Εάν έχετε πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή μέσα στην τάξη, πραγματοποιήστε μία εικονική επίσκεψη σε μία έκθεση έργων τέχνης. Μοιραστείτε τις εντυπώσεις σας με τους συμμαθητές σας.

ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ / ΧΩΡΑΣ ΜΟΥ

Η χώρα μας προσφέρει πλήθος μεγάλων και αξιόλογων Μουσείων, όπου ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με την ελληνική πολιτισμική κληρονομιά. Ο επισκέπτης στην Ελλάδα έχει, όμως, και το προνόμιο να μπορεί να επισκεφθεί και τους ίδιους τους χώρους, όπου έχουν βρεθεί όλα τα ευρήματα που σήμερα αποτελούν μουσειακά εκθέματα. Οι χώροι αυτοί, αρχαιολογικοί κατά το πλείστον, είναι επισκέψιμοι και, σε πολλές περιπτώσεις, κοντά στα μνημεία ή στους ανασκαφικούς χώρους υπάρχει σχετικό ενημερωτικό υλικό.

Επισκέπτης που διαβάζει το πληροφοριακό υλικό στον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης (προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Πρέπει να επισημάνουμε ότι η Ελλάδα είναι από τις πρώτες χώρες που συγκρότησαν Μουσείο με σκοπό τη μόρφωση του λαού. Ειδικότερα, το 1825 ο Υπουργός Εσωτερικών Γρ. Δικαίος (Παπαφλέσσας) κάλεσε τις Τοπικές Αρχές και τους δασκάλους να συγκεντρώσουν και να διαφυλάξουν τα αρχαία στα σχολεία: «*διά ν'αποκτήση, με τον καιρόν, παν σχολείον το Μουσείον του, πράγμα αναγκαιότατον διά την ιστορίαν...διά την γνώρισιν της δεξιότητος των προγόνων μας...*». Η σύσταση του πρώτου Μουσείου έγινε με το υπ' αριθ. 49 Ψήφισμα του Ι. Καποδίστρια της 21ης Οκτωβρίου 1829 (Γενική Εφημερίς της Ελλάδος, αριθ. 77, 16.11.1829). Ήταν Μουσείο αρχαιολογικό και έφερε την ονομασία «Εθνικόν Μουσείον». Σκοπός της ίδρυσής του ήταν η συλλογή των αρχαιολογικών αντικειμένων που βρίσκονται σε ελληνικό χώρο και θα συντελούσαν «*...εις την πρόοδον της Φιλολογίας και των Τεχνών...*». Ο πρώτος Διευθυντής του Μουσείου ήταν ο Ανδρέας Μουστοξύδης, λόγιος από την Κέρκυρα. Το Μουσείο στεγάστηκε αρχι-

κά στο κτίριο του Ορφανοτροφείου στην Αίγινα και λειτούργησε μέχρι το 1834, έστω και εάν σήμερα θα το χαρακτηρίζαμε περισσότερο ως χώρο αποθήκευσης και συλλογής αρχαίων αντικειμένων. Το 1837 ολοκληρώθηκε η μεταφορά πολλών αρχαιοτήτων από την Αίγινα στο Θησείο, το οποίο είχε οριστεί ως το νέο Κεντρικό Αρχαιολογικό Μουσείο, με βασιλικό διάταγμα στις 13.11.1834. Το Μουσείο αυτό ολοκληρώθηκε το 1874 και είναι σήμερα το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το οποίο βρίσκεται στην οδό Πατισίων 44, δίπλα ακριβώς στο Πολυτεχνείο. Από τότε πολλά αρχαιολογικά Μουσεία έχουν ιδρυθεί και σήμερα οι περισσότερες ελληνικές πόλεις έχουν το δικό τους αρχαιολογικό Μουσείο.

Αν και η Ελλάδα είναι κατεξοχήν η χώρα των αρχαιολογικών Μουσείων - οι αρχαιολογικές Συλλογές των ελληνικών Μουσείων είναι από τι διασημότερες στον κόσμο - και με αυτή την κατηγορία Μουσείων, κυρίως, είναι εξοικειωμένοι οι Έλληνες, τα τελευταία χρόνια ο υποψήφιος επισκέπτης έχει, πλέον, τη δυνατότητα να επιλέξει από μία ποικιλία Μουσείων, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του. Η πρόοδος στον τομέα των Μουσείων είναι αλματώδης και τα ελληνικά Μουσεία, αρχαιολογικά και άλλα, έχουν αρχίσει πλέον να συναγωνίζονται τα υπόλοιπα διεθνή σε αριθμό επισκεπτών, εκδηλώσεις και εκθέσεις.

Αν και η επισκεψιμότητα των ελληνικών Μουσείων από αλλοδαπούς τουρίστες κρίνεται ικανοποιητική, οι επισκέψεις των ίδιων των Ελλήνων στα Μουσεία φαίνονται ακόμη συγκρατημένες. Ίσως πρόκειται για δισταγμό, ο οποίος πηγάζει από τη γενικότερη νοοτροπία των περασμένων δεκαετιών, ότι τα ελληνικά Μουσεία είναι ανιαρά, συχνά «δυσνόητα» και ακριβά. Τα σύγχρονα, όμως, ελληνικά Μουσεία κάθε άλλο παρά χωρίς ενδιαφέρον είναι. Πλούσιο εποπτικό υλικό συνοδεύει τα εκθέματα και μοντέρνες μέθοδοι έκθεσης δίνουν μία ευχάριστη πινελιά στην παρουσίαση των συλλογών. Τα περισσότερα Μουσεία παρέχουν δωρεάν είσοδο στους επισκέπτες μία φορά τη βδομάδα και προσφέρουν συχνά εκπαιδευτικά προγράμματα, παιδαγωγικά σεμινάρια και πρωτότυπες εκδηλώσεις. Αρκεί κανείς να ενημερωθεί και να τα επισκεφθεί!

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο - Αθήνα

Αρχαιολογικό Μουσείο Ακροπόλεως

Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας

Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών

Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου

Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Αρχαιολογικό Μουσείο Βεργίνας

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο - Αθήνα

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού - Θεσσαλονίκη (www.mbp.gr)

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή - Αθήνα (<http://www.cycladic-m.gr/>)

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης - Αθήνα

Μουσείο Μπενάκη - Αθήνα

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο - Αθήνα

Νομισματικό Μουσείο - Αθήνα

Ελληνικό Παιδικό Μουσείο - Αθήνα

Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου - Αθήνα

Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας - Αθήνα

Μουσείο Σαρακατσάνων - Σέρρες (<http://www.sarakatsani-folk-museum.com>)

Μουσείο Ελληνικής Ιστορίας με κέρνα ομοιώματα - Ιωάννινα

Ενυδρείο - Ρόδος

Μουσείο Κοσμήματος Ηλία Λαλαούνη - Αθήνα

Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης - Θεσσαλονίκη

Μουσείο Μετάξης Σουφλίου

Μουσείο Ιστορίας της ελληνικής ενδυμασίας του Λυκείου Ελληνίδων - Αθήνα

Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης - Δημητσάνα

Μουσείο της ελιάς και του ελληνικού λαδιού - Σπάρτη

Οι λίστες και οι ιστοσελίδες όλων των ελληνικών Μουσείων υπάρχουν αναλυτικά στον κόμβο του Υπουργείου Πολιτισμού: www.culture.gr και www.yppo.gr

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο είναι ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα μουσεία αρχαίας ελληνικής τέχνης. Το κτίριο, όπου στεγάζεται σήμερα, εγκαινιάστηκε επίσημα το 1889, επεκτάθηκε στο μεσοπόλεμο και σήμερα διαθέτει περίπου 8000 τ. μ. εκθεσιακού χώρου. Στις αίθουσές του προβάλλεται η μακρά εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής τέχνης και ιστορίας από την προϊστορική εποχή (6800 π.Χ.) έως την ύστερη ρωμαιοκρατία (4^ο αιώνα μ.Χ.). Οι συλλογές του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου είναι από τις πλουσιότερες του κόσμου.

Εξωτερική όψη του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου
(φωτογραφικό αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου)

Η Προϊστορική Συλλογή

Αποτελείται από μοναδικά έργα τέχνης αντιπροσωπευτικά των μεγάλων πολιτισμών που άνθησαν στο Αιγαίο από την 7η χιλιετία π.Χ. έως το 1100 π.Χ. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν οι θησαυροί από τις Πολύχρυσες Μυκίνες, οι πινακίδες Γραμμικής Β γραφής, τα νεολιθικά αντικείμενα, τα αιγιματικά κυκλαδικά, μαρμάρινα ειδώλια και οι τοιχογραφίες της Θήρας.

Η Συλλογή Γλυπτών

Χίλια έργα αρχαίας ελληνικής γλυπτικής εκτίθενται σε χρονολογική σειρά από την πρώιμη Αρχαϊκή εποχή (7ος αι π.Χ.) έως την ύστερη αρχαιότητα (4ος αι μ.Χ.). Μοναδικά σύνολα είναι οι Κούροι και τα επιτάφια ανάγλυφα της κλασικής εποχής. Τα έργα προέρχονται από ιερά, νεκροπόλεις, και δημόσια κτήρια όλης της Ελλάδος.

Η Συλλογή Χαλκών

Είναι από τις πλουσιότερες συλλογές χάλκινων πρωτότυπων έργων. Ο Δίας του Αρτεμισίου, ο αναβάτης με το άλογο, κι άλλα μεγάλα χάλκινα αγάλματα είναι μοναδικά στον κόσμο. Μεγάλης τέχνης όμως είναι και τα εκατοντάδες μικρά έργα μικροτεχνίας και μικρογλυπτικής, αγαλματίδια θεών, αθλητών, ηρώων, πολεμιστών, γυναικών, ιερέων, σφιγγών και άλλων δαιμονικών μορφών.

Η Συλλογή Αγγείων και Μικροτεχνίας

Παρουσιάζεται η εξέλιξη της ελληνικής κεραμικής από τον 11ο αι. π.Χ. μέχρι και τον 4ο αι. π.Χ. μέσα από 2500 περίπου αγγεία και σκεύη.

Η εξέλιξη της κεραμικής διακόπτεται κατά περίπτωση από μεγάλες ή μικρές ενότητες που αφορούν τα ευρήματα από τα μεγάλα Ιερά, ή ειδικά θέματα όπως είναι τα ταφικά έθιμα, ο κόσμος της γυναίκας, το παιδί, ο αθλητισμός.

Στη Συλλογή αυτή ανήκουν και μικρότερες Συλλογές, όπως η Συλλογή των Ελληνιστικών Αγγείων, των Κυπριακών Αγγείων, των Κοσμημάτων, των Ειδωλίων, η Συλλογή Σερπιέρη - Βλαστού και η Συλλογή Σταθάτου. Οι τελευταίες πρόκειται να εκτεθούν το 2007.

Η Αιγυπτιακή Συλλογή

Απαρτίζεται από έργα που χρονολογούνται από την προδυναστική περίοδο (5000 π.Χ.) έως και τους χρόνους της ρωμαϊκής κατάκτησης. Περιλαμβάνει αγάλματα, αγγεία, ειδώλια, σαρκοφάγους, μούμιες, κοσμήματα καθώς και πλήθος από κομψοτεχνήματα. Η αιγυπτιακή Συλλογή του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου είναι από τις πιο σημαντικές Συλλογές αιγυπτιακών αντικειμένων στον κόσμο λόγω της μοναδικότητας των αντικειμένων της. Πρόκειται να επανεκτεθεί το 2007.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Εξωτερική όψη του Μουσείου Ακροπόλεως
(προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Το Μουσείο Ακροπόλεως θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα Μουσεία του κόσμου. Είναι το πρώτο Μουσείο στην Ελλάδα που από την ίδρυσή του στεγάζεται σε ειδικό κτήριο. Στις αίθουσές του φιλοξενούνται από το 1874 τα αριστουργήματα της αρχαίας ελληνικής πλαστικής που ήταν αφιερωμένα στη θεά Αθηνά. Τα αγγεία και τα γλυπτά αντικείμενα που έχουν βρεθεί στο χώρο της Ακρόπολης εκτίθενται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, οι επιγραφές στο Επιγραφικό Μουσείο Αθηνών, ενώ πολλά αντικείμενα αποτελούν εκθέματα σε Μουσεία του εξωτερικού.

Οι συλλογές του Μουσείου περιλαμβάνουν αετώματα ναών και αναθηματικά γλυπτά της αρχαϊκής

εποχής, γλυπτά του «αυστηρού ρυθμού», αετώματα και μετόπες του Παρθενώνα, τη ζωφόρο του Παρθενώνα, του Ερέχθειου και του ναού της Αθηνάς Νίκης, τις Καρυάτιδες, πήλινα ειδώλια και αγγεία από το Ιερό των Νυμφών και πολλά άλλα αριστουργήματα της αρχαίας ελληνικής τέχνης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Άποψη αίθουσας του Μουσείου Ολυμπίας (προσωπικό αρχείο Δήμητρας Λαμπρέτσα)

Το αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας συγκροτήθηκε το 1886 και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά Μουσεία της Ελλάδας. Οι συλλογές του αποτελούνται από τα αρχαιολογικά ευρήματα που έχουν βρεθεί στον Ιερό χώρο της Ολυμπίας, τα σημαντικότερα των οποίων είναι αυτά από το Ιερό του Διός.

Τα αντικείμενα που εκτίθενται στο ανακαινισμένο κατά το 2004 Μουσείο ανήκουν στις βασικές Συλλογές, όπως η Προϊστορική Συλλογή, η Συλλογή των Χαλκών, η Συλλογή των Πήλινων, η Συλλογή των Γλυπτών και η Συλλογή των Ολυμπιακών Αγώνων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΕΛΦΩΝ

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Δελφών φυλάσσονται όλα τα ευρήματα των ανασκαφών από τον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών. Οι Δελφοί αποτελούσαν το κέντρο του αρχαίου κόσμου (ο ομφαλός της γης) και οι θησαυροί που εκτίθενται στο Μουσείο είναι ανάλογοι της φήμης του. Πρόκειται για ένα από τα Μουσεία με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στην Ελλάδα. Χαρακτηριστικό έκθεμα του Μουσείου είναι ο Ηνίοχος.

Ο Ηνίοχος των Δελφών στο Μουσείο των Δελφών

(<http://www.culture.gr/2/21/211/21110m/00/lk10m012.jpg>)

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ο δίσκος της Φαιστού στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου
(<http://www.culture.gr/>)

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου είναι κατ' εξοχήν Μουσείο του Μινωικού Πολιτισμού. Τα εκθέματά του προέρχονται από ανάκτορα, σπήλαια, τάφους και οικίες και εκτίθενται κατά χρονική αλληλουχία, αλλά και βάση της προέλευσής τους. Τα αντικείμενα των Συλλογών του Μουσείου προέρχονται από τη Νεολιθική Εποχή έως και τη Ρωμαϊκή περίοδο. Χαρακτηριστικά και διάσημα εκθέματα του Μουσείου είναι η τοιχογραφία με τα Ταυροκαθάψια, οι θεές των Όφρων και ο δίσκος της Φαιστού.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης συγκαταλέγεται στα πιο σημαντικά Μουσεία της Ελλάδας. Είναι το μεγαλύτερο αρχαιολογικό Μουσείο στη βόρεια Ελλάδα. Το κτίριο του Μουσείου εγκαινιάστηκε το 1962 και από τότε αποτελεί κοιλίδα του πολιτισμού των Μακεδόνων. Το Μουσείο ανακαινίστηκε από το 2003 και προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2006. Οι Συλλογές του περιλαμβάνουν αντικείμενα εκτεθειμένα κατά θεματικές ενότητες, όπως ο Χρυσός των Μακεδόνων, η Γένεση των Πόλεων, η Προϊστορία, η Θεσσαλονίκη, τα Γλυπτά και η Μακεδονία.

Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης
(προσωπικό αρχείο Βασίλη Γαλανάκου)

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΕΡΓΙΝΑΣ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Βεργίνας στεγάζεται στο ίδιο το κτίσμα, όπου το 1977 αποκαλύφθηκαν οι βασιλικοί τάφοι των Αιγών. Εξωτερικά έχει τη μορφή χωμάτινου τύμβου και στο εσωτερικό του εκτίθενται από το 1997 οι θησαυροί που βρέθηκαν μέσα στους τάφους.

Άποψη της αίθουσας με τη χρυσή λάρνακα στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Βεργίνας
(<http://alexander.macedonia.culture.gr/2/21/211/21117a/00/1k17a07i.jpg>)

Ο χαμηλός φωτισμός της έκθεσης υποβάλει τον επισκέπτη σε μία μυστικιστική ατμόσφαιρα. Τα ευρήματα από τον τάφο του Φιλίππου, όπως τα όπλα, ο σωρός των υπολειμμάτων της νεκρικής πυράς, η χρυσή λάρνακα που περιείχε τα οστά του βασιλιά και το στεφάνι βελανιδιάς που έφερε στο κεφάλι του ο νεκρός είναι λίγα μόνο από τα μακεδονικά εκθέματα που ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να θαυμάσει. Πρωτότυπη και μοναδική είναι η τελευταία αίθουσα του κτιρίου, ειδικά διαμορφωμένη ώστε να προσφέρει στον επισκέπτη τη μοναδική εμπειρία να ακούσει τον ίδιο τον ανασκαφέα Μανόλη Ανδρόνικο να τον ξεναγεί στα μνημεία.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΗΝΑΣ

Το προσφάτως ανακαινισμένο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας αποτελεί ένα από τα πιο σύγχρονα Μουσεία της Ελλάδος και από τα πιο σημαντικά του είδους του στον κόσμο. Ιδρύθηκε το 1914 και διαθέτει περισσότερα από 25.000 αντικείμενα, οργανωμένα σε Συλλογές που χρονολογούνται από τον 3^ο έως και τον 20^ο αιώνα.

Οι συλλογές του Μουσείου αποτελούνται από αντικείμενα βυζαντινής τέχνης, όπως εικόνες, θρησκευτικά κειμήλια, ξυλόγλυπτα και γλυπτά εκκλησιαστικά αντικείμενα, τοιχογραφίες, έργα μικροτεχνίας, κεραμική και υφάσματα, χειρόγραφα, σχέδια, χαλκογραφίες, καθώς και αντίγραφα έργων βυζαντινών και μεταβυζαντινών τοιχογραφιών και ψηφιδωτών. Προέρχονται από ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο αλλά και από περιοχές όπου άνθισε ο ελληνισμός.

Άποψη της αίθουσας με εκθέματα που ανήκουν στην ενότητα «λατρεία και τέχνη» του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου της Αθήνας
(<http://www.culture.gr/>)

ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Άποψη της αίθουσας του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού με θέμα «Από την Εικονομαχία στη λάμψη των Μακεδόνων και των Κομνηνών» (http://www.mbp.gr/html/gr/mo_mesovys.htm#)

Το Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη ιδρύθηκε το 1994 και το 2005 απέσπασε το Βραβείο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Είναι ένα από τα πλέον σύγχρονα Μουσεία της Ελλάδας και στοχεύει στην παρουσίαση ποικίλων όψεων της ζωής κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο. Τα εκθέματά του προέρχονται κυρίως από τον βορειοελλαδικό χώρο και μάλιστα τη Θεσσαλονίκη, τη σημαντικότερη πόλη μετά την Κωνσταντινούπολη στο ευρωπαϊκό τμήμα της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Η μόνη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού παρουσιάζει ποικίλες όψεις της τέχνης και του πολιτισμού του Βυζαντίου αλλά και της εποχής μετά την κατάλυση της βυζαντινής αυτοκρατορίας το 1453 από τους Οθωμανούς Τούρκους. Παράλληλα, με το σύνολο των δραστηριοτήτων του, αποτελεί υποδειγματικό κέντρο διαφύλαξης, έρευνας και προβολής του βυζαντινού και μεταβυζαντινού πολιτισμού.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ (ΑΘΗΝΑ)

Άποψη του εκθεσιακού χώρου του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή (<http://www.culture.gr>)

Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα ιδρύθηκε το 1986 με σκοπό να στεγάσει και να εκθέσει αντικείμενα από την ιδιωτική συλλογή των Νικολάου και Αικατερίνης Γουλανδρή με αντικείμενα Κυκλαδικής Τέχνης και Αρχαίας Ελληνικής Πλαστικής. Το Μουσείο εκθέτει από τα πιο σημαντικά έργα Κυκλαδικής Τέχνης παγκοσμίως και φιλοξενεί τακτικά στους χώρους του περιοδικές εκθέσεις με μοναδικά έργα από το εξωτερικό και την Ελλάδα.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης ιδρύθηκε το 1918 και αποτελεί μικρογραφία του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού, καθώς τα αντικείμενα που φιλοξενεί προέρχονται από όλους τους κλάδους της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Οι Συλλογές του καλύπτουν μία χρονική περίοδο από το 1650 έως και σήμερα και αναφέρονται σε θέματα όπως η Κεντητική, η Υφαντική, οι Ενδυμασίες, οι Μεταμφιέσεις, το Θέατρο Σκιών, την Αργυροχοία, τη Μεταλλοτεχνία, την Κεραμική, την Ξυλογλυπτική, τη Λυθογλυπτική και τη Λαϊκή Ζωγραφική.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Άποψη της περιοδικής έκθεσης «ΧΡΑΑΤΣ» στο μουσείο Μπενάκη της οδού Πειραιώς.
(προσωπικό αρχείο συγγραφέα)

Το Μουσείο Μπενάκη αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά, ιδιωτικά Μουσεία της Ελλάδας. Είναι ιδιαίτερα αγαπητό στο κοινό και οργανώνει τακτικά περιοδικές εκθέσεις με πρωτότυπα θέματα. Οι Συλλογές του αποτελούνται από σπάνια αντικείμενα και καλύπτουν ποικίλες πτυχές του ελληνικού πολιτισμού από την Παλαιολιθική έως και τη σύγχρονη εποχή. Στο Μουσείο Μπενάκη υπάγεται και το νέο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, με αντικείμενα άγνωστα για το ευρύ, ελληνικό κοινό, τα οποία προσφέρουν στον επισκέπτη μία γνωριμία με τον ισλαμικό κόσμο. Το νέο κτίριο του Μουσείου Μπενάκη, στην οδό Πειραιώς, φιλοξενεί περιοδικές εκθέσεις και έχει αποκτήσει ήδη φανατικούς επισκέπτες.

ΕΘΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο εκθέτει ένα σημαντικό μέρος των ιστορικών κειμηλίων που έχει συλλέξει η Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδας. Μέσα από τις μόνιμες Συλλογές του, οι οποίες εκτίθενται κατά χρονολογική σειρά και καλύπτουν μία χρονολογική περίοδο 600 χρόνων, παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη του νεότερου ελληνισμού. Τα εκθέματά του περιλαμβάνουν υδατογραφίες, προσωπογραφίες, ανδριάντες, προσωπικά έπιπλα σημαντικών προσώπων της ελληνικής ιστορίας, πολεμικά αντικείμενα, ενδυμασίες κ.ά.

Εξωτερική όψη του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου
(<http://www.culture.gr/>)

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Νομισματικό Μουσείο Αθηνών είναι ένα από τα ελάχιστα του είδους του στον κόσμο και το μοναδικό στο χώρο των Βαλκανίων. Το κτίριο εγκαινιάσθηκε το 1881 και στεγάζεται στο Ιλίου Μέλαθρον, που υπήρξε η οικία του Ερρίκου Σλήμαν. Εσωτερικά είναι διακοσμημένο με τοιχογραφίες που αντιγράφουν θέματα της Πομπηίας και ευρήματα των ανασκαφών του Σλήμαν στην Τροία και τις Μυκήνες. Περίπου 600.000 νομίσματα που καλύπτουν τον αρχαίο ελληνικό κόσμο, τη ρωμαϊκή περίοδο, το Βυζάντιο, το δυτικό Μεσαίωνα και τους νεότερους χρόνους, «θησαυροί» (κλειστά νομισματικά σύνολα), σταθμιά, μολυβδόβουλλα, μετάλλια και πολύτιμοι λίθοι, αποτελούν τον πυρήνα των Συλλογών του Μουσείου. Επίσης, ένα πλούσιο αρχείο εγγράφων (περίπου 10.000) πλαισιώνει και συμπληρώνει το αρχαιολογικό υλικό.

Εξωτερική όψη του Νομισματικού Μουσείου
(<http://www.culture.gr/>)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο που βρίσκεται στην Πλάκα ιδρύθηκε το 1987 και αποτελεί ένα από τα πιο πρωτότυπα μουσεία του είδους του, καθώς είναι διαδραστικό, πολυθεματικό και συμμετοχικό, το μοναδικό στην Ελλάδα. Τα εκθέματά του παρουσιάζονται κατά θεματικές ενότητες και, τα περισσότερα, αποτελούν χρηστικά αντικείμενα και δημιουργίες παιδιών. Η επίσκεψη στο Μουσείο αυτό, που έχει ψυχαγωγικό και μορφωτικό χαρακτήρα, περιλαμβάνει πλούσιες δραστηριότητες και μία διαφορετική μουσειακή προσέγγιση, καθώς οι επισκέπτες καλούνται να βιώσουν οι ίδιοι, μέσω των ειδικών διαδραστικών προγραμμάτων που τους προσφέρονται, τη χρήση των αντικειμένων. Σημαντική είναι η πρωτοβουλία του υπομνηματισμού των εκθεμάτων του Μουσείου σε γλώσσα Braille.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ

Η Εθνική Πινακοθήκη ιδρύθηκε το 1900 και αποτελεί έναν από τους εκθεσιακούς χώρους με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στην Αθήνα. Σε αυτό οφείλεται η οργάνωση πολυάριθμων περιοδικών εκθέσεων με θέματα αγαπητά στο ευρύ κοινό. Οι μόνιμες Συλλογές του Μουσείου αποτελούνται από έργα τέχνης, τα παλαιότερα των οποίων χρονολογούνται τον 15^ο αιώνα. Οι πίνακες, που στην πλειονότητά τους ανήκουν σε Έλληνες καλλιτέχνες, καλύπτουν όλες τις περιόδους της ελληνικής ζωγραφικής. Η Πινακοθήκη φιλοξενεί και συλλογή γλυπτών έργων.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή βρίσκεται στην Κηφισιά και έχει στόχο την ευαισθητοποίηση των ανθρώπων σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος. Ιδρύθηκε το 1964 και από τότε έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία για την προσφορά του στην προώθηση των φυσικών επιστημών. Πρόκειται για ένα Μουσείο ιδιαίτερα αγαπητό στα παιδιά, καθώς εκτός από τα αντικείμενα που εκθέτει, οργανώνει τακτικά εκδηλώσεις και δραστηριότητες στη φύση. Τα εκθέματά του είναι οργανωμένα κατά Συλλογές, όπως αυτή των θηλαστικών, των εντόμων, της γεωλογίας, των πετρωμάτων, της παλαιοντολογίας, των πτηνών κ.ά. Το Μουσείο διαθέτει ακόμα φυτοθήκη με δείγματα φυτών από την Ελλάδα και την Ανατολική Μεσόγειο.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΩΝ - ΣΕΡΡΕΣ

Αναπαράσταση αντίσκνου των Σαρακατσάνων στο Μουσείο Σαρακατσάνων στις Σέρρες
(<http://www.culture.gr/>)

Το Μουσείο Σαρακατσάνων στις Σέρρες είναι μοναδικό στο είδος του στην Ελλάδα, έχει λάβει διακρίσεις για την προσφορά του και αποτελεί έναν σημαντικό εκθεσιακό χώρο στη βόρεια Ελλάδα. Το Μουσείο αποσκοπεί στη γνωριμία του κοινού με τη ζωή, την τέχνη και την κουλτούρα των Σαρακατσάνων. Η παρουσίαση των εκθεμάτων πραγματοποιείται μέσω αναπαραστάσεων σημαντικών πτυχών της ζωής των Σαρακατσάνων. Χαρακτηριστική είναι η αναπαράσταση μιας σαρακατσάνικης καλύβας και ενός σχολείου. Άλλα εκθέματα του Μουσείου είναι τα υφαντά, οι ενδυμασίες και τα χρηστικά αντικείμενα. Πλούσιο είναι και το φωτογραφικό υλικό που παρουσιάζει στιγμιότυπα από την παραδοσιακή-νομαδική ζωή των Σαρακατσάνων από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕ ΚΕΡΙΝΑ ΟΜΟΙΩΜΑΤΑ - ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Κέρινο έκθεμα με θέμα «Οι γυναίκες της Πίνδου» στο Μουσείο Κέρινων Ομοιωμάτων Π. Βρέλλη (<http://www.vrellis.org/lib/jpeg-l/pindos.jpg>)

Το Μουσείο Ελληνικής Ιστορίας με κέρινα ομοιώματα ιδρύθηκε στα Ιωάννινα από τον Παύλο Βρέλλη, οποίος αφιέρωσε 50 χρόνια μελέτης - έρευνας και 12 χρόνια καλλιτεχνικής δημιουργίας για να περατώσει το έργο του. Το Μουσείο είναι μοναδικό στο είδος του στην Ελλάδα. Τα εκθέματά του είναι φιλοτεχνημένα από κέρι, από τον ίδιο τον ιδρυτή του Μουσείου. Μέσα από την παρουσίαση των κέρινων εκθεμάτων πραγματοποιείται μία αναδρομή στους σημαντικότερους σταθμούς της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Τα θέματα είναι οικεία στο ελληνικό κοινό και αφορούν γεγονότα, όπως η ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας και πρόσωπα, όπως η Κυρά της Ρω, ο Κοσμάς ο Αιτωλός, ο Ρήγας Βελεστινλής και πολλά άλλα. Η μεγάλη ποικιλία των κέρινων ομοιωμάτων εμπλουτίζεται με οπτικοακουστικό υλικό, ενώ η όλη έκθεση έχει ως φόντο ένα βραχώδες περιβάλλον, το οποίο γοητεύει τον επισκέπτη.

ΕΝΥΔΡΕΙΟ ΡΟΔΟΥ

Το κτίριο του Υδροβιολογικού Σταθμού Ρόδου κατασκευάστηκε κατά την χρονική περίοδο 1934-1936. Σήμερα λειτουργεί σαν Μουσείο-Ενυδρείο και ερευνητική μονάδα και ανήκει στο Εθνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών. Σκοπός του Υ.Σ.Ρ. είναι η διατήρηση και προβολή ταριχευμένων και ζωντανών εκθεμάτων του θαλασσιού μεσογειακού χώρου. Στα ενυδρεία οι επισκέπτες μπορούν να θαυμάσουν είδη από Ανθόζωα, Μαλάκια Γαστερόποδα και Κεφαλόποδα, Καρκινοειδή, Εχινόδερμα, ψάρια διαφόρων οικογενειών και θαλάσσιες χελώνες. Στο Μουσείο παρουσιάζονται εκθέματα όπως ασπόνδυλα, είδη καρχαριών και άλλων ψαριών, θαλάσσιες χελώνες, οδοντοκίτη και μεσογειακές φώκιες.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ ΗΛΙΑ ΛΑΛΑΟΥΝΗΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Το Μουσείο Κοσμήματος Ηλία Λαλαούνη είναι ένα διεθνές κέντρο μελέτης του κοσμήματος. Η μόνιμη έκθεση περιλαμβάνει τις δημιουργίες του Ηλία Λαλαούνη, τα χρυσά κοσμήματα του οποίου τον έχουν κάνει διάσημο στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

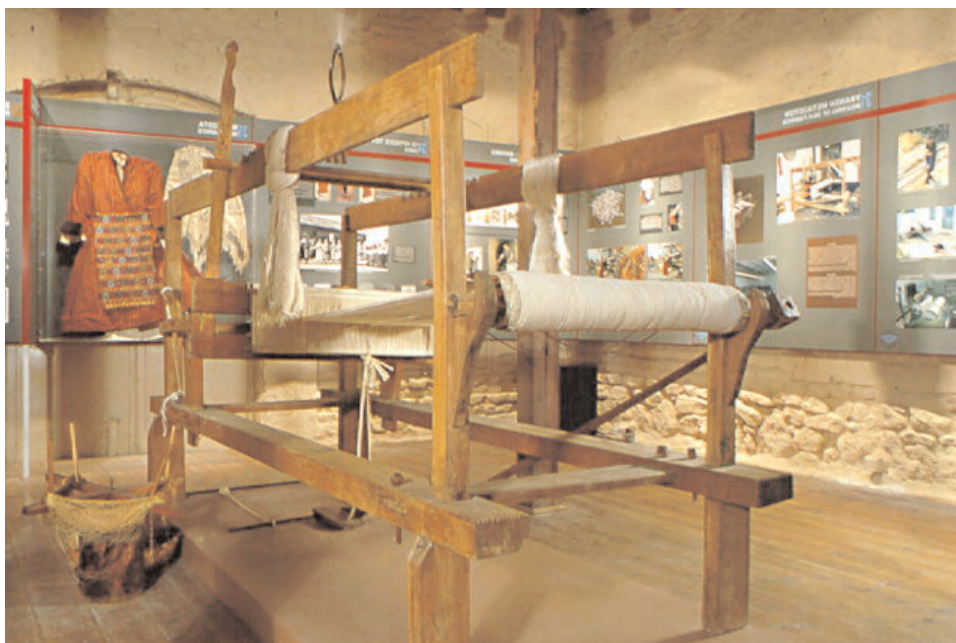
Στη μόνιμη έκθεση περιλαμβάνονται 3.000 κοσμήματα και μικρογλυπτά από 45 συλλογές σχεδιασμένες από τον Ηλία Λαλαούνη κατά την περίοδο 1940-1992. Ανάμεσά τους βρίσκονται κοσμήματα εμπνευσμένα από την προϊστορική τέχνη, την Ελλάδα της εποχής του Χαλκού, από κοσμήματα της Κλασικής και της Ελληνιστικής περιόδου, το Βυζάντιο, την Περσική, Οθωμανική τέχνη και τους πολιτισμούς της Άπω Ανατολής, καθώς και συλλογές εμπνευσμένες από την πρόοδο της τεχνολογίας και της επιστήμης.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Το ίδρυμα «Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης» ιδρύθηκε το 1994 και σήμερα η μόνιμη συλλογή του ξεπερνά τα 1.800 έργα Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών. Εκτός από την έκθεση της μόνιμης συλλογής που εκτίθεται σε έναν χώρο 4.000τ.μ. , πάνω από 100 επιλεγμένες εκθέσεις Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών έχουν διοργανωθεί μέχρι σήμερα: αναδρομικές των Τσαρούχη, Τσόκλη, Κόντογλου, Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Κοκκινίδη, Φασιανού, Σπυρόπουλου, Ψυχοπαίδη, Παύλου, Κεσσανλή, Ακριθάκη, Warhol, Κατζουράκη, Περδικίδη παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο. Επίσης, εκθέσεις έργων του Fluxus, των R. και S. Delaunay, Matta, Viallat, Beuys, Uecker, Greenaway, Hockney, Ernst, Barlach, Beckmann, Ζερβού, Κανιάρη, Βαρώτσου, Τάκι, Μολφέση, Λαζόγκα, Παπαδημητρίου, Αντωνάκου, Ζογγολόπουλου, Μυταρά, Τριανταφύλλου, Οικονομόπουλου, Λουκόπουλου, Αληθινοπούλου, Θεόδουλου και πολλών ακόμη καθόρισαν την εκθεσιακή δράση του ΜΜΣΤ.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΑΞΗΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ

Το Μουσείο Μετάξης Σουφλίου άνοιξε για το κοινό το 1990 και αποτελεί μοναδικό στο είδος του Μουσείο στην Ελλάδα. Σκοπός της μόνιμης έκθεσής του είναι η παρουσίαση των προβιομηχανικών τεχνικών της εκτροφής των μεταξοσκωλήκων (σπροτροφιάς) και επεξεργασίας του μεταξιού (μεταξουργίας) καθώς και της κοινωνικό-οικονομικής τους σημασίας για το Σουφλί και την ευρύτερη περιοχή του Έβρου. Η έκθεση αποτελείται από τέσσερις εκθετικές ενότητες και περιλαμβάνει 46 συνολικά εκθετικές μονάδες με διδιάστατο τεκμηριωτικό και πληροφοριακό υλικό (κείμενα, φωτογραφίες, σχέδια, χάρτες) και παραδοσιακά αντικείμενα σχετικά με τη σπροτροφία και τη μεταξουργία.

Άποψη της εκθεσιακής ενότητας «Η επεξεργασία του μεταξιού» του Μουσείου Μετάξης στο Σουφλί (<http://www.culture.gr/>)

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Το Μουσείο Ιστορίας της Ελληνικής Ενδυμασίας στην Αθήνα εγκαινιάστηκε το 1988. Είναι ένα κατ' ε-
ξοχήν ενδυματολογικό μουσείο, το οποίο περιλαμβάνει στις συλλογές του περίπου 25.000 αντικείμενα,
κυρίως αυθεντικές τοπικές φορεσιές και κοσμήματα του ιστορικού ελληνικού χώρου. Τα αντικείμενα αυ-
τά φυλάσσονται στις αποθήκες του Μουσείου, ενώ μέρος τους μόνο εκτίθεται περιοδικά στις θεματι-
κές εκθέσεις του Μουσείου.

ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΥΔΡΟΚΙΝΗΣΗΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ

Το Υπαίθριο Μουσείο Υδροκίνησης άνοιξε για το κοινό το 1997. Σε μια έκταση ενός στρέμματος έχουν
αναστηλωθεί τα κτίρια ενός νερόμυλου με τη συστεγασμένη νεροτριβή, ενός βυρσοδεψείου με την κα-
τοικία του βυρσοδέψη και ενός μπαρουτόμυλου και έχουν αποκατασταθεί οι μόνιμοι εξοπλισμοί τους
στην αρχική τους μορφή και λειτουργία. Επίσης έχει αποκατασταθεί ο ερειπιώνας δύο βυρσοδεψείων
και έχουν κτιστεί τρία κιόσκια (πωλητήριο, αποθήκες, χώροι υγιεινής) τα οποία καλύπτουν τις λειτουρ-
γικές ανάγκες του μουσείου. Όλα τα προβιομηχανικά αυτά εργαστήρια στήριζαν τη λειτουργία τους
στη χρήση του νερού. Κάθε ένα από τα αποκαταστημένα κτίρια των παλιών παραδοσιακών εργαστηρίων
έχει μια μόνιμη έκθεση με θεματικό περιεχόμενο σχετικό με το εργαστήριο στο οποίο στεγάζεται.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΔΙΟΥ ΣΤΗ ΣΠΑΡΤΗ

Στο Μουσείο παρουσιάζεται η μακρά ιστορία της ελιάς και του λαδιού και, παράλληλα, αναδεικνύε-
ται η πολύπλευρη σημασία τους για τον ελλαδικό χώρο, σε πεδία όπως η οικονομία, η διατροφή, η υγι-
εινή, οι λατρευτικές συνήθειες, τα λαϊκά έθιμα. Ακόμα, παρουσιάζεται η εξέλιξη της τεχνολογίας των ε-
λαιοτριβείων στην Ελλάδα από τους μεταβυζαντινούς χρόνους έως το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Εκτί-
θενται μηχανισμοί που σώζονται ή /και έχουν αποκατασταθεί, καθώς και μεγάλες κινούμενες μακέτες,
που βοηθούν τους επισκέπτες να αντιληφθούν τις παραδοσιακές τεχνικές παραγωγής του λαδιού. Όταν
ολοκληρωθεί η υπαίθρια έκθεση του Μουσείου, θα εγκατασταθούν στον περιβάλλοντα χώρο τρία ελαι-
οτριβεία, ένα των προϊστορικών, ένα των αρχαίων και ένα των βυζαντινών χρόνων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Έχετε επισκεφθεί κάποιο από τα παραπάνω Μουσεία; Ποιες εντυπώσεις αποκομίσατε; Συζητείστε τις μέσα στην τάξη.
2. Γνωρίζετε πόσα Μουσεία έχει ο τόπος σας; Τα έχετε επισκεφθεί;
3. Γνωρίζετε ότι πολλά Μουσεία της χώρας μας ανακαινίστηκαν εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων; Επισκεφθήκατε κάποιο από αυτά μετά την ανακαίνισή του; Αν ναι, ποια είναι η γνώμη σας για τη σύγχρονη εκθεσιακή του μορφή;
4. Μοιραστείτε μία θετική και μία αρνητική εμπειρία σας σε μουσειακό χώρο με τους υπόλοιπους εκπαιδευόμενους της τάξης σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Επισκεφθείτε το Μουσείο της περιοχής σας. Κρατείστε σημειώσεις σχετικά με τα εκθέματα που σας εντυπωσίασαν. Προσπαθήστε να συλλέξετε πληροφορίες για αυτά και μοιραστείτε τις νέες γνώσεις σας με τους συμμαθητές σας.
2. Επισκεφθείτε ως ομάδα ένα Μουσείο της επιλογής σας. Μελετήστε τον εκθεσιακό χώρο και προσπαθήστε να εντοπίσετε τα αδύναμα σημεία του. Κρατήστε σημειώσεις και προσπαθήστε να οργανώσετε ένα σχέδιο βελτίωσης του χώρου, προβολής των εκθεμάτων κ.λ.π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βουδούρη, Δάφνη, 2003, *Κράτος και Μουσεία*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, σελ. 10, 15, 16, 29

Μιχαλόπουλος, Αριστείδης, 2000, *Τα Μουσεία της Ελλάδας*, Εκδόσεις Ερευνητές, Αθήνα, Τόμος 1, σελ. 67, 120, 205

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ

Η Ευρώπη θεωρείται κατεξοχήν η ήπειρος των τεχνών. Η κοιτίδα του πολιτισμού, όπου για πρώτη φορά, σε ευρωπαϊκό έδαφος, συνελήφθη η ιδέα του Μουσείου τον 17ο αιώνα με τη σημασία που έχει ο όρο μέχρι σήμερα. Η ιδέα, δηλαδή, της φύλαξης των αντικειμένων σε ένα χώρο, όπου θα διασφαλιζόταν η πολιτισμική τους αξία, θα προφυλάσσονταν από τις φθορές και θα εκτίθονταν σε προθήκες, ώστε να μπορούν όλοι οι επισκέπτες του Μουσείου να τα θαυμάσουν.

Σήμερα, τα ευρωπαϊκά Μουσεία θεωρούνται από τα πιο πλούσια σε συλλογές παγκοσμίως και δέχονται εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο. Τα εκθέματά τους προέρχονται από όλες τις γωνιές του πλανήτη και αποτελούν σύνοψη της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Παρακάτω παρουσιάζονται μερικά από τα μεγαλύτερα και πιο αντιπροσωπευτικά στο είδος τους Μουσεία της Ευρώπης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ

ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ- ΛΟΝΔΙΝΟ, ΑΓΓΛΙΑ

<http://www.thebritishmuseum.ac.uk/>

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ- ΛΟΝΔΙΝΟ, ΑΓΓΛΙΑ

<http://www.nhm.ac.uk/>

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΟΥΒΡΟΥ- ΠΑΡΙΣΙ, ΓΑΛΛΙΑ

http://www.louvre.fr/lv/commun/home_flash.jsp?bmLocale=en

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΡΓΑΜΟΥ- ΒΕΡΟΛΙΝΟ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

<http://www.sacred-destinations.com/germany/berlin-pergamon-museum.htm>

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΟΥΦΙΤΣΙ- ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ

<http://www.polomuseale.firenze.it/uffizi/>

ΠΡΑΔΟ-ΜΑΔΡΙΤΗ, ΙΣΠΑΝΙΑ

<http://museoprado.mcu.es/home.html>

ΤΟΠ ΚΑΠΙ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ, ΤΟΥΡΚΙΑ

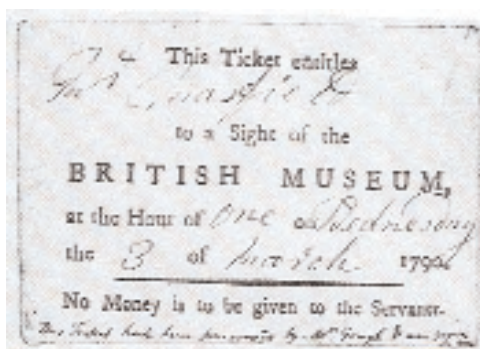
<http://www.ee.bilkent.edu.tr/~history/topkapi.html>

ΕΡΜΙΤΑΖ-ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ, ΡΩΣΙΑ

<http://www.hermitagemuseum.org/>

ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Το Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο θεωρείται το εθνικό - βασιλικό Μουσείο της Αγγλίας. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα Μουσεία του κόσμου και οι Συλλογές του, αρχαιολογικές κατά το πλείστον, συγκεντρώθηκαν στο Μουσείο από άγγλους στρατιώτες που έφεραν τα αντικείμενα ως λάφυρα πολέμου, από πολιτικούς ή περιηγητές, όπως ο λόρδος Έλιν ο οποίος μετέφερε σχεδόν ολόκληρο τον γλυπτό διάκοσμο του Παρθενώνα τον 19^ο αιώνα, από τις αγγλικές αποικίες σε όλο τον κόσμο, τον καιρό που η Βρετανία υπήρξε αυτοκρατορία, και, τα τελευταία χρόνια, από αγορές σε πλειστηριασμούς.

Εισιτήριο του Βρετανικού Μουσείου από το 1790
(Cayll, Marjorie, 1981, *The story of the British Museum*, British Museum Publications, London, σελ.12)

Ο Λόρδος Έλιν και τα γλυπτά του Παρθενώνα

Στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, ο άγγλος λόρδος Έλιν διορίστηκε Πρέσβης της Αυτού Μεγαλειότητας του Βασιλιά της Βρετανίας στην Αυτοκρατορική Αυλή του Σελίμ Γ', Σουλτάνου της Τουρκίας. Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της αποστολής του στην Κωνσταντινούπολη ο Έλιν επέλεγε τους συνεργάτες που θα τον ακολουθούσαν στο ταξίδι του. Ανάμεσά τους ήταν και ο αρχιτέκτονας Τόμας Χάρρισον, θαυμαστής της ελληνικής τέχνης και ο πρώτος ο οποίος εμφύσησε στον Έλιν την ιδέα της συλλογής των ελληνικών γλυπτών.

Το 1801 ο Έλιν και οι συνεργάτες του πραγματοποίησαν το πρώτο τους ταξίδι στην Ελλάδα. Με φερμάνι που εκδόθηκε από την Πύλη και απευθυνόταν προς τον Βοεβόδα, τον Καδή (αρχι-δικαστή της Αθήνας) και τον διοικητή του Φρουρίου (Ακρόπολη) οι Οθωμανοί έδιναν στους καλλιτέχνες της ομάδας του Έλιν την άδεια για τα ακόλουθα, τα οποία ζητούσαν:

- να εισέρχονται ελεύθερα στην Ακρόπολη, να κάνουν σχέδια και να κατασκευάζουν γύψινα εκμαγεία των αρχαίων αντικειμένων.
- να εγκαθιστούν σκαλωσιές στα μνημεία και να πραγματοποιούν ανασκαφές προκειμένου να ανακαλύψουν τα αρχαία θεμέλια.
- να μπορούν να απομακρύνουν όλα τα γλυπτά ή τις επιγραφές που δεν αγγίζουν τα τείχη της Ακρόπολης.

Στόχος του Έλιν ήταν να έχουν την δυνατότητα να σχεδιάσουν ο,τι θεωρούσαν αξιόλογο, να κατα-

σκευάσουν αντίγραφα των αρχαίων αλλά και να εμπλουτίσουν τη συλλογή του Πρέσβη με τα αρχαία αντικείμενα τα οποία θα έβρισκαν διάσπαρτα στην επιφάνεια ή στις ανασκαφές. Στο έγγραφο της Βρετανικής Πρεσβείας προς την Πύλη δεν υπήρχε καμία νύξη για αίτηση αφαίρεσης των γλυπτών από τα μνημεία. Με το πέρασμα των μηνών οι εργασίες στον αρχαιολογικό χώρο εντεινόταν και σύντομα η ομάδα του Έλγιν, με πρωτεργάτη τον αιδεσιμότατο Φίλιπ Χαντ, ζήτησε την άδεια του Βοεβόδα για να κατεβάσει μία από τις μετόπες του Παρθενώνα. Με διαστρέβλωση του φερμανιού και πλουσιοπάροχα δώρα στη συνέχεια δόθηκε η άδεια και άρχισε η πρώτη κάθοδος του γλυπτού διακόσμου του ναού με βαρούλκα, σχοινιά και εργατικό δυναμικό που αποτελούνταν από πέντε ξένους και είκοσι Έλληνες.

Οι δύο πρώτες μετόπες που αφαιρέθηκαν μεταφέρθηκαν σε βρετανικό πλοίο μαζί με άλλα αριστουργήματα της αρχαιότητας. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Χαντ ο οποίος έγραψε στον Έλγιν: **«Ευελπιστώ ότι θα φτάσουν ασφαλώς στην Αγγλία, όπου πρέπει να αποδειχθούν ανεκτίμητης αξίας στην υπηρεσία της βελτίωσης του Εθνικού Γούστου.»**

Οι κύριες αφαιρέσεις των γλυπτών του Παρθενώνα πραγματοποιήθηκαν από το 1801 έως το 1805. Συνεχίστηκαν, όμως, με χρονικές διακοπές για πολλά χρόνια ακόμα. Το 1816 η αρχαία ελληνική Συλλογή του λόρδου Έλγιν περιήλθε στο Βρετανικό Μουσείο του Λονδίνου. Από τότε το μεγαλύτερο μέρος του γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα εκτίθεται εκεί.

Τα γλυπτά του Παρθενώνα, που έγιναν γνωστά ως «Ελγίνεια Μάρμαρα», αποτελούν θέμα συζητήσεων ακόμα και σήμερα, ιδιαίτερα μετά την απόδειξη της καταστροφής της επιφάνειάς τους από τους επιμελητές του Βρετανικού Μουσείου. Η Ελληνική Κυβέρνηση καταβάλει προσπάθειες για τον επαναπατρισμό τους και την έκθεσή τους στο υπό ανέγερση νέο Μουσείο της Ακροπόλεως. Σύμμαχοί της είναι πολλοί πολιτισμικοί φορείς του εξωτερικού, καθώς και πολίτες άλλων κρατών, συμπεριλαμβανομένου και της Μεγάλης Βρετανίας, οι οποίοι είναι υπέρμαχοι της επιστροφής των γλυπτών σε ελληνικό έδαφος.

Διαμαρτυρία για τη σπατάλη χρημάτων για την αγορά των γλυπτών του Παρθενώνα το 1816. Γελοιογραφία του Κρούκσανκ (St. Clair, William, 1999, *Ο λόρδος Έλγιν και τα Μάρμαρα*, Μετάφραση Μαίρη Περαντάκου - Cook, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, σελ.373)

Οι Συλλογές του Βρετανικού Μουσείου

Η συλλογή της Αρχαίας Αιγύπτου και του Σουδάν

Περιλαμβάνει σημαντικά αντικείμενα της καθημερινής ζωής των αρχαίων πολιτισμών της κοιλάδας του Νείλου, που χρονολογούνται από τη Νεολιθική Εποχή (γύρω στο 10.000π.Χ.) έως την Κοπτική (Χριστια-

νική) Περίοδο (12ος αι μ.Χ.). Η Αιγυπτιακή Συλλογή του Βρετανικού Μουσείου είναι η μεγαλύτερη Συλλογή αιγυπτιακών αντικειμένων εκτός του Μουσείου του Καΐρου.

Διάσημο έκθεμα της συλλογής: η στήλη της Ροζέτας (η τρίγλωσση επιγραφή της οποίας ήταν το κλειδί για την αποκρυπτογράφηση της αιγυπτιακής ιερογλυφικής από τον Jean-Francois Champollion)

Εξωτερική όψη του Βρετανικού Μουσείου
(<http://www.richard-seaman.com/Travel/UK/London/PhotoGalleries/Sights/>)

Η συλλογή της Αρχαίας Εγγύς Ανατολής

Καλύπτει μία χρονολογική περίοδο από την Νεολιθική Εποχή μέχρι την άφιξη του Ισλάμ τον 7ο αι μ.Χ. Τα εκθέματα προέρχονται από χώρες όπως το Ιράκ, το Ιράν, το Ισραήλ, τη Συρία, το Λίβανο, την Ιορδανία, την Τουρκία, τον Καύκασο, την Κεντρική Ασία και τον Αραβικό κόσμο.

Διάσημο έκθεμα της συλλογής: η στήλη της Νινευί.

Η Ασιατική Συλλογή

Τα εκθέματα προέρχονται από ολόκληρη την ασιατική ήπειρο και χρονολογούνται από τη Νεολιθική Εποχή μέχρι σήμερα.

Διάσημα εκθέματα της συλλογής: τα ινδικά γλυπτά, οι κινέζικες πορσελάνες και τα ιαπωνικά ξίφη.

Η Συλλογή Νομισμάτων και Μεταλλίων

Μία από τις πλέον περίφημες νομισματικές συλλογές του κόσμου που περιλαμβάνει περίπου 1.000.000 αντικείμενα. Τα εκθέματα χρονολογούνται από τη γέννηση των νομισμάτων (περίπου τον 7^ο αι π.Χ.) έως και σήμερα. Η συλλογή περιλαμβάνει και χαρτονομίσματα, ζυγαριές και χρηματοκιβώτια.

Η Συλλογή των Πολιτισμών της Αφρικής, της Ωκεανίας και της Αμερικής

Χαρακτηρίζεται ως εθνογραφική συλλογή και παρουσιάζει τους πολιτισμούς των ιθαγενών σε όλο τον κόσμο. Επικεντρώνεται όμως, σε λαούς της Αφρικής, της Ασίας, της Μέσης Ανατολής, του Ειρηνικού,

της Αυστραλίας, της Αμερικής και της Ανατολικής Ευρώπης. Το μεγαλύτερο μέρος των αντικειμένων χρονολογείται στον 19^ο και 20^ο αιώνα.

Διάσημα εκθέματα της συλλογής: τα έργα τέχνης από τους πολιτισμούς των Μάγια και των Αζτέκων και το άγαλμα του Hoa Hakananai από το Νησί του Πάσχα.

Η Συλλογή των Ελληνικών και Ρωμαϊκών Αρχαιοτήτων

Εσωτερική άποψη της αίθουσας με τα ελληνικά γλυπτά (Βρετανικό Μουσείο)
(http://theducks.org/albums/england/elgin_marbles.jpg)

Θεωρείται από τις σημαντικότερες συλλογές της κλασικής αρχαιότητας παγκοσμίως. Τα εκθέματα χρονολογούνται από της Ελληνική Εποχή του Χαλκού (γύρω στο 3.200π.Χ.) έως και τον 4^ο αι. μ.Χ.

Διάσημα εκθέματα της συλλογής: ο γλυπτός διάκοσμος του Παρθενώνα, τα γλυπτά από το Μαυσωλείο της Αλικαρνασσού, ο Ναός της Αρτέμιδος της Εφέσου, το Μνημείο των Νηρηίδων από την Ξάνθο της Λυκίας.

Η Συλλογή της Προϊστορίας και της Ευρώπης

Πρόκειται για μια καινούρια Συλλογή, η οποία περιλαμβάνει από παλαιολιθικά εργαλεία της Ασίας και της Αφρικής (πριν από 2.000.000 χρόνια) μέχρι αρχαιολογικά ευρήματα από όλη την Ευρώπη, καθώς και σύγχρονα αντικείμενα.

Διάσημα εκθέματα της συλλογής: τα ρολόγια και τα εκθέματα από τη ρωμαϊκή Βρετανία.

Η Συλλογή Ζωγραφικών Έργων Τέχνης και Έντυπων Τεχνών

Κατατάσσεται ανάμεσα στις τρεις καλύτερες στο είδος της παγκοσμίως.

Περιλαμβάνει βιβλία, καταλόγους και πίνακες ζωγραφικής.

Διάσημα εκθέματα της συλλογής: τα έργα των ζωγράφων όπως ο Μιχαήλ Άγγελος, ο Ρέμπραντ, ο Γκόγια και ο Ραφαήλ.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Είναι το μεγαλύτερο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στην Αγγλία και ένα από τα μεγαλύτερα του κόσμου στο είδος του. Αγαπητό ιδιαίτερα στα παιδιά, εντυπωσιάζει με την εφευρετικότητα του τρόπου παρουσίασης των εκθεμάτων (π.χ. με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων) και τα μοναδικά του εκθέματα, όπως η συλλογή με τους δεινόσαυρους. Το κτίριο όπου στεγάζεται είναι από τα πιο όμορφα και επιβλητικά του Λονδίνου.

Εξωτερική όψη του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας του Λονδίνου
(http://www.soulofamerica.com/tours/london_resources/london_arts/Natural_History_Museum.jpg)

Οι Συλλογές του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας

Οι αίθουσες της ζωής

Ο επισκέπτης ανακαλύπτει καταπληκτικά γεγονότα για τη ζωή, τον πλανήτη, το περιβάλλον μας και την εξέλιξη. Από την εποχή των Δεινοσαύρων μέχρι τους μετεωρίτες που διαμόρφωσαν τη γη, οι αίθουσες της ζωής καταπλήσσουν.

Διάσημο έκθεμα: ο σκελετός του δεινόσαυρου Διπλόδοκου.

Οι αίθουσες της Γης!

Εξερευνούμε τον πλανήτη μας, ανακαλύπτουμε τις φυσικές δυνάμεις που τον επηρεάζουν και τον διαμορφώνουν και εντοπίζουμε τους θησαυρούς του. Πρόκειται για ένα πραγματικό ταξίδι γύρω από τη Γη μας!

Διάσημο έκθεμα: η μηχανή του σεισμού (δίνει στον επισκέπτη ακριβώς την εμπειρία ενός σεισμού πολλών ρίχτερ!).

Αίθουσα Δεινόσαυρου
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
(http://www.mykreeve.net/london/kensington/natural_history_museum/natural_history_museum_main_hall.jpg)

Αίθουσες της Γης
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
(http://www.mykreeve.net/london/kensington/natural_history_museum/natural_history_museum_earth_galleries.jpg)

Το κέντρο του Δαρβίνου

Είναι η βάση των επιστημόνων του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας. Ένα πρωτοποριακό κέντρο, όπου εξοικειώνεται κανείς με την επιστημονική έρευνα. Στον επισκέπτη δίνεται, επιπλέον, η δυνατότητα να παρακολουθήσει ζωντανά το επιστημονικό έργο των ερευνητών του Μουσείου και να συνομιλήσει με τους ειδικούς επιστήμονες. Ακόμα, το κέντρο του Δαρβίνου στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας παρέχει καθημερινά θεάματα στους επισκέπτες δωρεάν.

Διάσημα εκθέματα: τα βαζάκια με αλκοόλ που περιέχουν συνολικά 22.000.000 σπάνια και μη πλάσματα.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΛΟΥΒΡΟΥ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Εξωτερική όψη του Μουσείου του Λούβρου
(http://www.artlex.com/ArtLex/m/images/museum_louvre.pyram.lg.jpg)

Είναι το εθνικό Μουσείο της Γαλλίας και από τα μεγαλύτερα του κόσμου. Γνωστό για την Μόνα Λίζα (Τζοκόντα) του Λεονάρντο Ντα Βίντσι και την Αφροδίτη της Μήλου, δέχεται πλήθος επισκεπτών καθημερινά. Διατηρεί το ακαδημαϊκό του ύφος, παρολαυτά οι μοναδικές του Συλλογές επιβάλλουν να το επισκεφθεί κανείς.

Οι συλλογές του Λούβρου

Η συλλογή Αρχαιοτήτων της Εγγύς Ανατολής

Μία συλλογή αφιερωμένη στους αρχαίους πολιτισμούς της Εγγύς Ανατολής, περιλαμβάνει αντικείμενα που χρονολούνται από το 8.000π.Χ. έως και την άφιξη του Ισλάμ (τον 7^ο αιώνα).

Η Συλλογή των Αιγυπτιακών Αρχαιοτήτων

Παρουσιάζει αντικείμενα από τους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στην κοιλάδα του Νείλου, από την Προϊστορική Εποχή (περίπου το 4.000π.Χ.) έως και τα Χριστιανικά Χρόνια (4^{ος} αιώνας).

Η Συλλογή των Ελληνικών, Ετρουσκικών και Ρωμαϊκών Αρχαιοτήτων

Τα αντικείμενα της Συλλογής χρονολογούνται από τη Νεολιθική Εποχή έως και τον 6ο αι. μ.Χ. Παρουσιάζεται η ιστορία των πολιτισμών της Μεσογείου και υπογραμμίζεται μέσω του τρόπου έκθεσής τους η μεταξύ τους σχέση.

Διάσημα εκθέματα της Συλλογής: η Νίκη της Σαμοθράκης και η Αφροδίτη της Μήλου.

Η Συλλογή Ισλαμικής Τέχνης

Εκτίθενται περισσότερα από 1.000 αντικείμενα, η πλειοψηφία των οποίων προέρχονται είτε από την Αυλή είτε από την ελίτ της εποχής. Τα εκθέματα προέρχονται από τρεις ηπείρους και καλύπτουν μία χρονική περίοδο 1.300 χρόνων. Χαρακτηριστικό των αντικειμένων είναι η έμπνευση των καλλιτεχνών που τα φιλοτέχνησαν και η ποικιλομορφία τους.

Η Συλλογή της Μεσαιωνικής, Αναγεννησιακής και Μοντέρνας Γλυπτικής

Η Συλλογή εγκαινιάστηκε το 1824 και είναι αφιερωμένη στα γλυπτά.

Η Συλλογή των Διακοσμητικών Τεχνών

Παρουσιάζει ιδιαίτερη ποικιλία αντικειμένων. Περιλαμβάνει κοσμήματα, χαλιά, ελεφαντοστέινα και χάλκινα αντικείμενα, καθώς και έπιπλα. Όλα τα αντικείμενα χρονολογούνται από το Μεσαίωνα έως και το πρώτο μισό του 19ου αιώνα.

Η Συλλογή των Ζωγραφικών Έργων

Πρόκειται για μια Συλλογή που αντικατοπτρίζει τον εγκυκλοπεδικό χαρακτήρα του Μουσείου του Λούβρου, καθώς παρουσιάζει κάθε ευρωπαϊκή Σχολή από τον 13ο αιώνα έως το 1848.

Διάσημα εκθέματα της Συλλογής: η Μόνα Λίζα του Λεονάρντο Ντα Βίντσι, η Σφαγή της Χίου του Ευγένιου Ντελακρουά.

Η Συλλογή Ζωγραφικών Έργων Τέχνης και Έντυπων Τεχνών

Πρόκειται για μία εκπληκτική Συλλογή έργων τέχνης σε χαρτί, η οποία περιλαμβάνει παστέλ, μινιατούρες, πίνακες, χαρακτικά κ.ά.

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΠ ΚΑΠΙ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Χτισμένο ανάμεσα στο 1459 και 1466, το παλάτι αποτέλεσε κύρια κατοικία του Μωάμεθ Β'. Το Σαράι, όπως το αποκαλούν οι Τούρκοι, εκτός από κατοικία των Οθωμανών Σουλτάνων, αποτέλεσε και κυβερνητικό κέντρο. Επιπλέον, στον ίδιο χώρο στεγαζόταν και μία Σχολή εκπαίδευσης Στρατιωτών και Δημοσίων Υπαλλήλων. Το Τοπκαπί έπαψε να στεγάζει την οικογένεια του Σουλτάνου το 1853 και μετατράπηκε σε Μουσείο το 1924.

Εξωτερική όψη του Τοπ Καπί
(http://www.arakea.be/site/g_top_11927.htm)

Ο χώρος σήμερα έχει διαμορφωθεί ειδικά για τους επισκέπτες και αποτελεί από τα πλέον τουριστικά μέρη. Υπέροχοι κήποι, αυλές και περίπτερα τραβούν την προσοχή. Στο χώρο του παλατιού, εκτός από το φημισμένο χαρέμι, μπορεί κανείς να επικεφθεί την έκθεση όπλων και πανοπλιών, τη βιβλιοθήκη, την έκθεση των αυτοκρατορικών ενδυμάτων, τις κουζίνες που φιλοξενούν εκθέσεις κεραμικών, υαλικών και ασημικών, την αίθουσα του θρόνου, την έκθεση ρολογιών και το θησαυροφυλάκιο. Η συλλογή των θησαυρών από την Οθωμανική Αυτοκρατορία αλλά και από άλλες περιοχές καταπλήσσει.

Το Χαρέμι

Το Τοπκαπί Σαράι υπήρξε διάσημο και για το χαρέμι με τις πανέμορφες γυναίκες του! Το χαρέμι ήταν η οικία των συζύγων, παλλακίδων και παιδιών του Σουλτάνου. Ήταν χώρος απαγορευμένος και φρουρούνταν από μαύρους ευνούχους. Οι μόνοι άντρες που μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στο χώρο αυτό ήταν ο Σουλτάνος και οι γιοί του.

Πρόκειται για ένα σωστό λαβύρινθο με διαδρόμους, υπνοδωμάτια, αίθουσες με πλακίδια, λουτρά, πύρ-

γους, αulές, βιβλιοθήκη, σάλες κ.ά. Η πολυτέλεια των χώρων καταδεικνύει την κλιδή του Σουλτάνου και οι επισκέπτες μένουν έκθαμβοι από τους θησαυρούς.

Άποψη από το χαρέμι του Τοπ Καπί
(http://www.eylemcengiz.com/photos/topkapi/topkapi_harem_800x554.jpg)

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΡΜΙΤΑΖ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

Το Μουσείο εκθέτει αντικείμενα που αναπαριστούν «τις εποχές και τους ανθρώπους». Οι Συλλογές, που απαριθμούν πάνω από 3.000.000 εκθέματα, συγκεντρώνουν το «άρωμα του κόσμου» από την Παλαιολιθική μέχρι και τη Σύγχρονη Εποχή. Πρόκειται για ένα αξιόλογο Μουσείο στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσίας.

Εξωτερική όψη του Μουσείου Ερμιτάζ
([http://spb.tourarena.com/taeng.nsf/\(vwSubSectionsForWeb\)/3-4?OpenDocument](http://spb.tourarena.com/taeng.nsf/(vwSubSectionsForWeb)/3-4?OpenDocument))

Οι Συλλογές του Ερμιτάζ

Η Συλλογή της Προϊστορικής Τέχνης

Η Συλλογή περιλαμβάνει πάνω από 2.000.000 αρχαία αντικείμενα, από την Παλαιολιθική Εποχή μέχρι

και τον Μεσαίωνα. Είναι η μεγαλύτερη αρχαιολογική Συλλογή στη Ρωσία. Τα αντικείμενα προέρχονται από τη Ρωσία, αντανακλούν τη ζωή των αρχαίων νομαδικών φυλών, των λαών της Βαλτικής, των αρχαίων Σαρματών κ.ά. και έχουν βρεθεί σε ανασκαφές του 18ου αιώνα έως και σήμερα.

Η Συλλογή της Αρχαιότητας

Μέσα από 100.000 εκθέματα παρουσιάζεται η τέχνη και ο πολιτισμός της Αρχαίας Ελλάδας, της Αρχαίας Ρώμης, της Ιταλίας και των αρχαίων λαών της βόρειας Μαύρης Θάλασσας. Τα πρωιμότερα αντικείμενα χρονολογούνται στο 2.000π.Χ. και τα νεότερα στον 4ο αι. π.Χ. Η Συλλογή περιλαμβάνει αγάλματα, ενεπίγραφες στήλες, Ταναγραίες, ρωμαϊκούς ανδριάντες κ.ά. Χαρακτηριστικά, όμως, είναι τα ελληνικά, Ιταλικά και Ετρουσκικά αγγεία με πανέμορφες παραστάσεις, που εκθέτει το Μουσείο (15.000 αντικείμενα), γνωστά παγκοσμίως.

Η Συλλογή της Τέχνης της Δυτικής Ευρώπης

Άποψη της αίθουσας με τα δυτικά έργα ζωγραφικής του Μουσείου Ερμιτάζ
(<http://www.asergeev.com/pictures/archives/compress/2005/459/01.htm>)

Θεωρείται μία από τις καταπληκτικότερες Συλλογές του κόσμου και είναι ο πυρήνας των Συλλογών του Ερμιτάζ. Καλύπτει 120 αίθουσες του Μουσείου και παρουσιάζει την εξέλιξη της τέχνης από τη Μεσαιωνική Εποχή μέχρι σήμερα. Περιλαμβάνει έργα από όλες τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, όπως Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία (και Φλαμανδία), Αγγλία, Γερμανία κ.ά.

Η Συλλογή Όπλων και Πανοπλιών

Εκτίθενται 15.000 αντικείμενα που αντικατοπτρίζουν την εξέλιξη του πολεμικού εξοπλισμού της Ρωσίας, της Δυτικής Ευρώπης και της Ανατολής από το Μεσαίωνα έως τις αρχές του 20ου αιώνα. Η Συλλογή συγκροτήθηκε αρχικά ιδιωτικά από τον τσάρο Νικόλαο Ι. Τα αντικείμενα προέρχονται από εργαστήρια κατασκευής πολεμικού εξοπλισμού της Ρωσίας, και της Ευρώπης (Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία κ.ά.) καθώς και από πολλούς σπουδαίους στρατιωτικούς. Σε πολλά αντικείμενα η τεχνική του μετάλλου είναι μοναδική, όπως σε αυτά του Ιράν, της Τουρκίας και της Ινδίας.

Η Συλλογή της Ανατολικής - Ασιατικής Τέχνης

Περιλαμβάνει ζωγραφικά έργα τέχνης, γλυπτά, κοσμήματα και λατρευτικά αντικείμενα από την Ανατολή. Οι 50 αίθουσες της Συλλογής αποτελούν αξιόλογη ιστορική αναδρομή στους ανατολικούς πολιτισμούς, όπως αυτούς της Μεσοποταμίας, του Βυζαντίου και της Εγγύς και Άπω Ανατολής.

Η Συλλογή του Ρωσικού Πολιτισμού

Παρουσιάζει τη Ρωσική ιστορία τριακοσίων χρόνων μέσα από 300.000 εκθέματα. Η Συλλογή διαθέτει εικόνες και μικροαντικείμενα από τη ζωή των Ρώσων και αντικείμενα από σπουδαίες προσωπικότητες της Ρωσίας, όπως ο Πέτρος ο Μέγας και η Αικατερίνη η Μεγάλη.

Η έκθεση του Πολέμου

Δημιουργήθηκε πρόσφατα και παρουσιάζεται στο κοινό προς ανάμνηση της νίκης του Πατριωτικού Πολέμου το 1812. Η έκθεση παρουσιάζεται στο χειμερινό Παλάτι, όπου εκτίθενται και πολλά αντικείμενα από την τσαρική οικογένεια.

Η Νομισματική Συλλογή

Είναι η μεγαλύτερη Συλλογή νομισμάτων της Ρωσίας και περιλαμβάνει νομίσματα από τη Ρωσία, τον αρχαίο κόσμο, την Ανατολή και τη Δύση, καθώς, επίσης, και μετάλλια, οικόσημα και σφραγιδόλιθους.

Η Συλλογή των Θησαυρών

Είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες Συλλογές του Μουσείου και πήρε την ονομασία της τον 18^ο αιώνα από την Αικατερίνη τη Μεγάλη. Αποτελείται από την Αίθουσα του Χρυσού, όπου εκτίθενται έργα από χρυσό από την Ευρασία, την Ανατολή και τη Μαύρη Θάλασσα από τον 7^ο αι. π.Χ. έως και τον 19^ο αιώνα, και τις Αίθουσες των Διαμαντιών, όπου εκτίθενται κοσμήματα, από την 3^η χιλιετία π.Χ. έως και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΟΥΦΙΤΣΙ ΣΤΗ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

Το κτίριο της Πινακοθήκης Ουφίτσι κατασκευάστηκε τον 16^ο αιώνα με σκοπό να στεγάσει τα γραφεία διοικητικών αξιωματούχων και σε αυτό οφείλει και την ονομασία του. Παρολαυτά, από την αρχή φιλοξενούσε έργα τέχνης που ανήκαν στην οικογένεια των Μεδίκων, ώσπου τον 18^ο αιώνα οι συλλογές δωρίστηκαν στο Δημόσιο. Σήμερα το Ουφίτσι είναι από τις πιο διάσημες πινακοθήκες παγκοσμίως και εκθέτει ζωγραφικά έργα από τον 13^ο έως τον 18^ο αιώνα. Η πιο φημισμένη από τις Συλλογές του είναι αυτή με τα έργα των μεγάλων ζωγράφων της Αναγέννησης. Εκτός από τους πίνακες, στο Μουσείο εκτίθενται και γλυπτά.

Οι εκθεσιακοί χώροι του Ουφίτσι ακολουθούν μία χρονολογική σειρά παρουσίασης των αριστουργημάτων του:

Στις πρώτες αίθουσες ο επισκέπτης συναντά τα πρώτα αξιόλογα έργα της Δυτικής ζωγραφικής και του διεθνούς Γοτθικού στυλ. Ακολουθούν οι αίθουσες με τα πρώτα έργα του Λεονάρντο Ντα Βίντσι και του Βερόκιο, συνεχίζει κανείς την περιήγησή του στους χώρους με τα πορτρέτα των Μεδίκων (της πιο σημαντικής φλωρεντινής οικογένειας) και φθάνει στο χώρο όπου εκτίθενται τα περισσότερα έργα της Αναγέννησης. Συνεχίζοντας, ο επισκέπτης θαυμάζει τα έργα του 16ου αιώνα, που φιλοτεχνήθηκαν α-

Εξωτερική όψη της πινακοθήκης Ουφίτσι
(<http://www.comune.fi.it/viverefirenze/foto/foto2/2-01.jpg>)

πό ζωγράφους όπως ο Μιχαήλ Άγγελος, ο Τιτσιάνο και ο Ραφαήλ. Προχωρώντας, παρουσιάζονται τα μανιεριστικά έργα και τα δημιουργήματα των Βενετών καλλιτεχνών. Τελειώνοντας την περιήγηση, μπορεί κανείς να δει τα έργα ζωγράφων του 17ου αιώνα, όπως ο Καραβάτζιο και ο Ρέμπραντ.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΡΑΔΟ ΣΤΗ ΜΑΔΡΙΤΗ

Το Μουσείο του Πράδο στη Μαδρίτη είναι κατεξοχήν Μουσείο με γλυπτά και πίνακες, διαθέτει, όμως, και συλλογές με σχέδια, έντυπα, νομίσματα, μετάλλια και διακοσμητικά αντικείμενα.

Εξωτερική όψη του Μουσείου Πράδο
(<http://en.wikipedia.org/wiki/Image:Madrid-prado.jpg>)

Οι Συλλογές του Πράδο

Η Συλλογή της Ισπανικής Ζωγραφικής

Τα έργα τέχνης της Συλλογής χρονολογούνται από το 1100 μέχρι το 1850. Παρουσιάζονται έργα του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, τα καταπληκτικά έργα του Θεοτοκόπουλου (Ελ Γκρέκο), καθώς και πίνακες των Βελάσκειθ και Γκόγια.

Η Συλλογή της Φλαμανδικής και Ολλανδικής Ζωγραφικής

Τα έργα προέρχονται από την Ολλανδία του 16ου αιώνα, όταν η χώρα τελούσε υπό την διακυβέρνηση του Ισπανικού Στέμματος, και στο λόγο αυτό οφείλεται η πληθώρα έργων τέχνης στο Πράδο από την Ολλανδία. Πολύ σημαντικά έργα είναι και τα Φλαμανδικά του 17ου αιώνα από ζωγράφους, όπως ο Πωλ Ρούμπενς.

Η Συλλογή της Γερμανικής Ζωγραφικής

Πρόκειται για μικρή, αλλά σημαντική, Συλλογή με έργα που χρονολογούνται από το 1450 έως το 1800.

Η Συλλογή της Ιταλικής Ζωγραφικής

Η Συλλογή παρουσιάζει μία σειρά πινάκων γνωστών ζωγράφων της Ιταλικής Αναγέννησης, όπως ο Μπωτιτσέλι, ο Ραφαήλ, έργα Βενετών ζωγράφων, όπως ο Τιτσιάνο, ο Βερονέζε και ο Τιντορέτο, καθώς και έργα του 17ου και του 18ου αιώνα.

Η Συλλογή της Γαλλικής Ζωγραφικής

Οι φιλικές σχέσεις μεταξύ Γαλλίας και Ισπανίας τον 17ο αιώνα και τα αποκτήματα των Ισπανών Βασιλέων, αποτέλεσαν τη βάση της Συλλογής των πινάκων Γάλλων καλλιτεχνών στο Πράδο.

Η Συλλογή των Διακοσμητικών Τεχνών

Η Συλλογή διαθέτει περίπου 4.000 σχέδια. Τα πιο χαρακτηριστικά είναι αυτά του Φρανθίσκο Γκόγια, τα οποία είναι και μοναδικά στον κόσμο.

Η Συλλογή Γλυπτών

Τα περισσότερα έργα της Συλλογής προέρχονται από την Ιταλία και μεταφέρθηκαν στο Πράδο στο διάστημα από τον 16ο έως τον 19ο αιώνα. Πρόκειται για ελληνικά γλυπτά έργα που χρονολογούνται από την αρχαϊκή μέχρι και την ελληνιστική εποχή, καθώς και για έργα της ρωμαϊκής εποχής.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΕΡΓΑΜΟΥ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Το Μουσείο αποτελείται από τρεις μεγάλες Συλλογές: τη Συλλογή με τις Κλασικές Αρχαιότητες, το Μουσείο της Εγγύς Ανατολής και το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης. Τα εκθέματα του Μουσείου Περγάμου είναι μοναδικά και διάσημα για την επιτόπια αναπαράσταση τριών αρχαίων κατασκευών: του Βωμού του Διός, της Πύλης της Αγοράς της Μιλήτου και της Πύλης της Ιστάρ.

Ο βωμός στο Μουσείο της Περγάμου (http://fototrip.de/Deutschland/Berlin/Museen/Pergamon/body_pergamon.html)

Η Συλλογή Κλασικών Αρχαιοτήτων

Σήμα κατατεθέν της Συλλογής αποτελεί ο Βωμός του Διός από την Πέργαμο. Καλύπτει μία ολόκληρη αίθουσα και χρειάστηκαν 20 χρόνια για να συγκεντρωθούν τα τμήματα του Βωμού και να κατασκευαστεί ένας νέος στον εκθεσιακό χώρο του Μουσείου. Στην ίδια Συλλογή ανήκει και η Πύλη της Αγοράς της Μιλήτου, όπως και άλλα έργα από τον αρχαιοελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο.

Το Μουσείο της Εγγύς Ανατολής

Τα αντικείμενα του Μουσείου συγκροτούν μία από τις μεγαλύτερες Συλλογές παγκοσμίως. Προέρχονται από τους Βαβυλώνιους, τους Πέρσες και τους Ασσύριους. Διάσημο έκθεμα αποτελεί η Πύλη της Ισθάρ (580π.Χ.) και ο θρόνος του βασιλιά Ναβουχοδονόσορα ΙΙ (604-562π.Χ.).

Η πύλη της Ισθάρ στο Μουσείο της Περγάμου
(http://www.arthistoryclub.com/art_history/Image:Pergamonmuseum_Babylon_Ishtar-Tor.jpg)

Το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης

Εκθέτει μινιατούρες, χαλιά, ξυλόγλυπτα αντικείμενα και εικονογραφημένα χειρόγραφα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Πώς κρίνετε το θέμα της επιστροφής των γλυπτών του Παρθενώνα στη γενέτειρά τους;
2. Τα ευρωπαϊκά Μουσεία φιλοξενούν αντικείμενα από πολιτισμούς όλου του πλανήτη. Κάποιοι θεωρούν ότι οι συλλογές αυτές θα πρέπει να εκτίθενται μόνο στα Μουσεία των χωρών προέλευσής τους. Άλλοι πιστεύουν ότι είναι μια ιδανική περίπτωση οι επισκέπτες να γνωρίσουν μέσω της έκθεσης αντικειμένων μακρινούς πολιτισμούς, τη χώρα των οποίων ίσως δεν θα έχουν τη δυνατότητα να επισκεφθούν ποτέ. Ποια είναι η δική σας γνώμη;
3. Έχετε επισκεφθεί κάποιο από τα Μουσεία που αναφέρθηκαν; Ποιες ήταν οι εντυπώσεις σας;
4. Με ποια κριτήρια επιλέγετε να επισκεφθείτε ένα Μουσείο του εξωτερικού, ενώ βρίσκεστε σε ταξίδι αναψυχής;
5. Γνωρίζετε ότι τα ευρωπαϊκά Μουσεία διαθέτουν τα σημαντικότερα αντικείμενα της παγκόσμιας ιστορίας; Μπορεί κανείς να τα θεωρήσει ως κέντρα της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Βρείτε μία φωτογραφία ενός αντικειμένου που εκτίθεται σε κάποιο από τα παραπάνω Μουσεία και παρουσιάστε το στην τάξη, αναφέροντας τις βασικές πληροφορίες, όπως χρονολογία, χώρα προέλευσης, υλικό, ιδιότητα κ.λ.
2. Προσπαθείστε να βρείτε ποιά ελληνικά αντικείμενα εκτίθενται σε Μουσεία άλλων χωρών της Ευρώπης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- St. Clair, William, 1999, *Ο λόρδος Έλγιν και τα Μάρμαρα*, μετάφραση Μαίρη Περαντάκου-Cook, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα

ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Η Αμερική είναι μία ήπειρος με σημαντική ιστορία και εξαιρετικούς πολιτισμούς με τους οποίους το ελληνικό κοινό δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένο. Πολιτισμοί, όπως αυτοί των Αζτέκων, των Ίνκας, των Μάγια και των Ινδιάνων έχουν «μεταφερθεί» στους μουσειακούς χώρους των κρατών της Αμερικής. Στον ευρωπαϊκό χώρο ελάχιστα είναι τα Μουσεία που φιλοξενούν αντικείμενα των πολιτισμών αυτών και ίσως αυτός να είναι και ο λόγος που πολύ λίγοι γνωρίζουν σχετικά.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι η χώρα με τα περισσότερα και σημαντικότερα Μουσεία της ηπείρου αυτής και διαθέτει από τα πλέον σύγχρονα Μουσεία παγκοσμίως. Στα Μουσεία των Η.Π.Α. εκτίθενται αντικείμενα (πολλά εκ των οποίων είναι μοναδικά) από όλους τους πολιτισμούς του κόσμου και παρουσιάζουν συνοπτικά την παγκόσμια ιστορία. Καθώς οι ΗΠΑ αποτελούν τουριστική χώρα, τα αμερικανικά μουσεία δέχονται εκατομμύρια επισκεπτών κάθε χρόνο και πρωτοπορούν στον τομέα της Μουσειολογίας. Εξίσου σημαντική είναι και η προσφορά του Καναδά στον τομέα των Μουσείων, όπου έχουν συγκεντρωθεί πολλοί θησαυροί από πολιτισμούς όλου του κόσμου.

Τα Μουσεία της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής εκθέτουν αντικείμενα των μεγάλων, εγχώριων πολιτισμών. Εκτός από τις χώρες με τουρισμό, όπως το Μεξικό και το Περού, οι υπόλοιπες μειονεκτούν σε τουρίστες - επισκέπτες, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι τα Μουσεία τους δεν παρουσιάζουν σημαντικά εκθέματα.

Παρακάτω γίνεται μία σύντομη παρουσίαση των σημαντικότερων Μουσείων της αμερικανικής ηπείρου.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ

Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης

<http://www.metmuseum.org/>

Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (MoMA) -Νέα Υόρκη

<http://www.moma.org/>

Μουσείο J. Paul Getty

<http://www.getty.edu/>

Βασιλικό Μουσείο του Οντάριο - Καναδάς

<http://www.rom.on.ca/>

Εθνικό Ανθρωπολογικό Μουσείο του Μεξικού

<http://www.mexicocity.com.mx/mantro.html>

Εθνικό Αρχαιολογικό, Ανθρωπολογικό και Ιστορικό Μουσείο του Περού

<http://museonacional.perucultural.org.pe/>

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης είναι ένα από τα διασημότερα και σημαντικότερα Μουσεία στον κόσμο. Ιδρύθηκε το 1870 και περιλαμβάνει στις Συλλογές του περισσότερα από 2.000.000 αντικείμενα από όλα τα μέρη της υφής, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Είναι ο πόλος έλξης των τουριστών - επισκεπτών των Η.Π.Α. και οι Συλλογές του καλύπτουν ποικιλία θεμάτων ικανοποιώντας το ενδιαφέρον όλων.

Εξωτερική όψη του Μητροπολιτικού Μουσείου της Νέας Υόρκης (<http://www.greenwichmeantime.com/time-zone/usa/new-york/new-york-city/photos/digital-photos/met-new-york.JPG>)

Οι Συλλογές του Μητροπολιτικού Μουσείου

Η Συλλογή των Αμερικανικών διακοσμητικών τεχνών περιλαμβάνει έπιπλα, υαλικά, ασημικά, κεραμικά και υφάσματα από τον 17^ο έως τον 20^ο αιώνα.

Η Συλλογή των Αμερικανικών ζωγραφικών και γλυπτών έργων τέχνης αποτελείται από πορτρέτα, τοπία, ιστορικούς πίνακες, λαϊκή τέχνη και γλυπτική από τα χρόνια της αποικιοκρατίας έως τις αρχές του 20^ο αιώνα.

Η Συλλογή Τέχνης της Εγγύς Ανατολής περιλαμβάνει αντικείμενα από ελεφαντοστό και πολύτιμα μέ-

ταλλα, αναθηματικές επιγραφές και γλυπτά από την περιοχή της Ανατολίας μέχρι την κοιλάδα του Ινδού, που χρονολογούνται από τη Νεολιθική εποχή (8.000π.Χ.) μέχρι την Αραβική κυριαρχία (7ος αιώνας).

Η **Συλλογή Πολεμικών αντικειμένων** περιλαμβάνει πολεμικό εξοπλισμό για άνδρες, παιδιά και ίππους, όπλα και πολεμικά αντικείμενα εξαιρετικής τέχνης από την Ευρώπη, την Ασία και την Αμερική.

Η **Συλλογή Τέχνης της Αφρικής, της Ωκεανίας και της Αμερικής** είναι από τις σημαντικότερες του Μουσείου. Περιλαμβάνει τελετουργικά αντικείμενα και μνημεία, κοσμήματα και χρηστικά αντικείμενα από τις τρεις ηπείρους και τα νησιά του Ειρηνικού, που χρονολογούνται από το 2.000π.Χ. έως και σήμερα.

Η **Συλλογή Ασιατικής Τέχνης** περιλαμβάνει πίνακες ζωγραφικής, καλλιγραφίες, γλυπτά, κεραμικά, χαλκά, πορσελάνες και άλλα ασιατικά αντικείμενα από την Ιαπωνία, την Κίνα, την Κορέα και τη νοτιοανατολική Ασία, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Η **Μεσαιωνική Συλλογή** αποτελείται από έργα τέχνης της μεσαιωνικής Ευρώπης, όπως γλυπτά, εικονογραφημένα χειρόγραφα, υάλινα, μετάλλινα και ελεφαντοστέινα αντικείμενα, πίνακες και χαλιά.

Η **Ενδυματολογική Συλλογή** παρουσιάζει χαρακτηριστικά γυναικεία, ανδρικά και παιδικά ενδύματα που προέρχονται από όλες τις ηπείρους.

Στην **Αιγυπτιακή Συλλογή** ανήκουν σημαντικά έργα τέχνης από την αρχαία Αίγυπτο (από το Αρχαίο Βασίλειο έως τον 4ο αιώνα), όπως επιγραφές, στήλες, ταφικά αντικείμενα, κοσμήματα, αρχιτεκτονικά γλυπτά και αντικείμενα καθημερινής χρήσης.

Η **Συλλογή των Ευρωπαϊκών Γλυπτών και των Διακοσμητικών Τεχνών** περιλαμβάνει αντικείμενα από τη Δυτική Ευρώπη που χρονολογούνται από την Αναγέννηση έως και τη σύγχρονη εποχή. Τα πιο χαρακτηριστικά έργα που εκτίθενται είναι τα γλυπτά, τα υαλικά, τα μετάλλινα αντικείμενα και τα επιστημονικά εργαλεία.

Η **Συλλογή των Σχεδίων** αποτελείται από σχέδια, βιβλία και έργα σε χαρτί από την Αναγέννηση και εξής.

Η **Συλλογή των Ευρωπαϊκών Πινάκων** περιλαμβάνει έργα Ιταλών, Γάλλων, Φλαμανδών, Βρετανών, Γερμανών και Ισπανών καλλιτεχνών από τον 12^ο έως τον 18^ο αιώνα.

Η **Συλλογή των Βιβλίων** περιλαμβάνει σπάνιες, πρώτες εκδόσεις βιβλίων, εγχειρίδια, βιβλία με καλλιτεχνική βιβλιοδεσία και άλλα.

Η **Φωτογραφική Συλλογή** αποτελείται από φωτογραφικά ντοκουμέντα από όλες τις χώρες του κόσμου.

Η **Ελληνορωμαϊκή Συλλογή** είναι από τις διασημότερες του Μουσείου. Τα αντικείμενα προέρχονται από την Ελλάδα, την Ρώμη, την Ετρουρία, από τις αρχαίες ελληνικές και ρωμαϊκές αποικίες και την Κύπρο. Τα πιο χαρακτηριστικά εκθέματα είναι τα γλυπτά και χαλκά έργα, τα αγγεία, οι τοιχογραφίες και τα κοσμήματα.

Η **Συλλογή Ισλαμικής Τέχνης** αποτελείται από χειρόγραφα, μικρογραφίες, χαλιά, αρχιτεκτονικά στοιχεία και διακοσμητικά αντικείμενα από την ίδρυση του Ισλάμ (7ος αιώνας) και εξής. Τα αντικείμενα προέρχονται από όλες τις χώρες του αραβικού κόσμου.

Τα αντικείμενα της προσωπικής συλλογής του **Robert Lehman** είναι δωρεά του ιδιοκτήτη στο Μουσείο. Τα περισσότερα είναι πίνακες, σχέδια και διακοσμητικά, προέρχονται από την Ιταλία και τις βόρειες χώρες και χρονολογούνται από την Αναγέννηση έως τον 20^ο αιώνα.

Η **Συλλογή Μεσαιωνικής Τέχνης** αποτελείται από έργα τέχνης, όπως γλυπτά, τελετουργικά αγγεία και χαλιά, που προέρχονται από το Βυζάντιο και τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης.

Η **Συλλογή Μοντέρνας Τέχνης** περιλαμβάνει αμερικανικούς και ευρωπαϊκούς πίνακες και αρχιτεκτονικά σχέδια που αντιπροσωπεύουν τα κυριότερα κινήματα τέχνης από το 1900.

Η **Συλλογή Μουσικών Οργάνων** καλύπτει τη μουσική παράδοση πολλών χωρών, παρουσιάζοντας τα όργανα και αναδεικνύοντας την ιστορική, τεχνική και κοινωνική τους σημασία.

Το **Κέντρο Υφασμάτων Antonio Ratti** έχει υφάσματα από όλους τους πολιτισμούς, το παλαιότερο εκ των οποίων χρονολογείται στο 3.000π.Χ.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (ΜΟΜΑ)

Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στη Νέα Υόρκη ξεκίνησε από μία δωρεά 9 αντικειμένων. Σήμερα διαθέτει πάνω από 150.000 σχέδια, πίνακες, φωτογραφίες, γλυπτά και αρχιτεκτονικές μακέτες. Τα φιλμ, οι ταινίες και τα αντικείμενα όπως αφίσες και ιστορικά ντοκουμέντα αγγίζουν τις 22.000. Οι Συλλογές του το καθιστούν ένα από τα κυριότερα Μουσεία Σύγχρονης Τέχνης παγκοσμίως.

Εσωτερική όψη του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης της Νέας Υόρκης (ΜΟΜΑ) (<http://pdberger.com/images/MOMA.jpg>)

Οι Συλλογές του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης της Νέας Υόρκης

Η **Συλλογή της Αρχιτεκτονικής και του Σχεδίου** είναι η πρώτη συλλογή παγκοσμίως που είναι αφιερωμένη στην αρχιτεκτονική και το σχέδιο. Ιδρύθηκε ως συλλογή το 1932 στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και αποτελεί από τις σημαντικότερες θεματικές του ενότητες. Τα κινήματα αρχιτεκτονικής του 20ου αιώνα παρουσιάζονται μέσα από φωτογραφικό υλικό, μακέτες και σχέδια. Η Συλλογή Σχεδίου αποτελείται από 3.000 αντικείμενα, όπως έπιπλα, υφάσματα, σπορ αυτοκίνητα, εργαλεία και ένα ελικόπτερο!

Μία από τις πιο αντιπροσωπευτικές **Συλλογές Σχεδίων** του 20ου είναι αυτή του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης. Αποτελείται από 6.000 έργα σε χαρτί, τα οποία περιλαμβάνουν υδατογραφίες, έργα με μολύβι, κάρβουνο, μελάνι, κολάζ κ.ά.

Η **Συλλογή Ταινιών** ιδρύθηκε το 1935 και διαθέτει περισσότερα από 22.000 φιλμ όλων των εποχών και ειδών. Κάποια από αυτά είναι αρνητικά φιλμ, ενώ μεγάλος είναι και ο αριθμός βιντεοταινιών.

Η **Συλλογή Γλυπτών και Ζωγραφικών Έργων Τέχνης** είναι η μεγαλύτερη και η πληρέστερη συλλογή σύγχρονων έργων τέχνης παγκοσμίως. Περιλαμβάνει 3.200 έργα από το τέλος του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα, τα οποία αντιπροσωπεύουν τα μεγαλύτερα κινήματα τέχνης.

Η **Φωτογραφική Συλλογή** ιδρύθηκε το 1940 και αποτελείται από 25.000 έργα που χρονολογούνται από το 1840 και εξής. Είναι από τις σημαντικότερες συλλογές του κόσμου και οι φωτογραφίες προέρχονται από καλλιτέχνες, δημοσιογράφους, επιστήμονες και ερασιτέχνες.

Η **Συλλογή των Εντύπων και των Εικονογραφημένων Βιβλίων** περιλαμβάνει πάνω από 50.000 αντικείμενα από το 1880 μέχρι σήμερα. Παράλληλα με τα έργα παρουσιάζονται και οι τεχνικές κατασκευής τους, από την ξυλογραφία και τη λιθογραφία μέχρι την ψηφιακή τεχνολογία.

ΙΔΡΥΜΑ J. PAUL GETTY

Το ίδρυμα J. Paul Getty βρίσκεται στην Καλιφόρνια των Ηνωμένων Πολιτειών και αποτελείται από δύο Μουσεία: το Κέντρο J. Paul Getty στο Los Angeles και την έπαυλη J. Paul Getty στο Malibu (η οποία εγκαινιάστηκε πρόσφατα). Είναι από τα μεγαλύτερα και δημοφιλέστερα Μουσεία της Αμερικής, παρόλο που τα τελευταία χρόνια ο τρόπος απόκτησης των αντικειμένων που εκθέτει τίθεται υπό αμφισβήτηση. Η τελευταία έφορος του Μουσείου κλήθηκε πρόσφατως να καταθέσει ενώπιον της δικαιοσύνης για παράνομη αγορά ελληνικών και ρωμαϊκών αρχαιοτήτων.

A. ΚΕΝΤΡΟ J. PAUL GETTY

Το Μουσείο χαρακτηρίζεται από τη μοντέρνα αρχιτεκτονική του. Είναι πολύ δραστήριο σε περιοδικές εκθέσεις και ανανεώνει διαρκώς τα εκθέματά του. Οι Συλλογές του περιλαμβάνουν αντικείμενα Δυτι-

κής Τέχνης από το Μεσαίωνα έως τη σύγχρονη εποχή. Τα σημαντικότερα αντικείμενα που εκθέτει είναι ευρωπαϊκοί πίνακες, σκίτσα, εικονογραφημένα χειρόγραφα, γλυπτά, διακοσμητικές τέχνες και φωτογραφίες. Οι εκθεσιακοί του χώροι χωρίζονται κατά ενότητες.

Η βόρεια έκθεση έχει ως θέμα τους **Κλασικούς Δεσμούς** (δεσμοί με την αρχαιότητα) και αποτελείται από μία μικρή συλλογή αρχαιοτήτων, καθώς και έργων ζωγραφικής και γλυπτικής από το 1600 έως το 1650.

Η ανατολική έκθεση παρουσιάζει **πρώιμα έργα Μπαρόκ** (17ος αιώνας). Πολλά είναι τα έργα ολλανδών, φλαμανδών, γάλλων και ισπανών καλλιτεχνών της εποχής, καθώς και γλυπτά έργα που χρονολογούνται έως το 1800.

Στη νότια έκθεση φιλοξενούνται **ζωγραφικά έργα** του 18ου αιώνα και το μεγαλύτερο μέρος της συλλογής με τις **διακοσμητικές τέχνες της Ευρώπης**.

Στη δυτική έκθεση εκτίθενται γλυπτά έργα ιταλών καλλιτεχνών και διακοσμητικές τέχνες που χρονολογούνται από το 1700 έως το 1900.

B. Η ΕΠΑΥΛΗ J. PAUL GETTY

Η έπαυλη αποτελεί εκπαιδευτικό κέντρο και Μουσείο αφιερωμένο στη μελέτη της τέχνης των πολιτισμών της αρχαίας Ελλάδας, της Ρώμης και της Ετρουρίας. Περίπου 44.000 αρχαία αντικείμενα ανήκουν στην έπαυλη, η οποία έχει ρωμαϊκή αρχιτεκτονική και άνοιξε για το κοινό πρόσφατως. Τα 1.200 εκθέματα του Μουσείου παρουσιάζονται σε 23 αίθουσες κατά θεματικές ενότητες, όπως οι Θεοί, το Θέατρο, ο Διόνυσος, η ιστορία του Τρωικού πολέμου κ.ά.

Η Συλλογή περιλαμβάνει αντικείμενα, όπως έργα μνημειακής πλαστικής, αγγεία, νομίσματα και κοσμήματα, που χρονολογούνται από το 6.500π.Χ. έως και το 400μ.Χ. Κάποια από τα αντικείμενα του Μουσείου, όπως μια μούμια, εκτίθενται για πρώτη φορά σε κοινή θέα.

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΟΝΤΑΡΙΟ

Το Βασιλικό Μουσείο του Οντάριο βρίσκεται στο Τορόντο του Καναδά. Χαρακτηρίζεται από την ποικιλία των Συλλογών του που αναφέρονται σε όλους τους πολιτισμούς του κόσμου και τη Φυσική Ιστορία. Πολλές από τις αίθουσες του Μουσείου εγκαινιάστηκαν πρόσφατα και οι επισκέπτες του Μουσείου δηλώνουν γοητευμένοι από τον πρωτότυπο τρόπο έκθεσης των Συλλογών. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα Μουσεία του Καναδά.

Εξωτερική όψη του Βασιλικού Μουσείου του Οντάριο (http://www.romanianational.com/gallery/albums/repere/Royal_Ontario_Museum.jpg)

Οι Συλλογές του Βασιλικού Μουσείου του Οντάριο είναι εκτεθειμένες στις αίθουσες κατά θεματικές ενότητες:

Η **Αίθουσα της Κίνας** εκθέτει 2.500 σημαντικά αντικείμενα του κινεζικού πολιτισμού, που χρονολογούνται από την Προϊστορική Εποχή έως τον 18ο αιώνα.

Η **Έκθεση Κινεζικής Γλυπτικής** παρουσιάζει λίθινα, χαλκά, ξύλινα και πήλινα αγάλματα του Βούδα και κινεζικών θεοτήτων.

Η **Αίθουσα με την Κινεζική Τέχνη των Ναών** είναι ένας από τους πιο ευχάριστους χώρους του Μουσείου, όπου παρουσιάζονται τρεις τοιχογραφίες του πιο καλοδιατηρημένου αρχαίου ναού της Κίνας και τεραστίων διαστάσεων, ξύλινα αγάλματα των bodhisattvas (ομοιώματα του Βούδα).

Η **Αίθουσα της Κινεζικής Αρχιτεκτονικής** είναι η πρώτη έκθεση στη Βόρεια Αμερική αφιερωμένη στην αρχιτεκτονική της Κίνας και η μεγαλύτερη συλλογή κινεζικών στοιχείων αρχιτεκτονικής εκτός Κίνας.

Στην **Αίθουσα της Ιαπωνίας** παρουσιάζονται ιαπωνικά κεραμικά, γλυπτά, αντικείμενα σχετικά με το τελετουργικό του τσαγιού, πανοπλίες και πίνακες ζωγραφικής.

Στην **Αίθουσα της Κορέας** προβάλλεται μέσω της Συλλογής των κεραμικών, των πινάκων, των αντικειμένων της βουδιστικής τέχνης και των επίπλων η ιστορία και ο πλούσιος πολιτισμός της Κορέας.

Η **Αίθουσα του Καναδά** εκθέτει στοιχεία από τους «πρώτους ανθρώπους» της βόρειας Αμερικής.

Η **Αίθουσα της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο** περιλαμβάνει 200 αντικείμενα από την Κυκλαδική, τη Μινωική, τη Μυκηναϊκή και τη Γεωμετρική εποχή στην Ελλάδα.

Στην **Αίθουσα της Αρχαίας Κύπρου** εκτίθενται 300 αντικείμενα του κυπριακού πολιτισμού, με σημαντικότερα αυτά που χρονολογούνται από την Εποχή του Χαλκού έως και την Ελληνιστική Περίοδο (2.200-30π.Χ.).

Η **Αίθουσα της Ελλάδας** παρουσιάζει ελληνικά γλυπτά, πήλινα ειδώλια, αγγεία, νομίσματα και κοσμήματα που χρονολογούνται από την αρχή της Αρχαϊκής Εποχής (700π.Χ.) έως το τέλος της Ελληνιστικής περιόδου (31π.Χ.).

Στις **Αίθουσες της Αιγύπτου** εκτίθενται αντικείμενα από τον αρχαίο αιγυπτιακό πολιτισμό, όπως γεωργικά εργαλεία, μούμιες, κοσμήματα και ταφικά αντικείμενα που καλύπτουν όλες τις ιστορικές περιόδους του συγκεκριμένου πολιτισμού.

Η **Αίθουσα του Ρωμαϊκού Κόσμου** φωτίζει τις κυριότερες πτυχές της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και παρουσιάζει αντικείμενα από μέταλλο, υαλί και πηλό.

Η **Αίθουσα του Ισλάμ** παρουσιάζει αναπαραστατικά τα σημαντικότερα σημεία μιας ισλαμικής πόλης, όπως την αγορά, το τζαμί και το σπίτι. Πολλά αντικείμενα, όπως εικονογραφημένα χειρόγραφα του Κορανίου, κοσμήματα, βιβλία και κεραμική συμπληρώνουν την έκθεση.

Οι **Αίθουσες της Ευρώπης** παρουσιάζουν διακοσμητικές τέχνες από την Κεντρική και Δυτική Ευρώπη, από το Μεσαίωνα έως και σήμερα.

ΕΘΝΙΚΟ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Το Εθνικό Ανθρωπολογικό Μουσείο του Μεξικού είναι το σημαντικότερο Μουσείο αρχαιολογίας και ανθρωπολογίας στο Δυτικό ημισφαίριο. Ιδρύθηκε το 1964 και φιλοξενεί την πληρέστερη συλλογή αντικειμένων της προ-Κολομβιανής τέχνης. Στους 26 εκθεσιακούς του χώρους παρουσιάζονται συγκεντρωμένα κατά χρονολογική σειρά και χωρισμένα σε γεωγραφικά διαμερίσματα τα σημαντικότερα δείγματα του πολιτισμού των ιθαγενών του Μεξικού και των προ-Κολομβιανών πολιτισμών.

Εξωτερική όψη του Εθνικού Ανθρωπολογικού Μουσείου του Μεξικού
(<http://www.bluffton.edu/~sullivanm/mexico/mexicocity/museoarch/119extfrontcropped.jpg>)

Οι **Συλλογές** του Εθνικού Μουσείου Ανθρωπολογίας αποτελούνται από αντικείμενα καθημερινής χρήσης των πολιτισμών του Μεξικού, όπως γεωργικά εργαλεία, κεραμικά, υφάσματα, παραδοσιακές ενδυμασίες και θρησκευτικές παραστάσεις, και είναι εμπλουτισμένες από πλούσιο εποπτικό υλικό (χάρτες, διαγράμματα, φωτογραφίες κ.λ.π.).

Οι θεματικές ενότητες της έκθεσης αναφέρονται στην εισαγωγή στην Ανθρωπολογία και την ιστορία της Κεντρικής Αμερικής, στους Τολτέκους, στους Μάγια, στην εθνογραφία και σε άλλου τοπικούς πολιτισμούς.

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΠΕΡΟΥ

Το Εθνικό Μουσείο Αρχαιολογίας, Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Περού είναι το παλαιότερο Μουσείο της χώρας. Οι Συλλογές του περιλαμβάνουν κεραμικά και μετάλλια αντικείμενα, υφάσματα και ανθρώπινα οστά. Χρονολογούνται από την προϊσπανική εποχή, την εποχή της αποικιοκρατίας έως και τα χρόνια της δημοκρατίας στο Περού.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Έχετε επισκεφθεί κάποιο Μουσείο της Αμερικής; Ποιες είναι οι εντυπώσεις σας;
2. Τα Μουσεία του Καναδά και των Η.Π.Α. εκθέτουν αντικείμενα από όλες τις χώρες του κόσμου. Κάποια, μάλιστα, αποτελούνται από Συλλογές μόνο από το εξωτερικό. Πολλοί είναι αυτοί που θεωρούν σημαντικό ένα Μουσείο να περιλαμβάνει αντικείμενα από όλο τον κόσμο. Άλλοι πιστεύουν ότι τα αντικείμενα αυτά πρέπει να εκτίθενται μόνο στις χώρες προέλευσής τους. Ποιά είναι η γνώμη σας;
3. Ποιό από τα Μουσεία που παρουσιάστηκαν θα σας κινούσε το ενδιαφέρον για να το επισκεφθείτε και γιατί;

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Προσπαθήστε να συλλέξετε πληροφορίες (από το διαδίκτυο, δημοσιεύματα στον Τύπο κ.λ.π.) για την πολιτική της συλλογής αντικειμένων των Μουσείων των Η.Π.Α. που παρουσιάστηκαν. Με ποιους τρόπους ήρθαν τα αντικείμενα από άλλες χώρες στην ιδιοκτησία των Μουσείων αυτών; Μπορείτε να εργαστείτε σε ομάδες και να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας στην τάξη.

ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ, ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΩΚΕΑΝΙΑΣ

Τα περισσότερα από τα Μουσεία της Ασίας, της Αφρικής και της Ωκεανίας είναι άγνωστα στο ευρύ ελληνικό κοινό, κυρίως λόγω της δυσκολίας πρόσβασης στις χώρες αυτές. Τα Μουσεία των ηπείρων αυτών διακρίνονται για τον πλούτο των αντικειμένων που φιλοξενούν, τα οποία ανήκουν σε ξεχωριστούς αρχαίους πολιτισμούς.

Οι χώρες της Ωκεανίας, της Αφρικής και της Ασίας δεν έχουν τον αριθμό τουριστών - επισκεπτών που δέχονται τα Μουσεία της Ευρώπης και των Η.Π.Α., παρ'όλα αυτά δεν υστερούν ως προς την πολιτισμική αξία των εκθεμάτων τους και τις σύγχρονες μεθόδους έκθεσης. Ιδιαίτερα τα Μουσεία της Άπω Ανατολής (Ιαπωνία, Ταϊβάν, Κίνα) και της Αυστραλίας έχουν δημιουργήσει πρωτότυπα Μουσεία και έχουν κατακτήσει την προτίμηση του εντόπιου πληθυσμού τους. Η ανάθεση των Ολυμπιακών Αγώνων το 2008 στο Πεκίνο αποτέλεσε έναυσμα στις χώρες της ανατολικής Ασίας να ιδρύσουν πολλά νέα Μουσεία, καθώς αναμένεται να αυξηθεί ο αριθμός των τουριστών σε σχέση με το παρελθόν.

Πολλά από τα αντικείμενα των πολιτισμών των τριών αυτών ηπείρων εκτίθενται και σε Μουσεία της Ευρώπης, κυρίως στην Αγγλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Τα περισσότερα από αυτά περιήλθαν στην ιδιοκτησία των ευρωπαϊκών Μουσείων από τα θαλάσσια ταξίδια των Ευρωπαίων εξερευνητών (π.χ. του Κουκ στην Ωκεανία), τις κατακτήσεις (όπως, για παράδειγμα, του Ναπολέοντα στην Αίγυπτο) και την αποικιοκρατία (κυρίως στην αφρικανική Ήπειρο). Πολλοί ήταν, επίσης, οι Ευρωπαίοι καλλιτέχνες οι οποίοι δήλωσαν τον θαυμασμό τους για την τέχνη της Ιαπωνίας και της Ωκεανίας κατά τον 19^ο αιώνα. Μέσα από την καλλιτεχνική τους δημιουργία κατέστησαν τα αντικείμενα που προέρχονταν από τις χώρες αυτά περιζήτητα και συνέβαλαν στη μεταφορά πολλών από αυτών σε ευρωπαϊκό έδαφος (όπως μάσκες ιθαγενών, κινέζικες πορσελάνες και ιαπωνικές υδατογραφίες).

Μάσκα ιθαγενών της Ωκεανίας (Γαπούα Νέα Γουινέα)
(<http://www.glenbow.org/images/img-col-oceania-hig-4.jpg>)

Πλήγμα στα Μουσεία της Ασίας, αλλά παράλληλα και στην παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά, αποτέλεσε ο πόλεμος σε χώρες της Αραβικής χερσονήσου, του Ιράκ και του Αφγανιστάν. Ανυπολόγιστες

είναι οι υλικές ζημιές σε μουσειακά κτίρια, ενώ αναρίθμητα είναι τα αντικείμενα που αποτέλεσαν εύκολη λεία λαθρεμπόρων. Τα τελευταία χρόνια αντικείμενα των αρχαίων πολιτισμών των Σουμερίων, των Βαβυλωνίων και των Χετταίων που φυλάσσονταν σε Μουσεία των χωρών αυτών κυκλοφορούν σε λίστες πλειστηριασμών στο διαδίκτυο και σε παράνομες αγορές. Το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων και άλλοι φορείς καταβάλλουν προσπάθειες εξάρθρωσης της σπείρας της παράνομης αγοραπωλησίας των αντικειμένων αυτών και εθελοντές, ειδικοί στα Μουσεία, συνεισφέρουν στην αποκατάσταση των χώρων πολιτισμού.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ

Αιγυπτιακό Μουσείο Καΐρου

<http://www.egyptianmuseum.gov.eg/>

Εθνικό Μουσείο της Ιαπωνίας

<http://www.tnm.go.jp/en/servlet/Con?pagelD=X00&processId=00>

Το Μουσείο του Εθνικού Ανακτόρου στην Ταϊβάν

http://www.npm.gov.tw/main/fmain_en.htm

Εθνικό Μουσείο της Κίνας

<http://www.nmch.gov.cn/en/index.jsp>

Μουσείο του Ισραήλ

<http://www.imj.org.il/>

Εθνικό Μουσείο Αυστραλίας

<http://www.nma.gov.au/>

ΤΟ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΚΑΪΡΟΥ

Το Μουσείο του **Καΐρου** είναι το μεγαλύτερο αιγυπτιακό Μουσείο του κόσμου. Ιδρύθηκε το 1853 και οι Συλλογές του αποτελούνται από 120.000 αρχαιολογικά αντικείμενα από την Προϊστορική εποχή έως και την Ελληνορωμαϊκή περίοδο.

Οι εκθεσιακοί του χώροι παρουσιάζουν λαμπρά δείγματα του αιγυπτιακού πολιτισμού, ο οποίος είναι και ένας από τους σημαντικότερους της παγκόσμιας ιστορίας. Το Μουσείο του Καΐρου είναι ένα από τα πιο δημοφιλή Μουσεία του κόσμου.

Οι Συλλογές του Μουσείου του Καΐρου

Η **Συλλογή των Κοσμημάτων** παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ανάμεσα στους αρχαίους θησαυρούς, καθώς τα κοσμήματα των αρχαίων Αιγυπτίων είναι περίτεχνα και αποδεικνύουν το μεγαλείο της τέχνης

του πολιτισμού αυτού. Διακρίνονται για την ποιότητα, τα σχέδια, τα χρώματα και τα πολύτιμα υλικά τους. Ήταν λατρεμένα αντικείμενα των Φαραώ και τα περισσότερα κρύβουν ιδιαίτερους συμβολισμούς.

Η **Συλλογή των Γλυπτών** είναι εντυπωσιακή και αφοπλίζει τον επισκέπτη με το μέγεθος των αντικειμένων. Τα αιγυπτιακά γλυπτά έχουν θρησκευτικό ρόλο και φιλοτεχνήθηκαν για να δηλώσουν τις θρησκευτικές αρχές των αρχαίων Αιγυπτίων, όπως αυτή της αιωνιότητας. Τα γλυπτά που εκτίθενται ήταν τοποθετημένα στους ναούς και στους τάφους.

Η **αίθουσα με τις Μούμιες** είναι η πιο σύγχρονη του Μουσείου και έχει ξεχωριστό εισιτήριο στην είσοδό της. Στην αίθουσα αυτή φυλάσσονται κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες κλίματος οι μούμιες των αρχαίων Φαραώ και των συζύγων τους. Η διαδικασία της μουμιοποίησης για τους αρχαίους αιγυπτίους τελούνταν με ιδιαίτερες τελετουργίες καθώς εξασφάλιζε στον θανόντα την αιώνια ζωή.

Η Συλλογή με τα αντικείμενα του **Τουταγχαμών** είναι από τις πιο σημαντικές παγκοσμίως. Τα αντικείμενα από τον τάφο του αποτελούν τη μοναδική ολοκληρωμένη Συλλογή προσωπικών αντικειμένων Φαραώ και είναι εξαιρετικής αισθητικής. Η Συλλογή αυτή αποτελεί το μαργαριτάρι του Μουσείου του Καΐρου και είναι ο πόλος έλξης εκατοντάδων χιλιάδων επισκεπτών από όλα τα μέρη του κόσμου κάθε χρόνο.

Η ανακάλυψη του τάφου του Τουταγχαμών

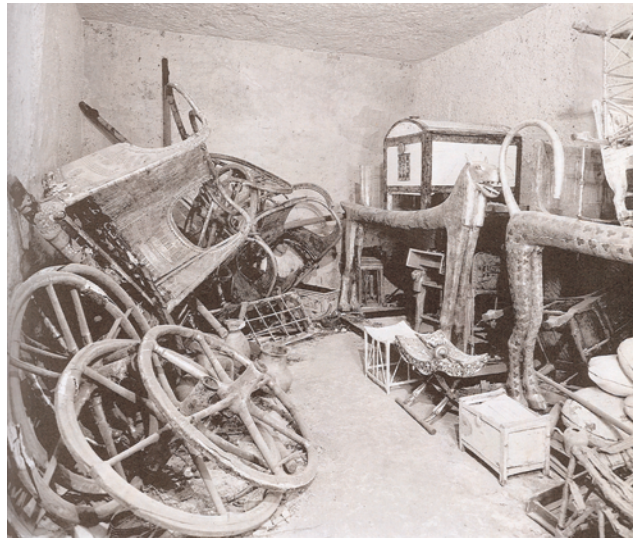
Το όνομα του Τουταγχαμών είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με το όνομα του άγγλου αρχαιολόγου Howard Carter, του ανασκαφέα του τάφου. Η θρυλική ανακάλυψή του το 1922 θεωρείται μία από τις πιο σημαντικές, αν όχι η σημαντικότερη, αρχαιολογική ανακάλυψη στην ιστορία.

Στις 4 Νοεμβρίου του 1922 το εργατικό προσωπικό του Carter βρέθηκε μπροστά στις σκάλες της εισόδου του τάφου του Τουταγχαμών, στην Κοιλιάδα των Βασιλέων, στις Δυτικές Θήβες. Μέχρι τότε κανείς δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι ο Carter είχε ανακαλύψει ένα από τα σημαντικότερα ευρήματα στην ιστορία της αρχαιολογίας. Ο ίδιος, ως αρχαιολόγος, μόνο όνειρα θα μπορούσε να έχει για ένα τέτοιο εύρημα, κυρίως μετά την μακρά περίοδο των ανασκαφών του στην Αίγυπτο, οι οποίες δεν είχαν αποφέρει κάτι ουσιαστικό.

Το απόγευμα της 26ης Νοεμβρίου ο Carter μαζί με τον βοηθό του κόμη του Carnarvon άνοιξαν μία εσοχή στην είσοδο του τάφου και έριξαν φως στο δωμάτιο, για πρώτη φορά μετά από 3.000 χρόνια. Χαρακτηριστική είναι η σκηνή την οποία αφηγείται ο παρευρισκόμενος George Herbert: **«ο Carter κρατώντας ένα κερί έβαλε μέσα το κεφάλι του...για λίγα λεπτά δεν έλεγε τίποτα, ενώ εγώ είχα τρομερή αγωνία. Πίστεψα ότι για μία ακόμη φορά θα απογοητευόμουν και τον ρώτησα αν βλέπει κάτι. Εκείνος μου απάντησε: ναι, ναι, είναι υπέροχο!»**

Ήδη από την είσοδο του τάφου ο Carter και οι συνεργάτες του είχαν υποψιαστεί ότι πρόκειται για βασιλικό τάφο. Οι σφραγίδες παρέπεμπαν στην 18η δυναστεία και το όνομα Τουταγχαμών είχε αποκαλυφθεί. Κανένας, όμως, δεν μπορούσε να διανοηθεί ότι η μικρή είσοδος θα έκρυβε έναν τέτοιο θησαυρό. Προχωρώντας ο Carter βρέθηκε μπροστά σε μία σφραγισμένη πόρτα και από ένα μικρό άνοιγμα προσπάθησε να δει με τη βοήθεια ενός κεριού. Ο ίδιος έγραψε στο ημερολόγιό του: **«Στην αρχή δεν μπορούσα να διακρίνω τίποτα. Ο ζεστός αέρας που έβγαине από τον τάφο έκανε το φως να τρέμει και ήταν αδύνατο να καταλάβω. Όταν συνήθισα το φως αυτό άρχισα να διακρίνω λεπτο-**

μέρειες από το δωμάτιο...παράξενα ζώα, αγάλματα και χρυσάφι - παντού άστραφτε χρυσός...θαύμαζα τα πιο εκπληκτικά πράγματα της ζωής μου....πράγματα που ήξερα πως δεν θα ξαναέβλεπα.»
Αυτή ήταν η πρώτη εμπειρία από τον προθάλαμο του τάφου. Ένα πρόσθετο δωμάτιο δίπλα στον προθάλαμο περιείχε σε ακαταστασία πολλά ακόμα αντικείμενα που συντρόφευαν το νεκρό στο ταξίδι του, ενώ ο νεκρικός θάλαμος όπου φυλασσόταν η σαρκοφάγος με τη μούμια του Φαραώ έκρυβε ακόμη πιο συγκλονιστικά αντικείμενα.

Ο Προθάλαμος του τάφου του Τουταγχαμών κατά την ανακάλυψή του (Reeves, Nicholas, 1990, The complete Tutankhamun: the king, the tomb and the royal treasure, Thames and Hudson Ltd, London, σελ. 79)

Το επίσημο άνοιγμα του νεκρικού θαλάμου πραγματοποιήθηκε λίγο καιρό αργότερα, καθώς η διαδικασία μεταφοράς και καταγραφής των αντικειμένων των δύο προηγούμενων δωματίων, λόγω του μεγάλου αριθμού τους, υπήρξε χρονοβόρα. Ο νεκρικός θάλαμος έφερε τοιχογραφίες και φιλοξενούσε τη σαρκοφάγο του Φαραώ, η οποία περιείχε στο κατώτερο στρώμα της τη μούμια του βασιλιά με το πολύτιμο νεκρικό του προσωπείο. Δίπλα στον θάλαμο αυτό, σε ένα μικρό δωμάτιο φυλάσσονταν οι θησαυροί του Τουταγχαμών. Ο Carter στις αρχές του 1923 γράφει στο ημερολόγιό του για την είσοδό του στην αίθουσα του θησαυρού: *«...η πύλη δεν ήταν σφραγισμένη...μια ματιά μόνο ήταν αρκετή για να αντιληφθούμε το μέγεθος του θησαυρού...εδώ βρίσκονται τα πιο πολύτιμα αντικείμενα όλου του τάφου.»*

Ο Τουταγχαμών, ως Φαραώ, υπήρξε εν ζωή ο «γιος του Ρα», ο βασιλιάς του ήλιου, με τον οποίο ταξίδεψε μέσα από τον ουρανό για να ξαναγεννηθεί. Ταυτόχρονα, όμως, υπήρξε και άνθρωπος, του οποίου οι μεταθανάτιες ανάγκες θα ήταν οι ίδιες με αυτές της ζωής του στη γη. Για αυτό μαζί του θάφτηκαν όλα τα προσωπικά του αντικείμενα, έπιπλα για τη νέα του κατοικία, παιχνίδια και ειδώλια για να τον προστατεύουν, τρόφιμα για να τον συντηρούν. Ο τάφος του είναι ένας μικρόκοσμος από τις ελπίδες και δοξασίες ενός βασιλιά, ο οποίος θάφτηκε πριν από 3.000 χρόνια σε ηλικία 17 ετών. Με την ανακάλυψη του τάφου του οι αρχαιολόγοι έδωσαν και πάλι λάμψη στο όνομά του, που είχε ξεχαστεί για 30 αιώνες, και τον κατέστησαν τον πιο δημοφιλή αιγύπτιο Φαραώ.

Εκτός από το Μουσείο του Καΐρου, όπου εκτίθεται ο μεγαλύτερος και πολυτιμότερος όγκος των αντικειμένων του τάφου του Τουταγχαμών, πολλά είναι και τα αντικείμενα από τον τάφο που κοσμούν άλλα Μουσεία, όπως το Βρετανικό, το Λούβρο, το Μητροπολιτικό της Νέας Υόρκης, του Μονάχου, του Βερολίνου, του Σικάγο και του Τορίνο.

(Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την τέχνη των αντικειμένων του τάφου του Τουταγχαμών μπορείτε να απευθυνθείτε στο εκπαιδευτικό υλικό για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ιστορία της Τέχνης» της Άννης Μάλαμα.)

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Το Εθνικό Μουσείο της Ιαπωνίας στο Τόκιο ιδρύθηκε το 1872 και παρουσιάζει στις εκθέσεις του τις σημαντικότερες τέχνες του ιαπωνικού πολιτισμού, όπως την καλλιγραφία, η οποία είναι διάσημη παγκοσμίως. Επιπλέον, στις Συλλογές του ανήκουν και αντικείμενα άλλων πολιτισμών, όπως του κινεζικού, του κορεανικού και του ινδικού.

Εξωτερική όψη του Εθνικού Μουσείου του Τόκιο
(http://www.carto.net/neumann/travelling/japan_2004_09/09_tokyo_2004_09_24-25/11_tokyo_national_museum_hyokeikan_building.jpg)

Οι Συλλογές του Εθνικού Μουσείου της Ιαπωνίας

Η **Συλλογή Αρχαιοτήτων** περιλαμβάνει ευρήματα από τον αρχαίο ιαπωνικό πολιτισμό, όπως αγγεία, ειδώλια, ξύλινα, λίθινα, μετάλλινα, υάλινα και χαλκά αντικείμενα. Τα περισσότερα εκθέματα της Συλλογής αυτής προέρχονται από ιερά και τάφους.

Στη **Συλλογή των Γλυπτών** ανήκουν αριστουργήματα από ξύλο, μέταλλο και άλλα υλικά, τα περισσότερα εκ των οποίων παριστάνουν θεότητες.

Η **Συλλογή της Καλλιγραφίας** είναι η πιο αγαπητή στο κοινό. Αποτελεί την ιδιαίτερη τέχνη του ιαπωνικού πολιτισμού, την πιο αγαπητή στο ιαπωνικό κοινό και την πλέον διαδεδομένη στις υπόλοιπες χώρες. Η Συλλογή περιλαμβάνει τα Bokuseki τα οποία είναι κείμενα που γράφτηκαν από τους δάσκαλους Zen, πολλά βιβλία και ντοκουμέντα, αρχαία ιαπωνικά χειρόγραφα, αντίγραφα από τον κινεζικό πολιτισμό και άλλα.

Η **Συλλογή των Διακοσμητικών Τεχνών** είναι η μεγαλύτερη του Μουσείου και αποτελείται από ποικίλα εκθέματα. Τα έργα από μέταλλο περιλαμβάνουν καθρέφτες, αντικείμενα από την καθημερινή ζωή και έργα του Βουδισμού. Αξιόλογα είναι, επίσης, τα πολεμικά αντικείμενα, όπως ξίφη και πανοπλίες των Σαμουράι. Τα κεραμικά έργα από την Ιαπωνία και την Κίνα, όπως πορσελάνες, κατέχουν σημαντικό ρόλο στη Συλλογή αυτή, ενώ τα υφάσματα και τα πλουμιστά ενδύματα είναι μοναδικά, κυρίως λόγω της παλαιότητάς τους.

Η **Συλλογή με τα Ζωγραφικά Έργα** περιλαμβάνει αντικείμενα από την Ιαπωνία, την Κίνα και άλλες ασιατικές χώρες. Εκτίθενται έργα βουδιστικά, πορτρέτα, υδατογραφίες, τοπία, πάπυροι, ξυλογραφίες και σύγχρονα έργα τέχνης.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Εξωτερική όψη του Εθνικού Μουσείου της Κίνας (<http://www.chinamuseums.com/images/nationalm1.jpg>)

Το Εθνικό Μουσείο της Κίνας συστεγάζεται σε ένα από τα πιο σημαντικά κτίρια του Πεκίνου τα δύο σημαντικότερα Μουσεία στην Κίνα: το Μουσείο της Κινεζικής Επανάστασης και το Μουσείο Κινεζικής Ιστορίας. Και τα δύο Μουσεία άνοιξαν για το κοινό το 1961.

Α. ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Το κτίριο του Μουσείου Κινεζικής Επανάστασης ιδρύθηκε το 1959 σηματοδοτώντας την 10η επέτειο της ίδρυσης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Μέσα από τα εκθέματα του Μουσείου παρουσιάζεται η ιστορία του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας τα τελευταία 150 χρόνια.

Οι Συλλογές του έχουν πολιτικό περιεχόμενο και εκτίθενται κατά θεματικές ενότητες: η πρώτη έκθεση αποτελείται από εκθέματα που σχετίζονται με την **Παλαιά Δημοκρατική Επανάσταση** της περιόδου 1840 - 1911. Η επόμενη ενότητα έχει ως θέμα τη **Νέα Δημοκρατική Επανάσταση** και καλύπτει τη χρονική περίοδο από το 1911 έως το 1949. Η τελευταία ενότητα αφορά τον **Θρίαμβο της Επανάστασης και την Ίδρυση του Σοσιαλισμού** και περιλαμβάνει στοιχεία από το 1949 και εξής.

Πολλά είναι επίσης τα εκτεθειμένα αντικείμενα από τη νεότερη ιστορία της Κίνας, όπως της Ίδρυσης του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος (1919-1921), των δύο Εμφυλίων Πολέμων (1924-1927 και 1927-1937), του αντιστασιακού αγώνα κατά της Ιαπωνίας (1937-1945) και του απελευθερωτικού αγώνα (1945-1949).

Β. ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στο Μουσείο εκτίθενται αντικείμενα από τις τρεις σημαντικότερες περιόδους της Κινεζικής ιστορίας. Η πρώτη εκθεσιακή ενότητα περιλαμβάνει εκθέματα από την **Πρωτόγονη Κοινωνία** (500.000 - 4.000π.Χ.). Η δεύτερη ενότητα είναι αφιερωμένη στην **Κοινωνία των Σκλάβων** (2.100 - 475π.Χ.). Η Τρίτη ενότητα παρουσιάζει την **Φεουδαλική Κοινωνία** και επικεντρώνεται στην περίοδο από το 221π.Χ. έως το 1911.

Πολλά από τα εκθέματα είναι σπάνια αριστουργήματα και θεωρούνται ως εθνικοί θησαυροί. Χαρακτηριστικά είναι τα απολιθώματα από τον Άνθρωπο του Πεκίνου, τα γραπτά αγγεία της νεολιθικής εποχής και πολλά μοναδικά αντικείμενα που ανήκαν στους άρχοντες των κινεζικών δυναστειών.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΤΑΪΒΑΝ

Το Εθνικό Παλάτι της Ταϊβάν λειτουργεί ως Μουσείο από το 1925, αλλά λόγω των εκθροπραξιών στην νοτιοανατολική Ασία στα μέσα του 20ου αιώνα το Μουσείο ανακαινίστηκε και άνοιξε -μετά από πολλές δυσκολίες- για το κοινό μόλις το 1965. Τα αντικείμενά του προέχονται από την αυτοκρατορική Συλλογή του παρελθόντος, η οποία - όπως και σε πολλά ευρωπαϊκά Μουσεία - ενσωματώθηκε μετέπειτα στη Συλλογή του Μουσείου.

Εξωτερική όψη από το Παλάτι της Ταϊβάν (<http://www.burgessbroadcast.org/taiwan/Taipei200406/pics/P6040026.jpg>)

Σήμερα το Μουσείο αποτελεί κοιτίδα της ιστορίας και του πολιτισμού της Κίνας. Οι Συλλογές του εμπλουτίστηκαν με νέα αντικείμενα και το Παλάτι - Μουσείο έχει πλέον εθνικό και δημόσιο χαρακτήρα. Υπολογίζεται ότι το Μουσείο δέχεται κάθε χρόνο 3.000.000 επισκέπτες και αυτό το καθιστά ένα από τα

πιο δημοφιλή και σημαντικά Μουσεία της Ασίας. Καθώς η πρόσβαση στην Ταϊβάν, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, είναι δύσκολη, το Μουσείο οργανώνει τακτικά περιοδικές εκθέσεις με τα εκθέματά του σε άλλες χώρες, συνεισφέροντας, έτσι, στην εξάπλωση της γνώσης του κινέζικου πολιτισμού.

Οι Συλλογές του Μουσείου εκτίθενται σε 35 αίθουσες του Παλατιού. Χωρίζονται ανάλογα με τα αντικείμενα που περιλαμβάνουν σε ενότητες, όπως η **κεραμική (και πορσελάνες)**, **τα βιβλία**, η **καλλιγραφία**, **τα χαλιά**, **τα έργα ζωγραφικής και τα χάλκινα αντικείμενα**.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

Το Μουσείο του Ισραήλ στην Ιερουσαλήμ ιδρύθηκε το 1965 και αποτελεί εκπαιδευτικό κέντρο της τέχνης και της αρχαιολογίας της χώρας του. Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα οργανωμένο Μουσείο, με σύγχρονες μεθόδους έκθεσης και ποικιλία εκδηλώσεων. Σημαντική είναι η προσφορά των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου.

Οι Συλλογές του αποτελούνται από 500.000 αντικείμενα τέχνης, αρχαιολογίας, εθνογραφίας και Ιουδαϊσμού, τα οποία αντιπροσωπεύουν την ιστορία του παγκόσμιου πολιτισμού.

Οι Συλλογές του Μουσείου

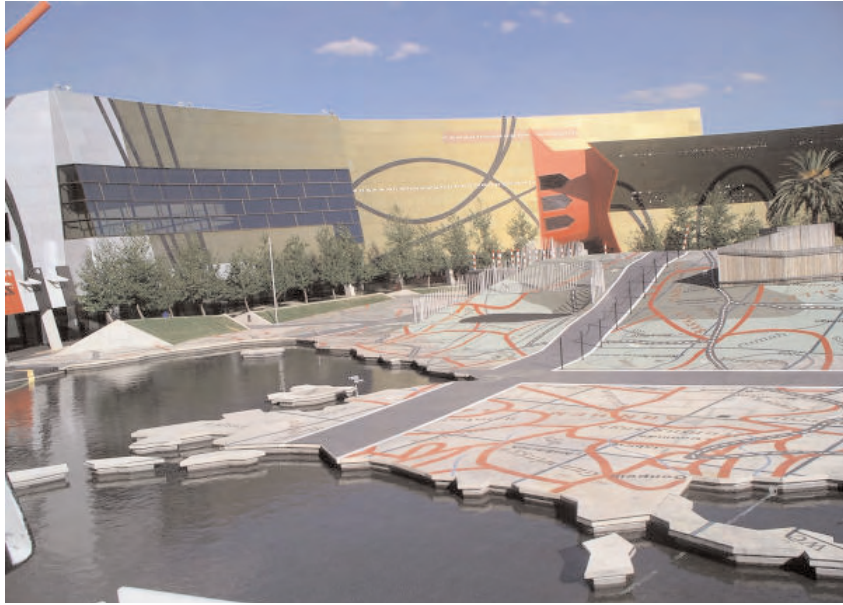
Η πτέρυγα με τα αρχαιολογικά εκθέματα είναι η σημαντικότερη του Μουσείου. Η έκθεση έχει τίτλο «**η αρχαιολογία του Ισραήλ**» και περιλαμβάνει αντικείμενα όλων των περιόδων, από τη Χαλκολιθική εποχή έως το Βυζάντιο. Τα εκθέματα της αρχαιολογικής Συλλογής παρουσιάζονται σε δύο ενότητες: η πρώτη αφορά τη θέση του Ισραήλ ως συνδετική γέφυρα των πολιτισμών της Αιγύπτου και της Μεσοποταμίας, ενώ η δεύτερη εστιάζει στην τοπική κοινωνία.

Η έκθεση που έχει θέμα τον «**Ιουδαϊκό κόσμο και την εβραϊκή εθνογραφία**» προβάλλει μέσα από τα εκθέματά της (τα οποία είναι κυρίως τελετουργικά) την ιστορία και τον χαρακτήρα της εβραϊκής θρησκείας και κοινωνίας.

Η πτέρυγα της **Τέχνης** παρουσιάζει εκθέματα από όλο τον κόσμο. Οι Συλλογές αποτελούνται από έργα τέχνης από τον ευρωπαϊκό χώρο, μοντέρνα τέχνη του Ισραήλ, έργα σύγχρονης τέχνης, αρχιτεκτονική, φωτογραφικό υλικό, και αντικείμενα από την Ασία, την Ωκεανία και την Αμερική.

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Το Εθνικό Μουσείο της Αυστραλίας άνοιξε για το κοινό στην Καμπέρα το 2001. Είναι ένα από τα πλέον σύγχρονα Μουσεία της Αυστραλίας παρόλο που η ιδέα της ίδρυσής του είχε προταθεί πριν 100 χρόνια. Το 2005 το νεοσύστατο αυτό Μουσείο ανακηρύχθηκε ως **ο σημαντικότερος τουριστικός προορισμός της Αυστραλίας**.

Εξωτερική όψη του Εθνικού Μουσείου της Αυστραλίας (http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/e/e2/National_museum_australia.jpg)

Οι **Συλλογές** του προήλθαν από αγορές και από δημόσιες δωρεές. Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα Μουσείο κοινωνικής ιστορίας, το οποίο επικεντρώνεται στην ιστορία και τον πολιτισμό των ιθαγενών της Αυστραλίας, την ιστορία και την κοινωνία της Αυστραλίας μετά την εγκατάσταση των Ευρωπαίων το 1788 και τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον.

Τα αντικείμενα των Συλλογών αυτών καλύπτουν τις τρεις ενότητες που ενδιαφέρουν το Μουσείο: **η γη, το έθνος και οι άνθρωποι**. Στους πέντε εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου οι ενότητες αυτές αποτελούν τον βασικό άξονα ερμηνείας των εκθεμάτων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Η ιστορία του τάφου του Τουταγχαμών αποτελεί θρύλο για πολλούς λάτρεις της αρχαιότητας. Επίσης, πολλοί είναι αυτοί οι οποίοι πραγματοποιούν ένα υπερατλαντικό ταξίδι για να θαυμάσουν μεμονωμένα τα αντικείμενα που ανήκουν σε αντίστοιχους θρύλους. Εσείς θα πραγματοποιούσατε μία τέτοια μακρινή επίσκεψη για να θαυμάσετε μία συγκεκριμένη συλλογή αντικειμένων;
2. Έχετε επισκεφθεί κάποιο Μουσείο σε μία από τις παραπάνω ηπείρους; Εάν ναι, ποιες ήταν οι εντυπώσεις σας; Μοιραστείτε τις με την τάξη.
3. Διακρίνате διαφορές των Μουσείων που παρουσιάστηκαν σε σχέση με τα ελληνικά Μουσεία ως προς την οργάνωση και ερμηνεία των Συλλογών τους; (π.χ. το Εθνικό Μουσείο της Αυστραλίας ερμηνεύει τα εκθέματά του πάντα σε σχέση με τη γη, την εθνική ταυτότητα και τους ανθρώπους).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Reeves, Nicholas, (1990), *The Complete Tutankhamun: The King, The Tomb and The Royal Treasure*, Thames and Hudson Ltd, London, σελ. 10, 51, 54, 87

ΤΕΣΤ ΓΝΩΣΕΩΝ

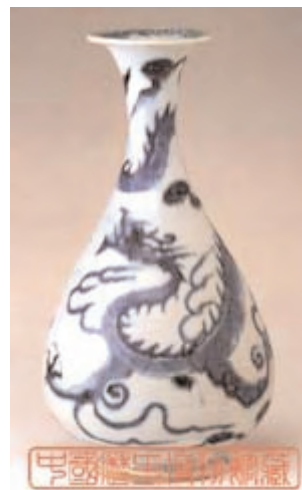
1. Παρακάτω παρουσιάζονται μερικά χαρακτηριστικά εκθέματα των Μουσείων που αναφέρθηκαν. Κάθε ένα από αυτά προέρχεται από μία χώρα των τριών ηπείρων που παρουσιάζονται στην ενότητα αυτή. Προσπαθήστε να τα ταυτίσετε με τις χώρες και τους πολιτισμούς στους οποίους ανήκουν.

α

β

γ

δ

ε

στ

- Ιαπωνία
- Αίγυπτος
- Ταϊβάν
- Κίνα
- Αυστραλία
- Ισραήλ

Τεστ γνώσεων -απαντήσεις

ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Η χρυσή μάσκα του Τουταγχαμών (Reeves, Nicholas, 1990, *The complete Tutankhamun: the king, the tomb and the royal treasure*, Thames and Hudson Ltd, London, σελ. 115)

ΙΑΠΩΝΙΑ

Στολή πολεμιστή (15ος αιώνας)

(http://www.tnm.go.jp/en/servlet/Con?&pagelId=E16&processId=01&col_id=F19987&img_id=C0037020&ref=2&Q1=&Q2=&Q3=&Q4=_____62__&Q5=&F1=&F2=)

ΤΑΙΒΑΝ

Μαξιλάρι σε μορφή παιδιού (Δυναστεία Sung, 960-1279)

(<http://www.npm.gov.tw/en/e050601.htm>)

ΚΙΝΑ

Απηδόσχημο βάζο με απεικόνιση δράκου

(<http://www.nmch.gov.cn/en/collections/index.jsp>)

ΙΣΡΑΗΛ

Ενδυμασία Εβραίας νύφης

(<http://www.imj.org.il/eng/judaica/index.html>)

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Βαλσαμωμένο ζώο της Αυστραλίας (πλατύπους)

(<http://oz.stephan-brumme.com/gallery/mai%202004/canberra/DSC01533.jpg>)